

Sosiaali- ja terveysministeriön

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2008

Sisällysluettelo

1. TOIMINTAKERTOMUS	5
1.1. JOHDON KATSAUS.....	5
1.2. VAIKUTTAVUUS.....	7
1.2.1. Edistetään väestön terveyttä ja toimintakykyä.....	7
1.2.2. Lisätään työelämän vetovoimaa.....	10
1.2.3. Vähennetään köyhyyttä ja syrjäytymistä.....	12
1.2.4. Varmistetaan toimivat palvelut ja kohtuullinen toimeentuloturva.....	15
1.3. TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS.....	17
1.3.1. Toiminnan taloudellisuus.....	19
1.3.2. Toiminnan tuottavuus.....	22
1.3.3. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus.....	22
1.4. TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA.....	32
1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	32
1.5. HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN.....	48
1.6. TILINPÄÄTÖSLASKELMIEN ANALYYSI.....	51
1.6.1. Talousarvion toteutuminen.....	51
1.6.2. Tuotto- ja kululaskelma.....	55
1.6.3. Tase.....	58
1.7. SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA.....	60
1.8. ARVIOINTIEN TULOKSET.....	61
1.9. YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ JA TAKAISINPERINNOISTÄ	61
2. TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA	62
3. TUOTTO- JA KULULASKELMA	78
4. TASE	79
5. LIITETIEDOT	81
6. ALLEKIRJOITUS	99

Erillinen liite: Vuoden 2008 toimintasuunnitelman yksityiskohtaisten toimenpiteiden ja henkilöresurssien tulosten arviointi

1. Toimintakertomus

1.1. Johdon katsaus

Vuonna 2008 jatkettiin hallitusohjelman ja sen mukaisten ohjelmien ja projektien toimeenpanoa. Keskeisimmät olivat sosiaaliturvan uudistamiskomitea (SATA), sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelma (Kaste), masennuksen ehkäisyyn ja masennuksesta aiheutuvan työkyvyttömyyden vähentämiseen tähtäävä hanke (MASTO), terveyden edistämisen politiikkaohjelma sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluinnovaatio-ohjelma. Ministeriö osallistui myös Kunta- ja palvelurakennehankkeeseen sekä aluehallinnon kehittämiseen. EU –politiikassa asialistalla olivat mm. EU:n sosiaalipoliittinen toimintaohjelma, talouskriisin vaikutukset sekä ihmisten liikkuvuuden edistäminen ja monenkeskisessä yhteistyössä sosiaalinen integraatio.

Sosiaalimenot kasvoivat reaalisesti 0,7 prosenttia vuonna 2008. Eniten kasvoivat vanhuuteen sekä sairauteen ja terveyteen liittyvät menot. Työttömyysmenot vähentyivät. Sosiaalimenojen suhde bruttokansantuotteeseen säilyi entisellä tasolla, 25,6 prosentissa. Sosiaalimenot olivat Suomessa edelleen hieman alle EU-maiden keskitason.

Vuositalolla työllisyys koheni ja erityisesti ikääntyneiden työllisyysasteet nousivat. Taloustilanteen kääntyminen loppuvuodesta näkyi lomautusten ja työttömyyden kasvuna. Nuorten työllisyys heikkeni. Työttömyysturvan peruspäivärahan saajien määrä kääntyi selvään nousun vuoden lopulla. Alkanut talouskriisi vaati valmistautumista sen mahdollisesti aiheuttamiin sosiaalisiin vaikutuksiin. Lisäksi annettiin poikkeuslaki työeläkeyhtiöiden vakavaraisuudesta.

Työolojen pääosin myönteinen kehitys jatkui. Sairauspoissaolojen määrä kasvoi, mutta uusien työkyvyttömyyseläkkeiden määrä pysyi lähes ennallaan. Työkyvyttömyyseläkkeiden ja sairauspoissaolojen merkittävinä syinä säilyivät tuki- ja liikuntaelinsairaudet sekä mielenterveyden häiriöt. Eläkkeelle siirtyminen aikaistui hieman.

Hoitojonot lyhenivät selvästi ja hammashoidon saatavuus koheni. Puute terveystieteiden lääkeistä säilyi haasteena. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhdistävän terveydenhuoltolain valmistelu jatkui. Hallitusohjelman mukaisesti valmisteltiin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelin soveltamisalan laajentamista. Samoin valmisteltiin vuonna 2009 voimaan tulevaa laajennusta vammaisten oikeuteen henkilökohtaiseen avustajaan sekä sosiaalipalvelujen tarpeen arvioinnin ikärajan laskemista 75 vuoteen. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujärjestelmää uudistettiin 1.8.2008. Päivähoidon maksut alenivat kaikkein pienituloisimmilla ja nousivat suurituloisimmilla.

Lääkekustannusten hillitsemiseksi ja kohtuuhintaisten lääkkeiden saatavuuden turvaamiseksi valmisteltiin lääkkeiden viitehintajärjestelmän käyttöönottoa lääkekorvausjärjestelmässä, joka tulee voimaan huhtikuussa 2009. Lääkkeiden huoltovarmuutta lisättiin uudistamalla velvoitevarastointia koskeva laki.

Alkoholin kulutus kääntyi lievään laskuun, mutta aiempien vuosien runsas kulutus näkyi erilaisten terveydellisten ja sosiaaliset haittojen yleistymisenä. Väestön ylipainoisuus säilyi yleisenä. Miesten tupakointi on vähentynyt tasaisesti. Väestöryhmien välisen terveyserot eivät kaventuneet. Huoli nuorten hyvinvoinnista kasvoi.

Pienituloisen väestön osuutta kuvaava köyhyysaste nousi edelleen ja lapsiperheiden pienituloisuus kääntyi selvään kasvuun, näin erityisesti yksinhuoltajilla. Köyhyysriski säilyi EU-maihin verrattuna alhaisena ja Suomen lapsiperheiden pienituloisuus oli EU-maista vähäisintä. Toimeentulotuen tarve pysyi ennallaan ja tuen hakemusten käsittely seitsemän päivän määräajassa toteutui lähes kaikissa kunnissa. Pienituloisten tilanteen helpottamiseksi moniin vähimmäisetuuksiin tehtiin tai valmisteltiin merkittäviä tasokorotuksia. Syntyvyys säilyi hyvänä.

Valtakunnallinen sähköinen potilaskertomus, sähköinen resepti ja kansallinen tietojärjestelmäarkkitehtuuri eivät edenneet aikataulussa.

Tasa-arvon edistämistyö jatkui hallitusohjelman mukaisesti. Keskeisenä tavoitteena on sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen, naisten ja miesten välisen palkkaeron kaventaminen, naisten urakehityksen edistäminen, työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen parantaminen sekä naisiin kohdistuvan väkivallan vähentäminen. Sukupuolinäkökulman valtavirtaistamiseksi jatkettiin koulutusta valtioneuvostossa kiinnittämällä erityistä huomiota valtion budjetin sukupuolivaikutusten arviointiin.

Espanjan bussiturman ja Kauhajoen koulusurmien kriisinhallinta työllistivät sosiaali- ja terveysministeriötä vuonna 2008.

Vuonna 2008 jatkuivat ponnistelut koko hallinnon osalta tuottavuusohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Ministeriön ja STM -tiliviraston talous- ja henkilöstöhallinnon tukitehtäviä siirrettiin Sisäasiainministeriön palvelukeskukseen Joensuuhun 1.6.2008. Ministeriön palveluksessa olevan henkilöstön määrä pieneni tuottavuusohjelman tavoitteiden mukaisesti. Vähennys aiheutui määräaikaisten projektien päättymisestä ja lyhytaikaisten määräaikaisten virkasuhteiden vähenemisestä sekä avoimiksi tulleiden virkojen lakkauttamisesta. Määräaikaisten osuus pieneni selvästi. Sairauspoissaolojen määrä kasvoi hieman. Työtyytyväisyys pysyi ennallaan.

Ministeriössä toteutettiin 1.5.2008 organisaatiomuutos, jossa terveysosasto sekä perhe- ja sosiaaliosasto muutettiin sosiaali- ja terveystalousostoksi sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osastoksi. Uudistus korosti sitä, että sosiaali- ja terveydenhuolto on pidettävä yhtenä kokonaisuutena ja että terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisen näkökulmaa ja rakenteita on vahvistettava. Lisäksi käynnistettiin pääosin ministeri Hyssälän toimialaa koskeva ministeriön organisaation ja toimintojen kehittämishanke.

Koko hallinnon toiminnan tehostamiseksi valmisteltiin Kansanterveyslaitoksen ja Stakesin yhdistyminen uudeksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseksi. Myös Tervey-

denhuollon oikeusturvakeskus ja Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen yhdistyminen Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoksi valmisteltiin. Molemmat organisaatiouudistukset toteutettiin vuoden 2009 alusta. Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvonnan yhdistämistä valmisteltiin hallitusohjelman mukaisesti. Uusi valvoja (Finanssivalvonta) aloitti toimintansa 1.1.2009 Suomen Pankin yhteydessä. Lisäksi käynnistettiin lääkeasioiden uudelleenorganisoinnin valmistelu ja selvitettiin tehtävien alueellistamista. Lisäksi ministeriö osallistui sektoritutkimuksen neuvottelukunnan yhteishankkeiden valmisteluun ja toteuttamiseen.

Ministeriön vuoden 2008 toimintamenot olivat yhteensä 37,9 milj. euroa, josta palkkamenot olivat 24,5 milj. euroa. Ministeriön toimintamenot kasvoivat edellisestä vuodesta 3,9 milj. euroa. Kokonaisuutena sosiaali- ja terveysministeriö selvisi hyvin toimintavuodelle asetetuista tavoitteista ja ennakoimattomista kriisitilanteista. Ministeriö saavutti kertomusvuoden tavoitteensa arvosanalla 4 asteikolla 1–5.

1.2. Vaikuttavuus

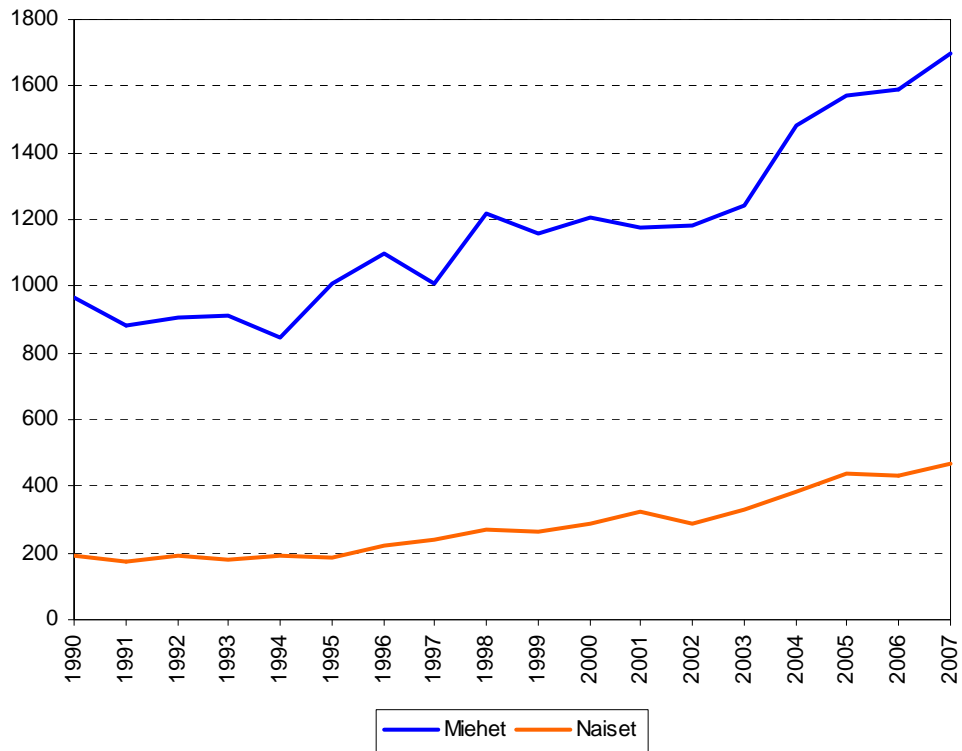
1.2.1. Edistetään väestön terveyttä ja toimintakykyä

Suomalaisten toimintakyky ja terveydentila ovat edelleen kehittyneet pääosin myönteisesti. Väestöryhmien väliset terveyserot ovat säilyneet ennallaan tai jopa kasvaneet, kun koulutetumpien terveys on kohentunut nopeammin kuin vähemmän koulutettujen. Eroja selittävät terveystottumiset sekä elintavat, erityisesti tupakointi ja alkoholinkäyttö. Lihavuuden ja ylipainoisuuden yleisyys olivat edelleen keskeisiä haasteita. Ne yhdessä kasvaneen alkoholikulutuksen kanssa ovat suurimmat uhat kansanterveydelle.

Peruskoululaisia vaivaat edelleen ylipaino, väsymys sekä niska- ja hartiakivut. Positiivista on nuorten tupakoinnin, humalahakuisenjuomisen sekä huumeiden käytön vähentyminen. Koulukiusaaminen säilyi edelleen haasteena. Ammattikoululaisten koettu terveys ja terveystottumukset ovat heikommalla tasolla kuin lukiolaisilla. Nuorten miesten itsemurhien määrä on vähentynyt, mutta tapaturmaisten kuolemien määrä kasvoi.

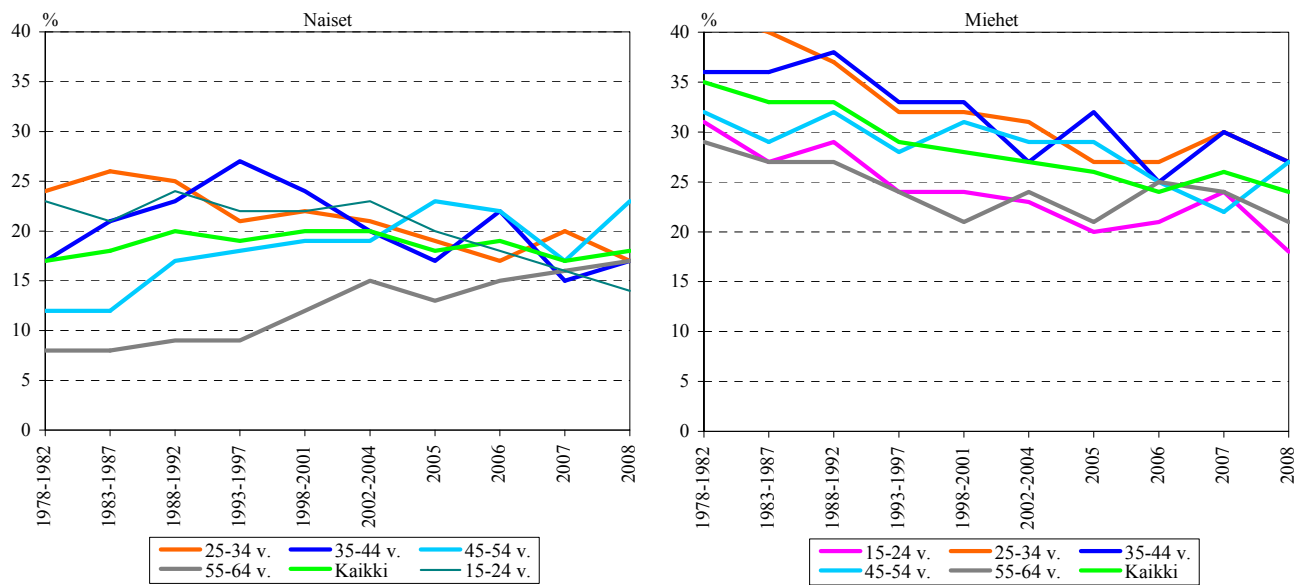
Vuosina 2004–2005 toteutettujen alkoholiverotuksen alentamisen jälkeen alkoholin kulutus on kasvanut selvästi ja alkoholikuolemat ovat lisääntyneet huomattavasti. Alkoholi on työikäisillä miehillä yleisin kuolinsyy ja naisilla yhtä yleinen kuin rintasyöpä. Alkoholin humalakäytön kasvu näkyy myös lastensuojelutapausten määrän kasvuna. Alkoholiveroa nostettiin vuonna 2008 ja se näyttää kääntäneen alkoholin kulutuksen lievään laskuun.

Kuvio 1: Alkoholin aiheuttamat kuolemat vuosina 1990–2007

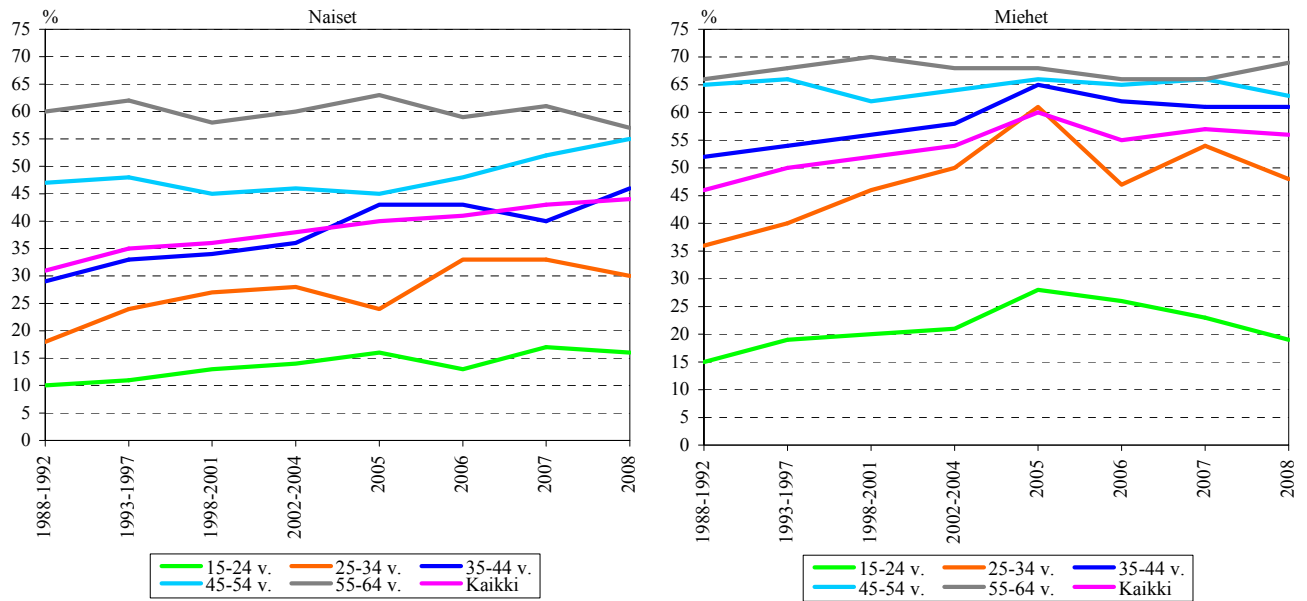
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 2: Päivittäin tupakoivat aikuiset vuosina 1988–2008

Lähde: Kansanterveyslaitos

Kuvio 3: Ylipainoisten (painoindeksi 25 tai enemmän) osuus aikuisista vuosina 1988–2008

Lähde: Kansanterveyslaitos

Miesten tupakointi on vähentynyt tasaisesti kaikissa ikäluokissa. Sen sijaan naisten tupakointi on jokseenkin ennallaan. Naisilla ikäryhmien väliset erot ovat pienentyneet, nuoret ovat vähentäneet tupakointia, mutta keski-ikäiset ovat lisänneet sitä. Korkeasti koulutetut tupakoivat selvästi vähemmän kuin vähemmän koulutetut.

Aikuisten ravintotottumukset ovat kehittyneet pääosin myönteiseen suuntaan. Ravintorasvan laatu on edelleen parantunut ja suolan saanti pienentynyt. Liikuntaa harrastavien osuus on noussut, mutta kokonaisenergian saanti ylittää edelleen kulutuksen. Niinpä väestön ylipainoisuus on yleistynyt. Viime vuosina miesten ylipainoisuus on pysynyt ennallaan, mutta naisten ylipainoisuus on yleistynyt. Ilahduttavaa on nuorten ylipainoisuuden vähentyminen sekä miehillä että naisilla. Yli puolet 45-vuotta täyttäneistä naisista ja 35-vuotta täyttäneistä miehistä on ylipainoisia. Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien määrä on selkeästi vähentynyt.

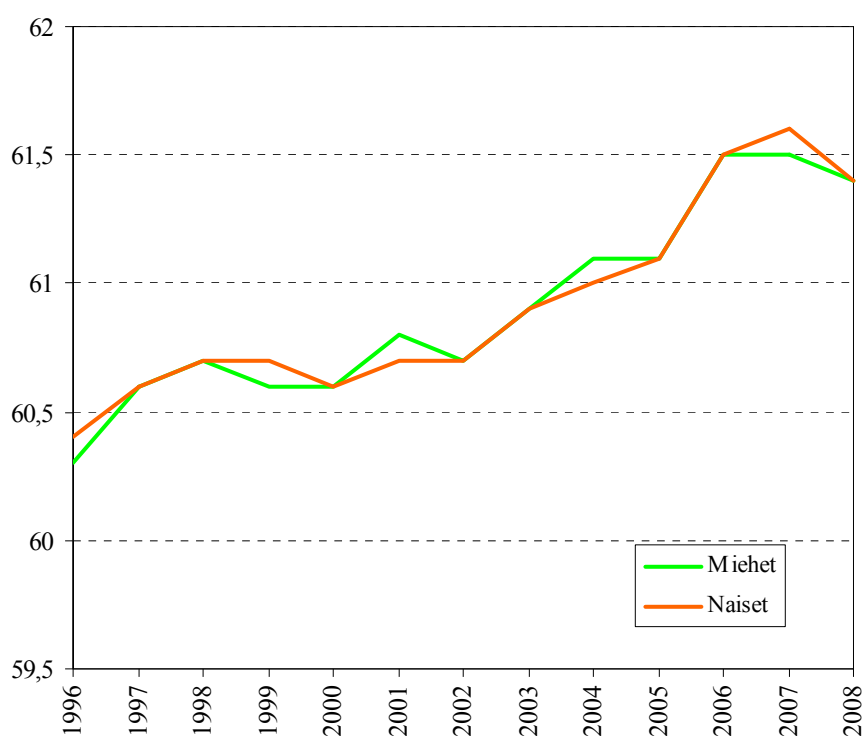
Myös ikäihmisten ruokailutottumukset ovat kehittyneet terveellisempään suuntaan. Voin käyttö on vähentynyt selvästi. Sen sijaan alkoholin käyttö on lisääntynyt etenkin 65-74-vuotiailla.

Väestöryhmien välisten terveyserojen vähentämiseen tähtäävä toimintaohjelma valmistui ja sen toimeenpano käynnistettiin. Neuvolatoiminnan, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä lasten ja nuorten ehkäisevän suunterveydenhuollon riittävien ja tasoltaan yhtenäisten ehkäisevien palveluiden varmistamiseksi valmisteltiin valtioneuvoston asetusta.

1.2.2. Lisätään työelämän vetovoimaa

Pitkään jatkunut työllisyyden kasvu pysähtyi keväällä 2008. Samalla työttömyysasteen pitkään jatkunut lasku pysähtyi. Ikääntyneiden työllisyysasteet nousivat edelleen hieman, mutta nuorten, alle 25-vuotiaiden, työllisyys kääntyi laskuun. Eläkkeelle siirtyminen on myöhentynyt tasaisesti vuodesta 1996 lähtien, mutta vuonna 2008 se aikaistui hieman sekä miehillä että naisilla. Eläkkeelle siirtymisen myöhentymiseen ovat vaikuttaneet vuoden 2005 eläkeuudistus ja vuoden 2008 kesään asti jatkunut myönteinen taloustilanne. Lisäksi työn ja työelämän kehittämiseksi sekä työkyvyn ylläpitämiseen on panostettu. Myös asenneilmastoa on onnistuttu muuttamaan pidempiä työuria, työssä pysymistä sekä ikääntyneitä työntekijöitä arvostavaksi.

Kuvio 4: Eläkkeelle siirtymisen odote 50-vuotiaalle

Lähde: Eläketurvakeskus

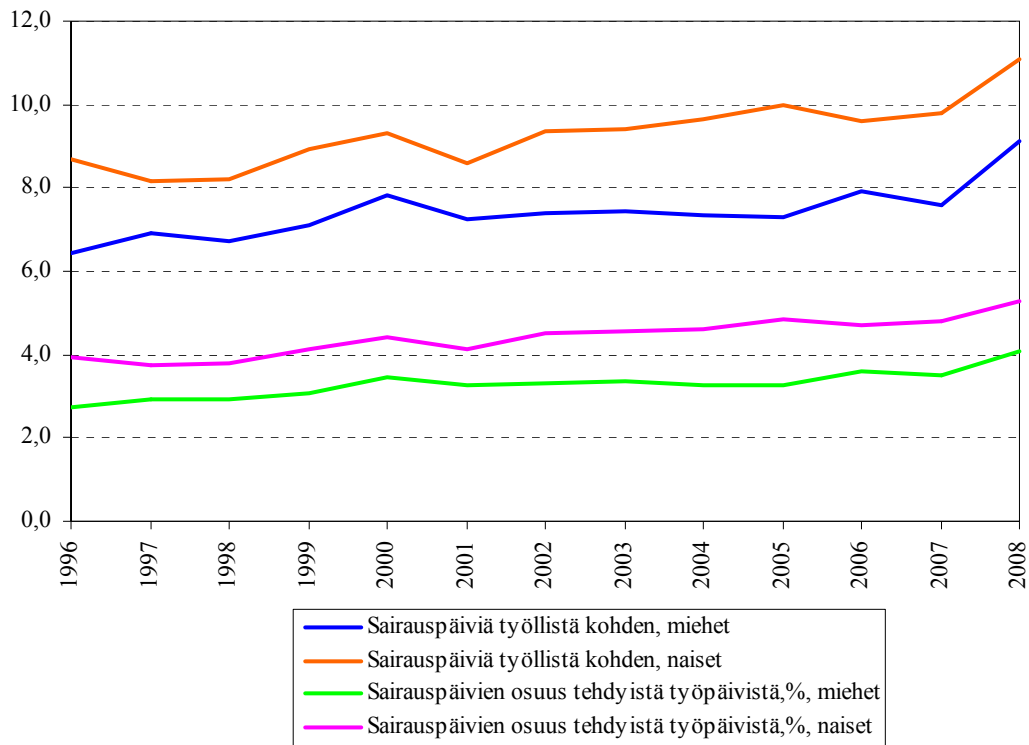
Uusien työkyvyttömyyseläkkeiden määrä nousi noin 150:lla. Tuki- ja liikuntaelinsairaudet olivat edelleen yleisin varsinaisen työkyvyttömyyseläkkeen peruste, 34 prosenttia uusista työkyvyttömyyseläkkeistä myönnettiin tällä perustella. Toiseksi eniten näitä eläkkeitä myönnettiin mielenterveyden häiriön perusteella (30 %). Masennus oli kaikkien yleisin diagnoosi mielenterveyssyistä alkaneissa eläkkeissä.

Sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyseläkkeiden määrä on kasvanut, mutta työolot Suomessa eivät ole muuttuneet merkittävästi kymmenessä vuodessa. Työvoiman ikääntyminen lienee yksi syy sairastavuuden lisääntymiseen. Sairauspoissaolojen nousuun vuonna 2008 vaikuttaa osin myös tilastointitavan muutos. Sairauksien merkittäviä syitä

olivat tuki- ja liikuntaelinsairaudet sekä mielenterveyden häiriöt. Masto-hankkeella on vaikutettu masennuksesta johtuvien sairauspoissaolojen vähentämiseksi.

Työtapaturmat ovat vähentyneet 25 vuoden tarkasteluvälillä selvästi, mutta viime vuosina tapaturmien määrä on jopa lisääntynyt jonkin verran. Suomalaisten työkyky on kuitenkin edelleen yleisesti ottaen hyvä ja työolot ovat Suomessa korkeaa kansainvälistä tasoa.

Kuvio 5: Sairauspoissaolot vuosina 1996–2008

Lähde: Tilastokeskus

Fyysiset työolot ovat parantuneet, mutta työhygieenisia ongelmia esiintyy edelleen paljon. Melu on yleisin haitta. Kuumuus ja erilaiset sisäilmaan liittyvät asiat ovat kokonaisuutena merkittävä häirtäryhmä. Työn henkinen rasittavuus on lisääntynyt. Kiire on eniten työtyytyväisyyttä alentava tekijä, ja työn itsenäisyys sekä suhteet työtovereihin ovat työtyytyväisyyttä eniten lisäävä tekijä. Tasa-arvon koetaan työpaikoilla parantuneen merkittävästi viiden vuoden aikana. Tapaturmataajuus on lisääntynyt viime vuosien aikana, mutta vuonna 2008 se on ennakkotietojen mukaan vähentynyt. Työpaikkakuolemien määrä on vähentynyt, joskin luvussa on vuosittaista vaihtelua johtuen pienestä lukumäärästä. Kiusaamisen ja väkivallan uhkan kokemukset ovat lisääntyneet.

Työoloja kuvaavien tunnuslukujen kehitys	2001	2004	2005	2006	2007	2008*
Korvatut työtaturmat ja ammattitaudit, 1 000 kpl	122	118	134	139	141	
Korvatut työpaikkataturmat milj. työtuntia kohden, kaikki toimialat	30	28	32	33	33	
- rakentaminen	82	73	84	86	83	
- teollisuus	43	39	43	43	43	
- kuljetus, varastointi ja tietoliikenne	38	41	44	42	39	
Työpaikalla ja työliikenteessä sattuneet kuolemat	44	43	51	47	46	
Työmatkakuolemat (työmatkalla asunnosta työhön tai päinvastoin)	42	20	31	16	23	
Korvatut ammattitaudit	5053	5410	5363	4789	4730	

Lähde: Tapaturmavakuutuslaitosten liitto

* Ennakkotieto

Työolojen kehittämiseksi STM:n hallinnonala on omalta osaltaan edistänyt ajanmukaisen ja tehokkaaksi havaittujen valvonta- ja kehittämistoimenpiteiden toteuttamista hallinnossa ja laajemminkin työelämässä.

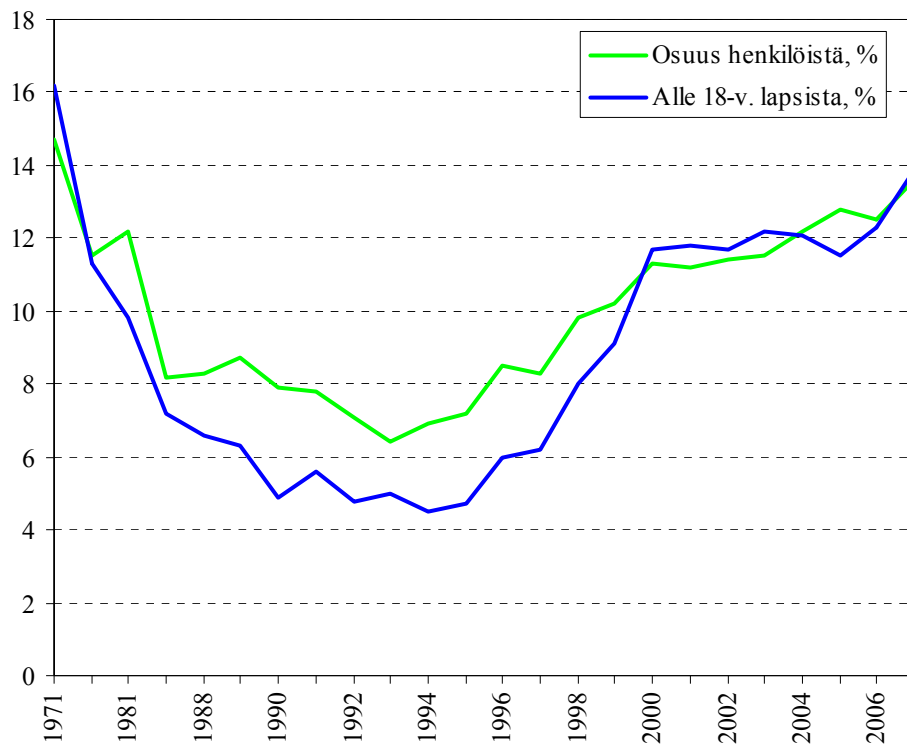
1.2.3. Vähennetään köyhyyttä ja syrjäytymistä

Pienituloisen sekä pitkittyneesti pienituloisen väestön osuus on kasvanut viime vuosina. Tulojen kasvu alimmassa tulokymmenyksessä on ollut hitaampaa kuin kotitalouksilla keskimäärin. Pienituloiset ovat pääosin työttömiä, iäkkäitä eläkeläisiä ja opiskelijoita. Palkansaajien pienituloisuus on melko harvinaista. Pitkittyneesti pienituloisten määrä nousi yli 450 000:n. Pitkäaikaistyöttömien määrä laski, mutta rakenteellinen työttömyys oli edelleen korkea. Pitkäaikaistyöttömistä suuri osa oli yli 50-vuotiaita.

Lapsiperheiden pienituloisuus¹ nousi selvästi, yli koko väestön keskimääräisen tason. Erityisesti yksinhuoltajien pienituloisuus yleistyi. Useimpiin EU-maihin verrattuna lapsiperheiden köyhyysriski on Suomessa edelleen vähäistä ja tuloerot ovat pienet. Tilanteen korjaamiseksi on kansaneläkettä korotettu viime vuosina. Lisäksi lapsilisän yksinhuoltajalisää on korotettu 1.1.2008 lukien. Vuoden 2009 alusta korotettiin kotihoidontukea sekä yksityisen hoidon tukea sekä lapsilisän määrää kolmannelle lapsesta alkaen. Myös useisiin vähimmäisetuuksiin tehdään vuonna 2009 merkittäviä korotuksia.

¹ Niiden osuus, joiden käytettävissä olevat tulot ovat 60 prosenttia koko väestön käytettävissä olevien tulojen mediaanista laskettuna kulutusyksikköä kohden

Kuvio 6: Pienituloisuus 1995–2007

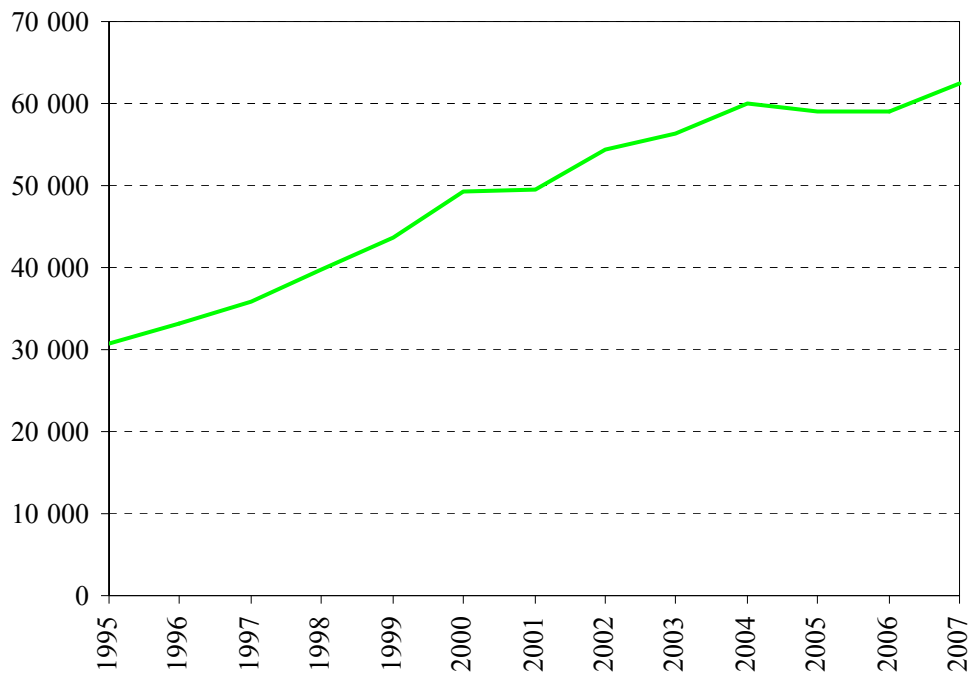
Lähde: Tilastokeskus

Huostaanottojen ja kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten lukumäärä jatkoi kasvua. Vuonna 2007 huostaanottojen määrä kasvoi 285:lla lapsella. Erityisesti kasvoi 16-17 –vuotiaiden sijoitukset ja huostaanotot. Kaikkiaan huostaanotettuja oli 10 207. Lastensuojelun avohoidossa olevien lasten ja nuorten määrä nousi 3 400:lla. Sijoitetuista lapsista ja nuorista 53 prosenttia oli poikia. Huostaanottojen syynä ovat vanhempien pitkäaikaistyöttömyys, mielenterveysongelmat samoin kuin vanhempien tai lasten lisääntynyt alkoholin ja huumeiden käyttö.

Nuorten ja nuorten aikuisten masennus näyttää myös lisääntyneen, mikä lisää heidän riskiä vieraantua opiskelumaailmasta ja syrjäytyä.

Ennaltaehkäiseviin palveluihin on panostettu viime vuosina. Neuvolakäynnit ovat kääntyneet pienen kasvuun. Myös päihdepalveluja oli tarjolla aiempaa enemmän. Vuonna 2007 miesten itsemurhien määrä laski 751:een ja naisten 244:ään. Asunnottomien määrä kääntyi kasvuun pitkään jatkuneen vähentymisen jälkeen. Määrä nousi noin 8 000:een. Heistä noin 45 prosenttia arvioitiin olevan pitkäaikaisesti asunnottomia.

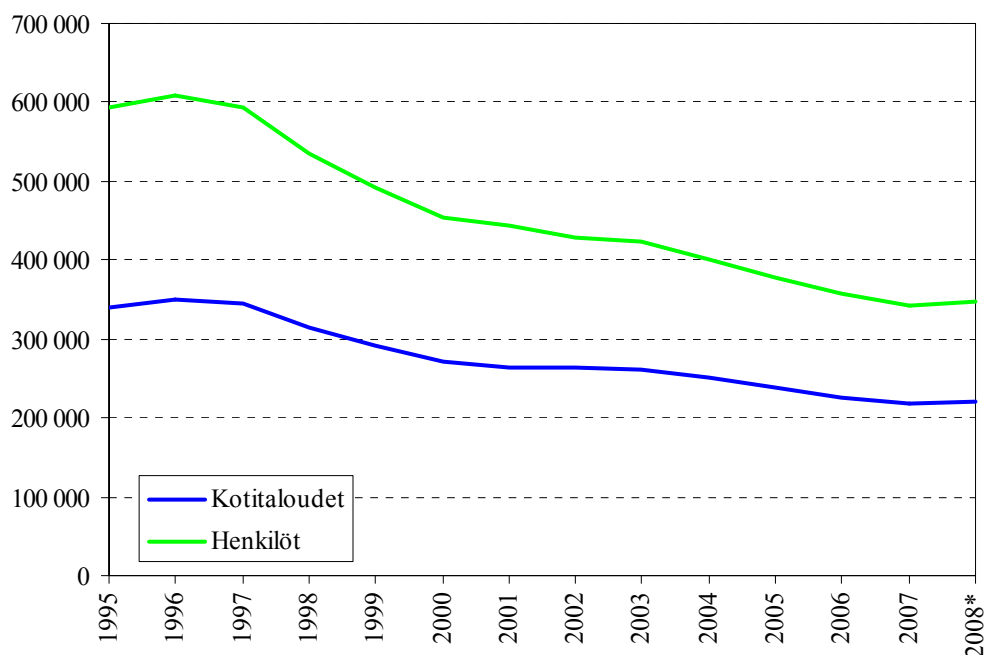
Kuvio 7: Lapsia ja nuoria avohoidon tukitoimissa vuosina 1995–2007

Lähde: Stakes ja STM

Toimeentulotuen tarve on viime vuosina vähentynyt selvästi suotuisan talouskehityksen ja työllisyyden kohentuessa. Lisäksi vuonna 2006 voimaan tullut toimeentulotuen ja työmarkkinatuen rahoitusuudistus on kannustanut kuntien työllistämään pitkäaikaistyöttömiä. Vuonna 2008 toimeentulotuen tarve pysyi jokseenkin ennallaan. Tuen hakemusten käsittelyajat lyhenivät ja lähes kaikki kunnat käsittelivät hakemukset seitsemän päivän määräajassa.

Kuvio 8: Toimeentulotukiasiakkaat vuosina 1995–2008

* arvio

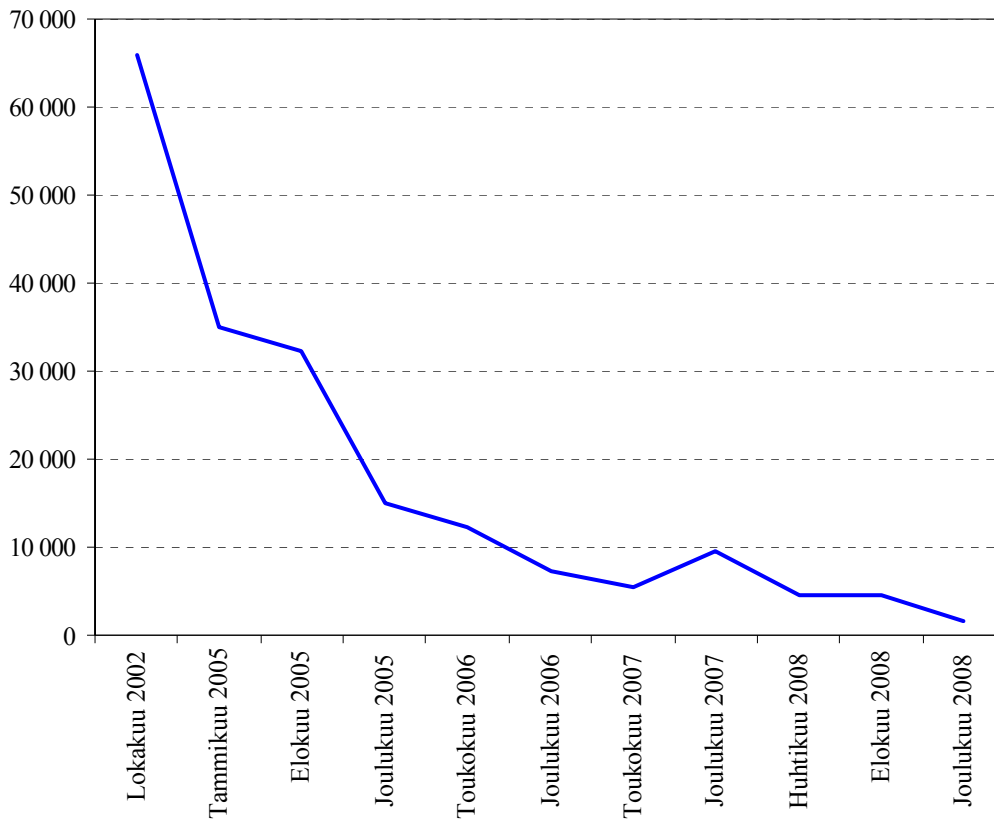
Lähde: Stakes ja STM

1.2.4. Varmistetaan toimivat palvelut ja kohtuullinen toimeentuloturva

Kansalaisten pääsy erikoissairaanhoidon helpottui vuoden lopulla. Hoidon saatavuudessa on vielä ajoittaisia ongelmia hoitotakuusta huolimatta. Yli kuusi kuukautta erikoishoitoa jonottaneita oli 1700. Hoitojonot ovat lyhentyneet ortopediassa, silmätäudeissa sekä korva-, nenä- ja kurkkutäudeissa. Hoitoon pääsy parantui erityisesti Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä. Tilanne heikentyi merkittävästi ainoastaan Satakunnan sairaanhoitopiirissä. Hoitokäytännöissä ja vaikuttavuudessa on huomattavia alueellisia ja sairaalakohtaisia eroja. Sydäninfarktipotilailla hoidon vaikuttavuus on kohentunut selvästi.

Perusterveydenhuollossa yhteyden saanti sekä hoitotarpeen arviointi tapahtuvat pääosin määrättyissä määräajoissa, mutta hoitoon pääsy on viime aikoina huonontunut. Sen sijaan suun terveydenhuollossa hoitoon pääsy on kohentunut. Lokakuussa 2008 hoito toteutui suun terveydenhuollossa kuuden kuukauden sisällä 76 prosentissa terveystieteistä. Hoidon saatavuudessa oli edelleen merkittävää alueellista epätasa-arvoisuutta.

Kuvio 9: Yli 6 kuukautta jonottaneiden määrä

Lähde: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Kunnilla oli vaikeuksia rekrytoida terveyskeskuslääkäreitä, mutta ongelmat olivat paikallisia ja toimipaikkakohtaisia. Vajetta on paikattu yksityisten yritysten avulla. Terveyskeskusten lääkärivaje kasvoi 11 prosenttiin virkojen kokonaismäärästä, hammaslääkärinvirkojen osalta 13:iin. Terveyskeskuslääkäreiden osalta tilanne oli paras Kanta-Hämeen, Varsinais-Suomen ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiireissä. Huonoin tilanne oli Keski- ja Etelä-Pohjanmaan sekä Itä-Savossa.

Kunnat pystyivät järjestämään lasten päivähoidon pääosin kaikille sitä tarvitseville. Eri-tyistä tukea tarvitsevia lapsi oli noin 15 100, joista 60 prosentti oli poikia. Kunnilla oli puutetta erityislastentarhanopettajista.

Vanhusten saama kodinhoitoapu ja palveluasuminen lisääntyivät. Ikäihmisten palvelujen laadun kohottamiseksi annettiin laatusuositus. Sen toimeenpääntö käynnistettiin. Samalla valmisteltiin lainmuutosta, jolla alennettiin ikäihmisten oikeus päästä sosiaalipalvelujen tarpeen arviointiin 80 ikävuodesta 75 vuoteen vuoden 2009 alusta. Hallitusohjelman mukaisesti valmisteltiin hallituksen esitystä, joka laajentaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelin käyttöä sekä sosiaali- että terveyspalveluissa.

Vammaispalvelulain mukaisten palveluiden saatavuus koheni edelleen. Vammaisten henkilökohtaista avustajajärjestelmän uudistusta valmisteltiin. Uudistuksella henkilö-

kohtainen apu säädettiin kuuluvaksi kunnan erityisen järjestämisvelvollisuuden piiriin. Samalla täsmennettiin aikaa, jonka kuluessa palvelu tulee järjestää. Laki tulee voimaan 1.9.2009.

Keskimääräiset kokonaiseläkkeet kohosivat. Vuonna 2008 keskimääräinen vanhuuseläke oli miehillä 1 560 euroa/kk ja naisilla 1 017 euroa/kk. Kotitalouskohtaisesti ja verotus huomioiden eläkeläiskotitalouksissa asuvien toimeentulo yltää noin 70 prosenttiin ammatissa toimivien tulotasosta. Kansaneläkettä korotettiin vuoden alusta 20 eurolla kuukaudessa ja samalla luovuttiin kuntien kalleusluokituksesta, joka kohotti edelleen kansaneläkkeen tasoa suurella osalla sitä saavista. Tämä paransi erityisesti pientä kansaneläkettä saavien naisten eläkkeitä. Lisäksi kansaneläkettä alettiin maksamaan alentamattoman laitoshoidossa oleville. Täysi kansaneläke oli yksinäiselle 558 euroa kuukaudessa. Lapsilisän yksinhuoltajakorotusta nostettiin 10 eurolla kuukaudessa.

Kertomusvuonna valmisteltiin vähimmäismääräisten äitiys-, isyys- ja vanhempainrahojen, kuntoutusrahojen sekä sairauspäivärahojen korottamisesta työmarkkinatuen tasolle. Korotuksen ansiosta vähimmäismääräiset päivärahat nousivat noin 170 eurolla 551 euroon kuukaudessa 1.1.2009 lukien.

1.3. Toiminnallinen tehokkuus

Vuonna 2008 jatkui hallinnonalan tuottavuusohjelman toimeenpano ja neuvottelut yhdessä valtiovarainministeriön kanssa. Keinoja toimintojen tehostamiseksi ja henkilöstömäärän vähentämiseksi selvitettiin ministeriön hallinnonalan lupa- ja valvontavirastoissa, tutkimuslaitoksissa sekä ministeriön omassa toiminnassa.

Koko hallinnonalan toiminnan tehostamiseksi valmisteltiin Kansanterveyslaitoksen ja Stakesin yhdistyminen uudeksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseksi. Samalla valmisteltiin koko hallinnonalan julkaisujen tuotantoprosessin keskittämistä uuteen laitokseen. Myös Terveydenhuollon oikeusturvakeskus ja Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen yhdistyminen Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoksi valmisteltiin. Molemmat organisaatiouudistukset toteutettiin vuoden 2009 alusta. Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvonnan yhdistämistä valmisteltiin hallitusohjelman mukaisesti. Uusi valvoja (Finanssivalvonta) aloitti toimintansa 1.1.2009 Suomen Pankin yhteydessä. Lisäksi käynnistettiin lääkeasioiden uudelleenorganisoinnin valmistelu ja selvitettiin tehtävien alueellistamista.

Sosiaali- ja terveysministeriön talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävien siirto sisäasiainministeriön alaiseen Joensuun palvelukeskukseen (Palke) toteutettiin aiemmin solmitun puitesopimuksen pohjalta. Palvelujen tuotanto Palkessa käynnistyi 1.6.2008. Ministeriön ja Palken välinen toimeksiantosopimuksessa sovittiin tehtävä- ja vastuunjako talous- ja henkilöstöhallinnon prosesseissa. Myös uudet työnkulut ministeriön sisällä sovittiin. Vapautunut vakinainen henkilöstö – kolme henkilöä - sijoitettiin ja koulutettiin ministeriön sisällä pääosin sellaisiin tehtäviin, jotka olivat vapautuneet tai vapautuvat lähiaikoina eläkkeelle siirtymisen vuoksi ja yksi sijoittui tehtäviin, joissa oli lisävoimavarat tarvetta. Lisäksi yksi määräaikainen virkasuhde päättyi.

Ministeriössä toteutettiin 1.5.2008 organisaatiomuutos, jossa terveysosasto sekä perhe- ja sosiaaliosasto muutettiin sosiaali- ja terveyspalveluosastoksi sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osastoksi. Uudistus korosti sitä, että sosiaali- ja terveydenhuolto on pidettävä yhtenä kokonaisuutena ja että terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisen näkökulmaa ja rakenteita on vahvistettava. Lisäksi käynnistettiin pääosin ministeri Hyssälän toimialaa koskeva ministeriön organisaation ja toimintojen kehittämishanke.

Sosiaali- ja terveysministeriön IT-toiminnan linjaukset vuosille 2008- 2011 valmistuivat. Hallinnonalan IT-strategian mukainen IT -palveluiden keskittämistä ja yhteistyön lisäämistä koskeva kärkihanke valmistui ja aloitettiin laajempi hallinnonalan IT -palveluiden järjestämiselvitys (Palje-hanke). Tehtiin myös alustavaa selvitystä hallinnonalan tietopalveluyhteistyön lisäämisestä.

Ministeriön verkkopalvelu uudistettiin kokonaan ja se saatiin lähes valmiiksi vuoden 2008 aikana. Hallinnonalan julkaisutuotannon keskittäminen ja lehtien yhdistäminen valmisteltiin osana organisaatiouudistuksia. Kansainvälisen toiminnan strategiset tavoitteet ja linjaukset valmistuivat.

Aluehallinnon tehostamiseksi sen uudistamista valmisteltiin. Ministeriö toimi aktiivisesti Aluehallinnon uudistamishankkeen ohjausryhmässä sekä siihen liittyvissä lukuisissa alatyöryhmissä.

1.3.1. Toiminnan taloudellisuus

Taulukko 1: Ministeriön bruttobudjetoidut tulosalueittaiset toimintamenot vuosina 2006–2008 (1 000 euroa)

	2006	2007	2008 budjetoitu	2008 toteutuma	Toteutuma, %
Johto ja erillisyksiköt	5 620	5 244	6 626	5 467	82,5
Hallinto-osasto	9 569	9 387	11 567	10 790	93,3
Talous- ja suunnitteluosasto	3 107	3 338	4 072	3 643	89,5
Vakuutusosasto	2 825	2 799	3 719	3 462	93,1
Perhe- ja sosiaaliosasto ²	3 204	3 701	1 221	1 221	100,0
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osasto ³	-	-	3 810	3 490	91,6
Terveysosasto ⁴	4 473	4 988	1 653	1 653	100,0
Sosiaali- ja terveystalvosasto ⁵	-	-	4 210	3 407	80,9
Työsuojeluosasto	4 451	4 532	5 639	4 783	84,8
Yhteensä	33 249	33 989	42 760	37 918	88,7
Muita:					
- Tutkimus- ja kehittämistoiminta	1 100	1 578	2 047	813	39,7
- työterveyshuollon koulutus	46	95	350	61	17,4
- eSTM	150	151	-	-	

Ministeriön vuoden 2008 toimintamenot olivat yhteensä 37,9 milj. euroa, josta palkkamienot olivat 24,5 milj. euroa. Ministeriön toimintamenot kasvoivat edellisestä vuodesta 3,9 milj. euroa, joka aiheutui palkkamenojen (2,1 milj. € kasvua) ja muiden toimintamienojen kasvusta (1,8 milj. € kasvua). Toteutuneet menot olivat 4,8 milj. euroa vähemmän kuin mitä osastoille oli jaettu. Kaikkien osastojen menot jäivät alle budjetoidun.

² osasto toimi 1.1.-30.4.2008

³ osasto aloitti toimintansa 1.5.2008

⁴ osasto toimi 1.1.-30.4.2008

⁵ osasto aloitti toimintansa 1.5.2008

Taulukko 2: Ministeriön muut toimintamenot vuosina 2006–2008 (1 000 euroa)

	2006	2007	2008	%-osuus
Hankinnat	494	647	459	3,3
Painatus- ja ilmoituspalvelut	776	649	633	4,6
ATK:n käyttöpalvelut	572	547	616	4,5
Tietoliikennepalvelut	471	383	705	5,2
Toimistotarvikkeet	171	168	162	1,2
Koulutus	374	404	415	3,1
Virkistyspalvelut	70	179	155	1,1
Asiantuntija- ja tutkimuspalvelut	1 184	1 534	1 900	14,1
Palkkiot ja henkilöstösivukulut	370	348	417	3,1
Kotimaan matkat	679	667	750	5,5
Ulkomaan matkat	1 328	995	1 092	8,2
Taksikortit	91	87	97	0,7
Vuokrat, sähkö, siivous	3 190	3 101	3 254	24,3
Muut menot	1 382	1 423	2 686	21,1
Yhteensä	11 091	11 491	13 344	100,0

Muut toimintamenot olivat yhteensä 13,3 milj. euroa. Menot kasvoivat 1,8 milj. euroa, joka aiheutui mm. tietoliikenne- ja atk-käyttöpalvelujen, hallinnonalan kehittämismenojen ja Palke -asiakkuusmenojen lisääntymisestä. Kasvu oli suurempi kuin aikaisempina vuosina. Hankinta-, painatus-, toimistotarvike- ja virkistysmenot vähenivät jokin verran vuoteen 2007 verrattuna. Sen sijaan muissa menolajeissa tapahtui kasvua.

Taulukko 3: Osastojen ja erillisten tulosryhmien menot, kustannukset ja henkilötyövuodet vuonna 2008, 1 000 euroa

Tulosalue	Menot €	Kustannukset €	%	Htv*)
Ylin johto	1 420	1 432	3,7	10,6
Kansainvälisten asioiden yksikkö	1 961	1 978	5,1	16,2
Viestintäyksikkö	1 569	1 586	4,1	15,4
Valmiusyksikkö	518	524	1,3	5
Hallinto-osasto	10 790	10 875	28,5	76,1
Talous- ja suunnitteluosasto	3 643	3 703	9,6	54,1
Vakuutusosasto	3 462	3 531	9,2	57,9
Terveysosasto ²	1 653	1 681	4,4	23,6
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osasto ³	3 490	3 544	9,3	47,4
Perhe- ja sosiaaliosasto ⁴	1 221	1 243	3,3	19,1
Sosiaali- ja terveystalveluosasto ⁵	3 407	3 452	8,9	40,6
Työsuojeluosasto	4 783	4 868	12,6	75,8
Yhteensä	37 918	38 417	100	456,1

*) Mukana vain bruttobudjetoidut toimintamomentilta maksettavat henkilötyövuodet.

Taulukossa esitetään osastojen ja erillisten tulosryhmien menot ja kustannukset sekä henkilötyövuodet. Kustannukset ovat ko. yksiköiden kustannuksia ennen vyörytystä

² osasto toimi 1.1.-30.4.2008

³ osasto aloitti toimintansa 1.5.2008

⁴ osasto toimi 1.1.-30.4.2008

⁵ osasto aloitti toimintansa 1.5.2008

Taulukko 4: Osastojen ja erillisten tulosryhmien kustannukset (tukipalvelukustannukset vyörytetty osastoille ja erillisille tulosryhmille) vuonna 2008

	Kustannukset €	%	Htv	Kustannukset / htv €
Ylin johto	1 792	4,5	10,6	168 105
Kansainvälisten asioiden yksikkö	2 027	5,1	16,2	124 738
Hallinto-osasto	3 365	8,5	10,5	318 353
Valmiusyksikkö	683	1,7	5	136 600
Talous- ja suunnitteluosasto	4 710	11,8	46,8	100 643
Vakuutusosasto	5 290	13,3	54,1	97 673
Terveysosasto	2 451	6,2	23,6	103 680
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osasto	5 090	12,8	47,4	107 361
Perhe- ja sosiaaliosasto	1 866	4,7	19,1	97 543
Sosiaali- ja terveystalveluosasto	4 777	12,0	40,6	117 660
Työsuojeluosasto	7 744	19,4	75,8	102 096

Taulukossa 4 kuvataan kustannuksia, kun tukipalvelutehtävien (viestintäyksikkö, hallintopalveluryhmä, kiinteistö- ja virastopalveluryhmä, tietohallintoryhmä, tietopalveluryhmä ja tiliryhmä) kustannukset on vyörytetty osastoille ja erillisille tulosryhmille.

1.3.2. Toiminnan tuottavuus

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tuottavuuden mittaamisen hanke saatiin päätökseen joulukuussa 2008. Hanke toteutettiin yhteistyössä Tilastokeskuksen ja hallinnonalan laitosten kanssa. Tavoitteena oli luoda valtion budjettiin sisältyville virastoille ja laitoksille perustasoinen suoritemittaristo, jonka avulla voidaan seurata tuotoksen ja tuottavuuden vuotuista kehitystä.

Useimpiin laitoksiin saatiin muodostettua suoritemittaristo. Hallinnonalan uudelleenjärjestelyt rajoittivat työskentelyä, joten hanketta ei viety loppuun muutoksen kohteena olleissa virastoissa. Työtä jatketaan myöhemmin uusissa organisaatioissa. Mittarien toimivuutta testataan ja kehitetään edelleen tulevina vuosina, kun tuottavuusindikaattoreiden toimivuutta seurataan käytännössä.

Jatkossa virastojen tuottavuustiedot päivitetään vuosittain osana Valtion tuottavuustilastoa. Kun uusillekin laitoksille on määritelty suoritemittarit, Tilastokeskus julkaisee vuosittain hallinnonalan yhteisen tuottavuusindeksin. Tietoja tuottavuuden kehittymisestä voidaan hyödyntää hallinnonalan johtamisessa, seurannassa ja virastojen sisäisessä suunnittelussa.

1.3.3. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisen palvelutoiminnan tuotot olivat vuonna 2008 yhteensä 4,2 milj. euroa (v. 2007 3,6 milj. euroa). Tästä 4,05 milj. euroa kertyi nettobudjetoidun toiminnan tuotoista. Yhteisrahoitteinen toiminta on supistunut merkittävästi EU-puheenjohtajuuskauden (v. 2006) jälkeen. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat vuonna 2008 vajaat 0,2 milj. euroa (v. 2007 0,5 milj. euroa). Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastauslaskelma on esitetty tämän luvun lopussa. Ennen EU-puheenjohtajakautta yhteisrahoitteinen toiminta on ollut vähäistä (alle 100 000 euroa).

Ministeriön tuottamat *bruttobudjetoidut* tulot koostuvat sosiaali- ja terveysministeriön maksullisista suoritteista annetun asetuksen (1191/2006) ja työsuojelun piirihallinnon maksullisista suoritteista annetun asetuksen (1386/2006) tarkoittamista julkisoikeudellisista suoritteista, geenitekniikan lautakunnan (STM:n A 277/2005 ja STM:n A 270/2007) ja eettisen toimikunnan (ETENE) lausuntomaksuista (STM:n A 1390/2006) sekä edellä mainitun ministeriön ym. asetuksen (1191/2006) 3 §:n tarkoittamista liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavista suoritteista.

Ministeriön tuottamat nettobudjetoidut tulot koskevat ministeriön maksuasetuksen (STM:n A 1191/2006) 2 §:n ja asetuksen liitteen tarkoittamia työsuojeluhallinnon julkisoikeudellisia ja 3 §:n mukaisia markkinasuoritteita sekä lääkkeiden hintalautakunnan tuloja (STM:n A 1145/2006) ja Raha-automaattivastuksista annetun lain (1056/2001) 45 §:n tarkoittamia korvauksia sekä peliriippuvuuden seuranta- ja tutkimustoiminnasta aiheutuvien kustannusten kattamisesta rahapeliyhteisöiltä perittäviä korvauksia (STM:n A 381/2002).

Nettobudjetoidun ja bruttobudjetoidun toiminnan suoritteiden tuotot jakautuivat julkis-
oikeudellisiin ja liiketaloudellisiin seuraavasti:

	Julkisoikeudelliset+liiketaloudelliset suoritteet; Koontitaulu sis.TSO, Hila, RAYt+ts-piirit ja TEO								
	Julkisoikeudelliset			Liiketaloudelliset			Kaikki yhteensä		
	2006 euroa	2007 euroa	2008 euroa	2006 euroa	2007 euroa	2008 euroa	2006 euroa	2007 euroa	2008 euroa
TUOTOT									
Maksullisen toiminnan tuotot									
- maksullisen toiminnan myyntituotot	2 711 340	2 821 138	2 853 135	102 988	110 608	56 544	2 814 328	2 931 746	2 909 679
- maksullisen toiminnan muut tuotot	305 162	783 308	1 285 169	25	16	249	305 187	783 324	1 285 418
Tuotot yhteensä	3 016 502	3 604 446	4 138 304	103 013	110 624	56 793	3 119 515	3 715 070	4 195 097
ERILLISKUSTANNUKSET									
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset									
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	41 315	42 010	28 247	3 947	2 018	0	45 262	44 028	28 247
- henkilöstökustannukset	1 300 595	1 431 879	1 739 699	145 220	148 133	62 669	1 445 815	1 580 012	1 802 368
- vuokrat	145 579	124 084	115 566	25 658	20 741	10 776	171 237	144 825	126 342
- palvelujen ostot	806 368	1 297 679	1 853 683	33 171	31 818	25 329	839 539	1 329 497	1 879 012
- muut erilliskustannukset	61 494	51 176	52 528	1 311	9 755	448	62 805	60 931	52 976
Erilliskustannukset yhteensä	2 355 351	2 946 828	3 789 723	209 307	212 465	99 222	2 564 658	3 159 293	3 888 945
KÄYTTÖJÄÄMÄ	661 151	657 618	348 581	-106 294	-101 841	-42 429	554 857	555 777	306 152
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista									
- tukitoimintojen kustannukset	197 796	301 682	247 156	21 279	29 268	7 920	219 075	330 950	255 076
- poistot	11 093	11 228	8 708	7 326	4 041	360	18 419	15 269	9 068
- korot	1 709	3 197	13 249	546	343	18	2 255	3 540	13 267
- muut yhteiskustannukset	122 421	192 974	274 606	15	15	7 882	122 436	192 989	282 488
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	333 019	509 081	543 719	29 166	33 667	16 180	362 185	542 748	559 899
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 688 370	3 455 909	4 333 442	238 473	246 132	115 402	2 926 843	3 702 041	4 448 844
Ylijäämä (+) tai Alijäämä (-)	328 132	148 537	-195 138	-135 460	-135 508	-58 609	192 672	13 029	-253 747
Kustannusvastaavuus-%	112 %	104 %	95 %	43 %	45 %	49 %	107 %	100 %	94 %

Nettobudjetoidun toiminnan tuotoista valtaosa (95 %) kertyi vuonna 2008 julkisoikeudellisista suoritteista. Julkisoikeudellisten suoritteiden tuottamiselle asetettu kustannusvastaavuustavoite on saavutettu lukuun ottamatta alijäämää Lääkkeiden hintalautakunnan kohdalla. Lääkkeiden hintalautakunnan (1,420 milj. euroa), Terveystalouden oikeusturvakeskuksen (1,224 milj. euroa) ja peliriippuvuuteen liittyvät maksullisen toiminnan tuotot muodostivat 92 % julkisoikeudellisten suoritteiden tuotoista. Lääkkeiden hintalautakunnan aiempaa huonompi kustannusvastaavuus aiheutui menojen kasvusta. Menojen kasvua vuonna 2008 on aiheuttanut Hila 2010 projektin kustannusten arvion ylittyminen lähes 30 %:lla. Tämä on vaikuttanut menoihin mutta ei vielä vuoden 2008 kustannusvastaavuuslaskelmaan. Lisäksi menoja osaltaan lisäsi Hila 2010 projektiin liittyvä yhden henkilön siirtyminen Hilaan 1.7.2009 lukien. Tätä ei oltu huomioitu palkkamennoissa. Edelleen menoja on kasvattanut se, että Kelalta on pyydetty vuoden aikana arvioitua enemmän lausuntoja – erityisesti terveystaloustieteellisiä arvioita. Peliriippuvuuden kasvu aiheutui peliriippuvuuden torjuntaan ja haittojen vähentämiseen talousarviossa ja ministeriön toimintasuunnitelmassa varatun määrärahan huomattavasta lisäyksestä. Työsuojelupiirien säädöksiin perustuvien lupien kysyntä laski edelliseen vuoteen verrattuna. Panostajaluvista kertyi maksutuloa 76 600 euroa (79 200) ja muista luvista 28 800 euroa (39 300) yhteensä 105 430 euroa. Liiketaloudellisten suoritteiden määrä on vähäistä. Liiketaloudelliselle toiminnalle asetettu kannattavuustavoite ei ole toteutunut Terveystalouden oikeusturvakeskuksen eikä työsuojelun piirihallinnon kohdalla. Terveystalouden oikeusturvakeskuksen kohdalla on panostettu mm. kustannusten tarkempaa arviointiin, jossa on hyödynnetty, erityisesti suoritetoiminnassa, työajanseurainta. Lisäksi tilivuoden puolella on jäänyt laskuttamatta n. 5 000 euron lasku, mihin osasyynä on ollut mm. organisaatiouudistukseen liittyvät kiireet. Kannattavuus on huono myös työsuojelupiirihallinnon kohdalla, vaikkakin aiemmin kannattavuutta alentanut työsuojelun palvelupuhelintoiminta päättyi vuoden 2007 lopussa. Työsuojelu-

hallinnon julkaisumyynnin tuotot kasvoivat edellisvuodesta, mutta kustannuserien vähentämisen jälkeen toiminta jäi edelleen alijäämäiseksi eikä näin ollen kannattavuustavoitetta saavutettu. Työsuojelun piirihallinnon liiketaloudellinen maksullinen toiminta on ollut siten kokonaisuudessaan tappiollista.

Edellä olevaan taulukkoon sisältyvät ministeriössä tuotettujen suoritteiden bruttobudjetoidut tulot 142 490 euroa (168 875 euroa). Ne koostuvat ministeriön maksuasetuksen (1191/2006) 2 §:n tarkoittamista julkisoikeudellisista suoritteista, geenitekniiikan lautakunnan (STM:n A 277/2005) ja eettisen toimikunnan (ETENE) suoritituloista (STM:n A 1390/2006) sekä edellä mainitun asetuksen (1191/2006) 3 §:n tarkoittamista liiketaloudellisten perusteiden hinnoiteltavista suoritteista. Bruttobudjetoitujen ministeriön maksuasetuksen 2 §:n 1–14 kohtien ja 3 §:n tarkoittamien tulojen kohdalla on kysymys vähäisistä ja satunnaisista tuloista, joiden osalta jo tuloarvion laatiminen ja sen toteutumisen ennustaminen on vaikeaa. Merkittävä osa bruttobudjetoiduista tuloista muodostuu geenitekniiikan lautakunnan 10 880 euroa, vakuutusmarkkinayksikön 25 460 euroa ja eettisen toimikunnan toiminnasta 95 100 euroa. Myös näiden tulot ovat vaikeasti ennakoitavia. Bruttobudjetoidun toiminnan kustannusvastaavuutta on tarkasteltu taulukossa 6. Toiminta on jonkin verran vähäisempää kuin vuonna 2007, mutta tuotot 142 490 euroa (168 875) ylittävät kuitenkin kustannusvastaavuustarkastelun laadintakynnyksen (100 000 euroa). Kustannuksissa on otettu huomioon vain geenitekniiikan lautakunnan ja ETENE:n kustannukset ja niistä johdetut yhteiskustannukset. Laskennassa on hyödynnetty aiempaa tarkemmin työajan seuranta. Näiden kahden yksikön osuus kokonaistuotoista oli vuonna 2008 runsas 74 %. Bruttobudjetoitu maksullinen toiminta ei ole osakustannuksilla tarkasteltunakaan kannattavaa. Kannattavuutta alentaa esimerkiksi geenitekniiikkalain 35 § mukaan maksujen perimisestä voidaan myöntää poikkeuksia ja maksu voidaan jättää perimättä osittain tai kokonaan. Em. lainmukaisia hakemuksia tekevät pääosin julkisyhteisöjen yhteydessä toimivat tutkimusryhmät.

Ministeriön sekä sen yhteydessä toimivan kahden viranomaisen ja työsuojelun piirihallinnon lisäksi tiliviraston laskentapiiriin kuuluu myös Terveystieteiden tutkimuskeskus (TEO). Siitä ministeriön antaman asetuksen (813/2007) mukaiset maksulliset suoritteet ovat lähes kaikki lakiin perustuvia julkisoikeudellisia suoritteita, joiden tuottamiseen virastolla on yksinoikeus. TEO:n julkisoikeudellisten suoritteiden kohdalla toiminta oli ylijäämäistä (105 %) kun taas liiketaloudellisten suoritteiden kohdalla toiminta ei ollut läheskään kannattavaa (18 %). TEO:n julkisoikeudellisten yksinoikeudella tuotettavien suoritteiden lisäksi TEO:lle tilitetään lääninhallitusten kautta kertyviä tuloja. Näiden ottamista mukaan harkittiin, mutta vertailtavuuden säilyttämiseksi edellisiin vuosiin siitä luovuttiin.

Muutokset edelliseen tilikauteen verrattuna

Maksullisen toiminnan kokonaistuottojen lisäys edelliseen tilikauteen verrattuna oli runsas 0,5 milj. euroa, mikä kertyi nettobudjetoidusta toiminnasta. Lisäys koostui yksinomaan peliriippuvuudesta, mikä aiheutui merkittävästä lisäpanostuksesta talousarvioon. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot 180 500 euroa (500 057 euroa) ovat vähentyneet asteittain. EU:lta saatu rahoitus on kuitenkin hieman noussut vuodesta 2007. Yh-

teisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus ei toteutunut (91 %), mikä aiheutui siitä, että laskelmassa tukipalvelut on vyörytetty yhteiskustannuksiin.

Yksityisten palvelujen antajien rekisteriin (L 689/2005) liittyviä maksuja kertyi vuonna 2008 TEO:lle runsas 595 000 euroa. Yksityiset palvelujen antajat hakevat lääninhallituksilta toimintalupaa, joista kertyy lupamaksuja ja vuosimaksuja. Lääninhallitukset tilittävät osan maksutuloista TEO:lle. Tilitetyistä maksutuloista katetaan rekisterin rakentamisesta, kehittämisestä ja ylläpidosta aiheutuvia menoja. Näiden ottaminen olisi tehnyt julkisoikeudellisesta toiminnasta merkittävästi ylijäämäistä.

Taulukko 5: Sosiaali- ja terveysministeriön tiliviraston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus, julkisoikeudelliset suoritteet

	Sosiaali- ja terveysministeriö								
	Työsuojeluosasto			Hintalautakunta			RAY-valvonta (Er.L)		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
TUOTOT									
Maksullisen toiminnan tuotot	2 215	1 435	1 437	1 386 825	1 414 835	1 419 600			
- maksullisen toiminnan myyntituotot							83 848	86 954	92 955
- maksullisen toiminnan muut tuotot									
Tuotot yhteensä	2 215	1 435	1 437	1 386 825	1 414 835	1 419 600	83 848	86 954	92 955
KUSTANNUKSET									
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset									
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	96	50	52	23 729	31 774	19 535	2 018	219	
- henkilöstökustannukset	1 995	1 065	1 066	654 869	719 641	876 869	52 232	57 922	62 244
- vuokrat	78	69	69	81 248	90 406	95 935	5 000	6 000	6 000
- palvelujen ostot		91	92	475 789	501 712	462 419	2 050	26	67
- muut erilliskustannukset				25 503	20 000	24 808	3 718	731	1 046
Erilliskustannukset yhteensä	2 169	1 275	1 279	1 261 138	1 363 533	1 479 566	65 018	64 898	69 357
KÄYTTÖJÄÄMÄ	46	160	158	125 687	51 302	-59 966	18 830	22 056	23 598
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista									
- tukitoimintojen kustannukset	134	112	112	90 160	105 186	108 943	8 462	11 990	12 884
- poistot	46	47	47	4 854	5 985	4 835	2 313	1 304	1 304
- korot	4	1	1	1 213	281	12 954	220	74	72
- muut yhteiskustannukset							7 835	8 688	9 337
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	184	160	160	96 227	113 992	126 732	18 830	22 056	92 955
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 353	1 435	1 439	1 357 365	1 477 525	1 606 298	83 848	86 954	92 955
Ylijäämä (+) tai Alijäämä (-)	-138	0	-2	29 460	-62 690	-186 698	0	0	0
Kustannusvastaavuus-%	94 %	100 %	100 %	102 %	96 %	88 %	100 %	100 %	100 %

Taulukko 5: jatkuu

	Rahapeliasiat (Er.L.)			Muut					
				Terveydenhuollon oikeusturvakeskus			Työsuojelun piirihallinto		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
TUOTOT									
Maksullisen toiminnan tuotot									
- maksullisen toiminnan myyntituotot	184 496	662 028	1 152 610	1 098 011	1 117 598	1 184 178	76 345	118 395	105 430
- maksullisen toiminnan muut tuotot				36 818	34 326	39 604			
Tuotot yhteensä	184 496	662 028	1 152 610	1 134 829	1 151 924	1 223 782	76 345	118 395	118 395
KUSTANNUKSET									
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset									
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	800	256	33	13 798	8 044	7 309	569	1 148	1 260
- henkilöstökustannukset	520	2 443		446 654	466 724	611 208	42 274	64 798	59 139
- vuokrat			1489	55 179	22 648	6 835	3 657	4 845	5 186
- palvelujen ostot	177 773	651 028	1 142 865	111 084	104 606	204 610	30 148	34 907	33 302
- muut erilliskustannukset	5 403	8 301	8 223	15 779	11 233	8 456			
Erilliskustannukset yhteensä	184 496	662 028	1 152 610	642 494	613 255	838 418	76 648	105 698	98 887
KÄYTTÖJÄÄMÄ	0	0	0	492 335	538 669	385 364	-303	12 697	6 543
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista									
- tukitoimintojen kustannukset				72 605	154 112	90 626	3 953	4 003	6 134
- poistot							1 361	1 143	279
- korot							130	107	14
- muut yhteiskustannukset				94 258	160 003	239 478			
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	0	0	0	166 863	314 115	330 104	5 444	5 253	6 427
Kokonaiskustannukset yhteensä	184 496	662 028	1 152 610	809 357	927 370	1 168 522	82 092	110 951	105 314
Ylijäämä (+) tai									
Alijäämä (-)	0	0	0	325 472	224 554	55 260	-5 747	7 444	116
Kustannusvastaavuus-%	100 %	100 %	100 %	140 %	124 %	105 %	93 %	107 %	100 %

Taulukko 6: Bruttobudjetoidun maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus, julkisoikeudelliset suoritteet

	2006	2007	2008 ¹⁾
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan tuotot			
- maksullisen toiminnan myyntituotot	147 944	168 875	142 490
- maksullisen toiminnan muut tuotot			
Tuotot yhteensä	147 944	168 875	142 490
KUSTANNUKSET			
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	305	519	58
- henkilöstökustannukset	102 051	119 286	129 173
- vuokrat	417	116	52
- palvelujen ostot	9 524	5 309	10 328
- muut erilliskustannukset	11 091	10 911	9 995
Erilliskustannukset yhteensä	123 388	136 141	149 606
KÄYTTÖJÄÄMÄ	24 556	32 734	-7 116
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista			
- tukitoimintojen kustannukset	22 482	26 279	28 457
- poistot	2 519	2 749	2 243
- korot	142	194	207
- muut yhteiskustannukset	20 328	24 283	25 791
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	45 471	53 505	56 698
Kokonaiskustannukset yhteensä	168 859	189 646	206 304
Ylijäämä (+) tai Alijäämä (-)	-20 915	-20 771	-63 814
Kustannusvastaavuus-%	88 %	89 %	69 %

1) Bruttobudjetoidun maksullisen toiminnan tuotot ovat STM:n julkisoikeudellisen toiminnan kokonais-tuottoja. Sen sijaan kustannukset edustavat vain geenitekniikan lautakunnan ja lääketieteellisen tutkimus-eettisen (ETENE) jaoston kustannuksia ja niiden perusteella johdettuja yhteiskustannuksia. Näiden osuus tuotoista on v. 2008 74,4 %.

Taulukko 7: Sosiaali- ja terveysministeriön tiliviraston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus, liiketaloudelliset suoritteet

	Muut					
	Terveydenhuollon oikeusturva- keskus			Työsuojelun piirihallinto (sis. palvelupuhelimen)		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
TUOTOT						
Maksullisen toiminnan tuotot						
- maksullisen toiminnan myyntituotot	16 872	28 914	5 882	86 116	81 694	50 662
- maksullisen toiminnan muut tuotot	25	16	249			
Tuotot yhteensä	16 897	28 930	6 131	86 116	81 694	50 662
KUSTANNUKSET						
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset						
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	88	383		3 859	1 635	
- henkilöstökustannukset	9 688	13 848	19 219	135 532	134 285	43 451
- vuokrat	4 775	370	161	20 883	20 371	10 615
- palvelujen ostot	1 989	6 810	5 770	31 182	25 008	19 559
- muut erilliskustannukset		7 401	448	1 311	2 354	
Erilliskustannukset yhteensä	16 540	28 812	25 597	192 767	183 653	73 625
KÄYTTÖJÄÄMÄ	357	118	-19 466	-106 651	-101 959	-22 963
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista						
- tukitoimintojen kustannukset				21 279	29 268	7 920
- poistot				7 326	4 041	360
- korot				546	343	18
- muut yhteiskustannukset	15	15	7 882			
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	15	15	7 882	29 151	33 652	81 923
Kokonaiskustannukset yhteensä	16 555	28 827	33 479	221 918	217 305	81 923
Ylijäämä (+) tai Alijäämä (-)	342	103	-27 348	-135 802	-135 611	-31 261
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				72 692	78 740	
Ylijäämä (+) tai Alijäämä (-) hintatuen jälkeen				-63 110	-56 871	-31 261
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				90 000	93 000	
Kustannusvastaavuus-%	102 %	100 %	18 %	39 %	38 %	62 %

Taulukko 8: Työsuojelupiirien hintatuetun maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus, liiketaloudelliset suoritteet (palvelupuhelin) ¹⁾

	Työsuojelun piirihallinto		
	2006	2007	2008
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan tuotot			
- maksullisen toiminnan myyntituotot	33 580	32 766	
- maksullisen toiminnan muut tuotot			
Tuotot yhteensä	33 580	32 766	
KUSTANNUKSET			
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 715	1 235	
- henkilöstökustannukset	87 546	94 824	
- vuokrat	9 000	8 250	
- palvelujen ostot	4 700	5 407	
- muut erilliskustannukset	1 311	2 354	
Erilliskustannukset yhteensä	106 272	112 070	
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-72 692	-79 304	
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista			
- tukitoimintojen kustannukset	16 239	20 196	
- poistot	5 591	918	
- korot	532	46	
- muut yhteiskustannukset			
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	22 362	21 160	
Kokonaiskustannukset yhteensä	128 634	133 230	
Ylijäämä (+) tai Alijäämä (-)	-95 054	-100 464	
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	72 692	78 740	
Ylijäämä (+) tai Alijäämä (-) hintatuen jälkeen	-22 362	-21 724	
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	90 000	93 000	
Kustannusvastaavuus-%	26 %	25 %	

¹⁾ Työsuhteasiain palvelupuhelintoiminta lopetettiin vuoden 2007 lopussa.

Taulukko 9: Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2006	2007	2008
TUOTOT			
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
- EU:lta saatu yhteisrahoitt. toiminnan tuotot	1 329 147	130 180	148 434
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot		369 877	32 066
Tuotot yhteensä	1 329 147	500 057	180 500
KUSTANNUKSET			
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	8 167	1 645	1 204
- henkilöstökustannukset	53 285	88 307	103 431
- vuokrat	34 796	12 567	168
- palvelujen ostot	543 954	242 003	64 627
- muut erilliskustannukset	1 043 383	155 535	11 071
Erilliskustannukset yhteensä	1 683 585	500 057	180 500
KÄYTTÖJÄÄMÄ	0	0	0
Yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista		15 630	18 307
- tukitoimintojen kustannukset			
- poistot			
- muut yhteiskustannukset			
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	0	0	0
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 683 585	515 687	198 807
Kustannusvastaavuus	-354 438	-15 630	-18 307
Kustannusvastaavuus-%	79 %	97 %	91 %

1.4. Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 10: Keskeiset tuotokset vuosina 2006–2008

	2006	2007	2008
Esiteltyjen säädösten määrä			
- hallituksen esitykset	50	35	44
- HE:iin sisältyvät lait	142	69	104
- asetukset (TP, VN)	47	45	46
Annettujen lausuntojen määrä	384	333	334
Asetettujen työryhmien määrä	42	46	48
Kirjallisten kysymysten määrä	225	175	250
Uudet kansalaiskirjeet ⁶	1 229	985	1313
Julkaisut	169	134	130
Tiedotteet, suomenkieliset	596 ⁷	460	397
Tiedotteet, ruotsinkieliset	117	130	169
Tiedotustilaisuudet ja taustatilaisuudet	104 ⁸	90	67
Käynnissä olleet ESR-projektit 31.12.	70	40	11

Vuosi 2008 oli nykyisen hallituksen ja eduskunnan ensimmäinen täysi toimintavuosi. Ministeriön valmisteltavana olleita hallituksen esityksiä annettiin enemmän kuin edellisenä vuonna, ja kansanedustajien kirjallisten kysymysten määrä kasvoi selvästi. Myös kansalaiskirjeitä tuli ministeriöön aiempaa enemmän.

EU:n ohjelmakauden 2000–2006 rakennerahastohankkeet saatiin päätökseen suunnitelmien mukaisesti. Uuden ohjelmakauden 2007–2013 osalta ministeriö hallinnoi kolmea valtakunnallista ohjelmaa.

Kaikki osastot osallistuivat kunta- ja palvelurakennemuutoksen puitelain mukaiseen valmisteluun sosiaali- ja terveydenhuollon osalta. Kuntien toimeenpanosuunnitelmat arvioitiin.

Vuosille 2007–2009 asetettu laaja-alainen Sosiaaliturvan kokonaisuudistusta selvittävä komitea (SATA) työllisti kaikki osastoja. Vuoden 2008 aikana komitea linjasi keskeiset ehdotuksensa perusturvan uudistamiseksi ja työnteon kannustavuuden lisäämiseksi. Ne julkaistiin tammikuussa 2009.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämissuunnitelma, KASTE -ohjelma 2008–2011, käynnistyi. Ohjelmassa määritellään lähivuosien sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistavoitteet ja keskeisimmät toimenpiteet, joilla tavoitteet voidaan saavuttaa. So-

⁶ Uudet asianhallintajärjestelmään avatut asiat; osa saapuneista kansalaiskirjeistä on kirjattu aikaisempina vuosina avatuille asioille

⁷ Tiedotteista 50 oli EU-puheenjohtajuustiedotteita

⁸ Tiedotustilaisuuksista 16 oli EU-puheenjohtajuustilaisuuksia

siaali- ja terveydenhuollon valtionavustuskierroksen painotuksena oli lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kehittäminen.

Hallinto-osasto

Perustehtävien lisäksi osastoa työllistivät erityisesti ministeriön ja hallinnonalan organisaatioiden kehittämishankkeet, IT -toimintojen kehittäminen ja hallinnonalan yhteistyön lisääminen sekä henkilöstöhallinnon tehtävien siirto palvelukeskukseen.

Sosiaali- ja terveysministeriössä 1.9.2004 käyttöön otetun uuden palkkausjärjestelmän siirtymäkausi päättyi ja järjestelmä tuli täysimääräisesti voimaan vuoden 2008 alussa. Sosiaali- ja terveysministeriö on mukana vuonna 2007 käynnistetyssä valtioneuvoston yhteisen palkkausjärjestelmän valmistelussa, joka jatkui vuonna 2008.

Henkilöstöpolitiikassa keskityttiin ministeriön henkilöstöstrategian (2008–2011) painopisteiden mukaisesti osaamisen, johtamisen, toimintatapojen ja työhyvinvoinnin kehittämiseen. Uuden henkilöstöstrategian mukainen ensimmäinen henkilöstösuunnitelma valmistui, ja siinä määriteltiin myös sukupuolten välistä tasa-arvoa tukevat tavoitteet. Tuottavuusohjelman mukaiset vähennystavoitteet kohdennettiin ministeriön osastoille ja erillisille tulosryhmille. Suunniteltiin ja toteutettiin kansainvälistymiskoulutus ministeriön virkamiehille. Esimiestehtävien rekrytointikäytäntöjä kehitettiin.

Talous- ja suunnitteluosasto

Perustehtävien lisäksi osastoa työllistivät kertomusvuonna erityisesti SATA -komitean työn tukeminen, aluehallintouudistuksen valmistelu, tuottavuusohjelman suunnittelu ja toimeenpano, sektoritutkimusjärjestelmän uudistaminen sekä samapalkkaisuusohjelman toimeenpano.

Ministeriön hallinnonalan virastojen ja laitosten tulosohjauksessa keskityttiin hallinnonalan laitosrakenteen uudistukseen ja sen edellyttämien muutosten toteuttamiseen ohjauksessa. Ohjausprosessia ja -vastuita selkiytettiin edelleen. Kesäkuussa 2008 ministeriö antoi talousarvioasetuksen mukaisen julkisen palautteen virastoille ja laitoksille ministeriön tilinpäätös- ja toimintakertomuskannanotossaan.

Hallinnonalan kehys- ja talousarvioesitysten laadinnassa huomioitiin aiemmin toteutettu budjetin rakenneuudistus sekä pyrittiin edelleen yksinkertaistamaan ja selkiyttämään esitystä. Osallistuttiin valtiovarainministeriön käynnistämään uuden valtioneuvostotalouskehys- ja budjettitietojärjestelmän määrittely ja hankinta hankkeeseen.

Kertomusvuonna valmisteltiin sosiaali- ja terveysministeriö tiliviraston talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävien siirto sisäasianhallinnon Joensuun palvelukeskukseen. Asiakkuus käynnistyi ja tehtävien siirron ensimmäinen vaihe toteutettiin 1.6.2008 alkaen.

Säädösvaikutusten laadun parantamiseksi kehitettiin päätöksenteossa tarvittavaa sekä tiedollisia että menetelmällisiä valmiuksia. Lisäksi osallistuttiin keskeisten lakien vaikutusten arviointiin. Sosiaalimenojen ja niiden rahoituksen uusi ennustemalli valmistui.

Hallinnonalan tietotuotannon kehittämistä linjannut Tieto2005-työryhmän esitysten toteutumisesta järjestettiin arviointiseminaari, jossa arvioitiin toteutunut kehitys ja linjattiin jatkoasteet. Hallinnonalan indikaattorityötä jatkettiin ja ministeriön strategian toteutumisen seurannassa käytettävät keskeiset seurantaindikaattorit liitettiin osaksi ministeriön intranetiä. Ministeriön esittely- ja peruskalvosarja eri kieliversioon uudistettiin yhteistyössä eri osastojen ja tulosyksiköiden kanssa.

Vuonna 2008 valmisteltiin hallituksen tasa-arvo-ohjelma, joka hyväksyttiin valtioneuvoston periaatepäätöksenä heinäkuussa. Naisten urakehitystä vauhditettiin muun muassa järjestämällä aiheesta seminaari keväällä 2008. Sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisessa pääpaino oli ministeriöiden henkilöstön kouluttamisessa ja seurannan kehittämisessä. Kolmikantaista samapalkkaisuusohjelmaa jatkettiin yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa sukupuolten palkkaerojen pienentämiseksi.

Vuonna 2010 eduskunnalle annettavan tasa-arvoselonteon suunnittelu ja valmistelu käynnistyivät. Valmisteltiin tasa-arvolain muutos, jolla täytäntöön pantiin tavaroiden ja palveluiden tarjonnassa tapahtuvaa syrjintää koskeva direktiivi. Syksyllä 2008 valmistui neljäs tasa-arvobarometri. Suomessa toteutettiin Euroopan neuvoston kampanja naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämiseksi.

Ministeriön tasa-arvotyöryhmä kehitti ja suunnitteli ministeriön toimintojen valtavirtaistamista (mm. lakiehdotusten suvaaminen ja hankkeet). Työskentely painottui aikaisempaa enemmän ennakoimiseen ja sukupuolinäkökulman integroimiseen ministeriön toistuviin prosesseihin ja osastojen perustyöhön.

Talous- ja suunnitteluosasto osallistui sektoritutkimuksen neuvottelukunnan yhteishankkeiden valmisteluun ja toteuttamiseen erityisesti osaaminen, työ- ja hyvinvointijäoston osalta.

ESR -ohjelman valtakunnalliset kehittämisohjelmat käynnistettiin. Sosiaali- ja terveysministeriön osalta hankehaut toteutettiin ja hankkeet aloittivat vuoden 2008 lopulla. Kehittämisohjelmat ovat: Terveenä ja osaavana työssä, Väilyömarkkinat ja Tasa-arvoa työelämään – yhdenvertaisuutta yhteiskuntaan. Ministeriön toimintamäärärahoilla rahoitettavia tutkimus- ja kehittämishankkeita oli käynnissä 45 kappaletta.

Vakuutusosasto

Sosiaalivakuutuksen vuoden 2008 toimintaa leimasi osallistuminen sosiaaliturvan kokonaisuudistusta selvittävän komitean (SATA) sekä masennuksen ehkäisyyn ja masennuksesta aiheutuvan työkyvyttömyyden vähentämiseen tähtäävän (MASTO) hankkeen työhön osallistuminen ja avustaminen. SATA -komitean ensimmäiset esitykset valmis-

teltiin hallituksen esityksiksi. Vuoteen 2011 ulottuvan Masto-hankkeen tavoitteena on masennuksen varhainen tunnistaminen, ehkäisy, hoito ja kuntoutus sekä työssä jaksamisen ja työhön paluun edistäminen ja masennuksesta aiheutuvan pysyvän työkyvyttömyyden välttäminen. Masto-hanke julkaisi vuoden 2008 aikana toimintaohjelman vuosille 2008-2011 ja käynnisti Masto-kiertueen työ-elämän toimijoille.

Järjestettiin kaksi eläkefoorumitilaisuutta. Eläkefoorumin tavoitteena on seurata ja arvioida tehtyjen eläkeuudistusten tavoitteiden toteutumista ja tarkastella muita keskeisiä eläkepoliittisia asioita erityisesti ikääntymisen näkökulmasta sekä edistää vuoropuhelua eri tahojen välillä. Ensimmäisen tilaisuuden aiheena oli eläkkeiden taso nyt ja tulevaisuudessa ja toisen foorumin aiheena oli eläkkeiden rahoitus ja siihen liittyvien riskien hallinta.

Valmisteltiin lääkekustannusten kasvua hillitsevänä toimenpiteenä hallituksen esitys viitehintajärjestelmän käyttöön ottamiseksi lääkekorvausjärjestelmässä sekä valmisteltiin järjestelmän käyttöönottoa. Laki tulee voimaan 1.4.2009. Muutos täydentää vuonna 2003 voimaan tullutta lääkevaihtoa.

Valmisteltiin hallituksen esitys vähimmäismääraisten äitiys-, isyys-, vanhempainrahojen, kuntoutusrahojen sekä sairauspäivärahojen korottamisesta työmarkkinatuen tasolle. Korotuksen ansiosta vähimmäismääräiset päivärahat nousivat noin 170 eurolla 551 euroon kuukaudessa 1.1.2009 lukien.

Kansaneläkkeisiin ja eräisiin siihen liittyviin etuuksiin tuli 1.1.2008 voimaan 20 euron tasokorotus. Lisäksi eläkkeensaajan asumistuessa vaikuttavan vuositulon huomioitavaa muutoksen rajaan tuli korotus ja kansaneläkettä alettiin maksamaan alentamattomana laitoshoidossa oleville. Voimaan tuli myöskin kansaneläkelain muutos, jonka mukaisesti kuntien kalleusluokituksesta luovuttiin.

Lisäksi valmisteltiin hallituksen esitys Kansaneläkelaitoksen rahoituksen uudistamiseksi. Laki tulee voimaan 1.1.2009.

Valmisteltiin hallituksen esitys, jonka mukaan apurahansaajat ovat oikeutettuja sosiaaliturvaan 1.1.2009 lukien. Apurahansaajille tulee oikeus eläke- ja tapaturmaturvaan, sairauspäivärahan MELA -turvaan ja ryhmähenkivakuutukseen, jotka järjestetään Maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa. Lisäksi asetettiin työryhmä selvittämään yrittäjien sosiaaliturvaa, jonka määräaika on vuoden 2009 toukokuun loppuun mennessä.

Hallituksen esitys laiksi Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta annetun lain muuttamiseksi valmistui. Eduskunta hyväksyi lain ja se tuli voimaan 1.8.2008. Esityksen tavoitteena on Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan käsittelyaikojen lyhentäminen ja muutoksenhakijoiden oikeusturvan parantaminen. Lisäksi Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan henkilöstön määrää lisättiin.

Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvonnan yhdistämistä valmisteltiin hallitusohjelman mukaisesti. Uusi valvoja (Finanssivalvonta) aloitti toimintansa 1.1.2009 Suomen Pankin yhteydessä.

Vuoden 2007 alusta voimaan tulleen työeläkelaitosten sijoitussäätelyä uudistavan lainsäädännön vaikutuksia seurattiin. Vakuutusvalvontavirasto antoi ministeriölle heinäkuussa selvityksen lainsäädännön vaikutuksista työeläkelaitosten sijoitustoimintaan. Eräiden sijoitusten riskin määrittäminen todettiin ongelmalliseksi. Syksyn aikana osakemarkkinoiden arvon merkittävä aleneminen finanssikriisin seurauksena johti nopealla aikataululla valmisteltuun hallituksen esitykseen eläkelaitosten sijoitustoiminnan ja vakavaraisuutta koskevien säännösten muuttamiseksi väliaikaisesti. Lain tavoitteena oli osakeomistusten realisoinnin ehkäiseminen epäedullisessa markkinatilanteessa.

Tapaturmavakuutuksen uudistamisen linjauksia valmisteltiin toimintavuoden aikana ja työryhmä jätti muistionsa marraskuussa. Liikennevakuutuksen kokonaisuudistuksen valmistelua jatkettiin toimintavuoden aikana. Asiaa valmistellut työryhmä antoi mietintönsä tammikuussa 2008.

Lisäksi annettiin hallituksen esitys vapaaehtoisten maksuperusteisten lisäeläkejärjestelmien perustamista varten. Esityksen tarkoituksena on saattaa eläkesäätiöt ja eläkekassat kilpailullisesti yhdenvertaiseen asemaan henkivakuutusyhtiöiden kanssa.

Vakuutusyhtiölain valmistelu saatettiin päätökseen ja Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksen. Uusi vakuutusyhtiölaki tuli voimaan 1.10.2008.

Vakuutusalan vakavaraisuus ja valvontasäännöksiä uudistavasta direktiiviehdotuksesta (Solvenssi II) neuvoteltiin neuvoston työryhmässä. Direktiivi uudistaisi voimaan tullessaan 13 vakuutusalan direktiiviä sekä uudistaisi vakavaraisuussäännökset riskiperusteisiksi. Se myös loisi uuden kehyksen vakuutusyhtiöiden EU-tason valvonnalle. Neuvostossa saavutettiin yhteisymmärrys direktiiviehdotuksesta marraskuussa 2008.

Työeläkejärjestelmän kilpailun edistämiseksi epävirallinen virkamiestyöryhmä luonnosteli hallituksen esitystä Erkki Rajaniemen selvityksen pohjalta.

Kahdenvälisten sosiaaliturvasopimusten tarkistamista jatkettiin. Suomen ja Chilen välisen sosiaaliturvasopimus astui voimaan 1.1.2008. Toimintavuoden aikana saatettiin päätökseen Suomen ja Australian välisen sosiaaliturvasopimuksen valmistelu ja valmisteltiin hallituksen esitys. Laki tulee voimaan 1.7.2009. Lisäksi USA:n ja Canada-Quebecin sekä Suomen välisten sosiaaliturvasopimusten päivitysneuvotteluja valmisteltiin.

EU:n koordinaatioasetuksenuudistamistyötä jatkettiin. Uusitun asetuksen (EU 883/2004) täytäntöönpanosopimuksesta saavutettiin yhteisymmärrys Neuvostossa. Valmistelua sähköiseen tietojenvaihtoon siirtymiseksi jatkettiin.

Lääkkeiden hintalautakunnassa valmisteltiin viitehintajärjestelmän käyttöönottoa sidosryhmien kanssa sekä suunniteltiin ja toteutettiin viitehintajärjestelmän mahdollistavat tietotekniset ratkaisut. Lisäksi lautakunnassa suunniteltiin ja toteutettiin uusi ATK-järjestelmä, HILA2010, joka otettiin tuotantokäyttöön 1.12.2008. Järjestelmässä on otettu huomioon viitehintajärjestelmän käyttöönottoon liittyvät uudet hintalautakunnan toiminnot sekä yhteensopivuus STM:n tietojärjestelmiin. Järjestelmä sisältää sähköisen dokumentinhallinnan ja siinä varaudutaan sähköiseen hakemusmenettelyyn sekä arkistointiin. Toukokuussa 2008 lääkkeiden hintalautakunta järjesti yhteispohjoismaisen kokouksen lääkkeiden korvattavuus- ja hinta-asioista vastaaville viranomaisille.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osasto

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma, Kaste-ohjelma 2008–2011, organisoitiin nimittämällä toimeenpanotyöryhmä ja käynnistämällä siihen liittyvä asiantuntijatyöskentely. Kaste-ohjelman valtakunnallinen toimeenpanosuunnitelma valmisteltiin. Toimeenpanosuunnitelma sisältää myös valtakunnallisen viestintäsuunnitelman, jota alueelliset johtoryhmät hyödyntävät omissa suunnitelmissaan. KASTE -ohjelman valtionavustusten hakulomake ja hakijan opas uudistettiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettuun lakiin lisättiin säädös, joka koskee Kaste-ohjelman hankkeille myönnettävää valtionavustusta. Lisäksi annettiin ase- tus sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustuksista.

Sosiaali- ja terveysministeriö teki ensimmäiset Kaste-ohjelman mukaiset valtionavustuspäätökset syksyllä 2008. Avustushakemuksia tuli yhteensä 16 kappaletta. Valtionavustuksen sai kuusi hanketta. Vuoden 2009 KASTE -ohjelman määrärahojen haku päättyi 31.12.2008. Hakemuksia jätettiin 33, joista 9 liittyi pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishankkeen puitteissa tehtyihin aiesopimuksiin. Kaste -ohjelman arviointia on suunniteltu ja arviointityön kilpailutusta on valmisteltu.

Vuoden lopulla lisättiin ministeriön ja Tekesin hankeyhteistyötä, ja perusteilla on yhteinen koordinaatiotyöryhmä.

Raskaana olevien päihdeongelmaisten naisten hoidon kehittämiseksi ja varmistamiseksi viimeisteltiin työryhmän ehdotuksia.

Rahapelihaittojen ehkäisyn sekä tuki- ja hoitopalvelujen kehittämiseen käynnistettiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen johdolla valtakunnallinen täydennyskoulutushanke, joka käynnistyy syksyllä 2009. Koulutusta voi hyödyntää eri koulutusasteilla ja soveltuvilla koulutusaloilla. Kertomusvuonna aloitettiin yhteistyössä kuntien kanssa alueellisen rahapeliongelman hoidon varmistamisprojekti. Alkoholitutkimussäätiö jakoi syksyllä apurahoja monialaiseen rahapelihaittoja koskevaan tutkimukseen

Väestöryhmien välisten terveyserojen vähentämiseen tähtäävä toimintaohjelma valmistui ja sen toimeenpano käynnistettiin. Asiaa pidettiin esillä myös kansainvälisessä yhteistyössä samoin kuin Terveys kaikissa politiikoissa -näkökulmaa, joka tuli yhdeksi

EU:n terveysstrategian päälinjaksi. Kansallisesti Terveys kaikissa politiikoissa -periaate näkyi muun muassa valtioneuvoston periaatepäätöksessä terveyttä edistävästä liikunnasta ja ravitsemuksesta, joka valmisteltiin yhteistyössä erityisesti maa- ja metsätalousministeriön ja opetusministeriön kanssa. Päätöksen toimeenpano on käynnistynyt monien toimijoiden yhteistyönä.

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta sekä siihen liittyvä perustelumuistio valmistuivat. Asetus viimeisteltiin saatujen lausuntojen perusteella ja se esitellään valtioneuvostolle alkuvuodesta 2009. Asetuksen tarkoituksena on varmistaa tasoltaan riittävän yhtenäiset lasten ja nuorten ehkäisevät palvelut kunnallisessa terveydenhuollossa. Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin laaja-alaista kehittämistä varten perustetun poikkihallinnollisen Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin neuvottelukunnan ja sen jaostojen työ käynnistyi.

Työterveyshuollon sisällön ja palvelujärjestelmän kehittämisessä huomioitiin terveyden edistämisen politiikkaohjelma ja Masto-hanke. Työttömien terveydenhuoltohankkeessa valmisteltiin hyviä käytäntöjä. Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen rahoitusta koskevan lain muuttamisesta pysyväksi valmisteltiin hallituksen esitys, joka annetaan eduskunnalle vuoden 2009 keväällä. Syksyllä 2008 annettiin hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lääkärin hyväksymisestä merimieslääkäriksi ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta.

Kemikaalilakiin lisättiin säännökset EY:n REACH-asetuksen valvonnasta ja asetuksen rikkomisesta seuraavista rangaistuksista. Lakimuutos tuli voimaan 21.7.2008. REACH-asetuksesta tiedotettiin viranomaisten yhteistyönä.

Ympäristöterveydenhuollon alueellisen yhteistoiminnan edistämistä jatkettiin yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Valtioneuvoston periaatepäätöksen toimeenpanemiseksi kunnallisen ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden muodostamista koskevan lain valmistelua jatkettiin.

Terveyden edistämisen politiikkaohjelmaa toteutettiin toimeenpanosuunnitelman mukaisesti siten, että eri vastuutahot - ministeriöt ja laitokset - käynnistivät tai saattoivat loppuun lupaamansa hankkeet tai toimenpiteet. Sekä KTL:lla, Stakesilla ja TTL:llä on ollut tärkeä rooli, samoin ministeriön terveyden edistämisen yksiköllä. Yhdessä Kansanterveyden neuvottelukunnan paikallisjaoston kanssa toteutettiin syksyllä seitsemän "Terve ja hyvinvoiva kunta -ministerin työkokousta". Ohjelmajohtaja osallistui eri puolilla Suomea lukuisiin aihepiiriä koskeviin seminaareihin, tapahtumiin ja työkokouksiin. Järjestöjen kanssa tehtiin sopimuksia niiden toteuttamien hyvien toimintamallien laajentamisesta ja jalkauttamisesta. Ohjelman puitteissa verkostoiduttiin mm. terveellisen ravitsemuksen ja suun terveyden edistämiseksi.

Sosiaali- ja terveystalveluosasto

Kunta- ja palvelurakennenuudistuksen (PARAS –hanke) puitelain mukainen valmistelu sosiaali- ja terveydenhuollon alueella jatkui, mm. kuntien toimeenpanosuunnitelmien arviointi ja sosiaali- ja terveydenhuollon säädösvalmistelu.

Sosiaali- ja terveydenhuollon innovaatiohankkeen toteuttaminen jatkui toimeenpanosuunnitelman mukaisesti. Yhteistyötä kehittämis- ja innovaatiotyön rahoittajien kanssa on vahvistettu.

Perusterveydenhuoltolain ja erikoissairaanhoidon yhdistävän terveydenhuoltolain valmistelu jatkui työryhmän työnä. Lakiluonnoksesta järjestettiin laaja lausuntokierros syksyllä 2008. Samalla aloitettiin terveydenhuoltolakiin liittyen yhteisen sosiaali- ja terveydenhuollon kunnallista järjestämistä, kehittämistä ja valvontaa koskevan lain valmistelu.

Toimiva terveyskeskus –toimenpideohjelma valmistui ja toteuttaminen käynnistyi. Sen tavoitteena on parantaa perusterveydenhuollon toimivuutta. Perusterveydenhuollon kehittäminen liittyy myös sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelman (KASTE) toimeenpanoon. Mieli2009 -työryhmä linjasi ehdotuksessaan vuosiksi 2009-2015 mielen-terveys- ja päihdetyön keskeiset periaatteet ja painotukset vastaamaan lisääntyneisiin mielen-terveys- ja päihdeongelmiin.

Lääkkeiden velvoitevarastointilaki uudistettiin 1.1.2009 voimaan tulleella lailla. Lailla turvataan lääkkeiden saatavuus ja lääkehoidon jatkuvuus tilanteissa, joissa niiden maa-hantuonti on estynyt tai häiriintynyt.

Lapseen kohdistuvan seksuaalirikoksen selvittämistä koskeva lainsäädäntö valmistettiin. Laissa säädetään siitä, miten järjestetään poliisin, syyttäjän tai tuomioistuimen pyynnöstä terveydenhuollossa tehtävä tutkimus epäillyn lapsen kohdistuneen seksuaalirikoksen selvittämiseksi ja haitan arvioimiseksi. Toiminnasta aiheutuneet kustannukset siirretään valtion maksettaviksi 1.1.2009 lukien.

Valmisteltiin lakimuutokset lapsilisän korottamisesta sekä kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen korottamisesta. Lastensuojelulain toimeenpanon suunnitelma vahvistettiin ja käynnistettiin koulutus. Valmisteltiin lastensuojelun käsikirja. Arvioitiin läänien kanssa lain toimeenpanon liikkeellelähtöä ja vaikutuksia.

Ikäihmisten palvelujen laatusuositus annettiin keväällä yhteistyössä Suomen Kuntaliiton kanssa. Laatusuosituksen toimeenpano käynnistettiin. Yhdessä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaston kanssa käynnistettiin Ikäneuvo -työryhmä, jonka tehtävänä on valmistella ehdotukset ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteista ja sisällöstä, mm. koko maan kattavan neuvonta- ja palveluverkoston luomisesta sekä ehkäisevistä palveluista. Valmisteltiin lainmuutos, jolla ikäihmisten pääsyä sosiaalipal-

velujen tarpeen arviointiin määrääjassa koskevaa ikärajaa alennettiin vuoden 2009 alusta 80:stä 75 vuoteen.

Hallitusohjelman mukaisesti valmisteltiin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelin laajentamista koskevaa hallituksen esitystä. Uudistuksen tarkoituksena on selkeyttää voimassa olevia säännöksiä ja laajentaa palvelusetelin käyttöä sekä sosiaali- että terveyspalveluissa.

Vammaisten henkilökohtaista avustajajärjestelmää koskeva uudistus valmisteltiin. Uudistuksella vammaisten henkilökohtainen apu säädettiin kuuluvaksi kunnan erityisen järjestämisvelvollisuuden piiriin. Samalla lakiin lisättiin palvelusuunnitelmaa koskeva osio sekä ns. palvelutakuuajattelun mukaisesti täsmennettiin aikaa, jonka kuluessa palvelu tulee järjestää. Laki tulee voimaan 1.9.2009.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä sekä sähköisestä lääkemääräyksestä annettujen lakien pohjalta jatkettiin valtakunnallisesti keskitettyjen tietojärjestelmien kehittämistä. Sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmien rakentamisen toimen vaihe käynnistettiin. Sähköisen lääkemääräyksen käyttöönotto siirtyi vuodelle 2009.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujärjestelmän uudistus tuli voimaan 1.8.2008. Sen mukaisesti päivähoiton maksut alenevat kaikkien pienituloisimmilla perheillä.

Työsuojeluosasto

Työsuojeluvalvontaa suunnattiin työsuojelupiirien kanssa tehdyn runkosopimuksen (2008–2011) mukaisesti sovituille painopistealueille. Tarkastusten määrää on sovittu lisättäväksi sopimuskaudella 50 prosenttia ja joissakin piireissä tähän päästiin jo vuoden 2008 aikana. Ulkomaalaiset työntekijät ovat tulleet pysyvästi Suomen työmarkkinoille ja mm. tilaajavastuulain mukaista viranomaisaloitteista valvontaa tehtiin erityisesti rakennus-, majoitus- ja ravitsemus-, siivous-, metalli ja kuljetusaloille, joilla perinteisesti työskentelee runsaasti ulkomaalaisia työntekijöitä.

Koneturvallisuutta ja työvälineiden turvallista käyttöä koskevat vaatimukset uudistettiin antamalla asiaa koskevat uudet valtioneuvoston asetukset. Uusista säännöksistä järjestettiin useita koulutustilaisuuksia työsuojelupiireissä ja työsuojeluosastolla.

Kolmikantainen työsuojeluhallinnon resurssityöryhmä selvitti työsuojelun piirihallinnon resurssitarpeita valtion tuottavuusohjelman (2012-2015) tavoitteiden mukaisesti. Työsuojelupiirit siirtyvät osaksi Aluehallintovirastoa vuoden 2010 alusta ja hankkeen toteuttamista suunnittelevat useat työryhmät työllistivät vuoden aikana osastoa ja piirihallintoa.

Työsuojelustrategian kolmas seurantaraportti hyväksyttiin kolmikantakäsittelyn jälkeen. EU:n työsuojelustrategiassa (2007–2012) korostetaan kansallisten strategioiden merkitystä ja asetetaan tavoitteeksi työtapaturmien vähentyminen 25 prosentilla.

Työhyvinvointifoorumi jatkoi vuonna 2008 toimintaansa pyrkimällä edistämään työhyvinvointia verkostoitumalla sidosryhmien ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Foorumi toimii osana Työn, yrittämisen ja työelämän politiikkaohjelmaa ja liittyy läheisesti myös Terveyden edistämisen politiikkaohjelmaan. Keskeisinä tavoitteina ovat kuormittavuuden hallinta työssä, työturvallisuus ja hyvien käytäntöjen levittäminen. Työterveyshuoltoon liittyviä asioita varten perustettiin uusi ryhmä. Foorumi hyödyntää aikaisemmissa työelämäohjelmissa syntyneitä hyviä käytäntöjä ja tietämystä. Painopiste on ollut tiedon välittämisessä ja yhteistyökäytäntöjen synnyttämisessä asiantuntijatahojen ja työpaikkojen välille sekä hyvien käytäntöjen levittämisessä työpaikoille. Foorumi järjesti useita yleisötilaisuuksia ja asiantuntijoiden tapaamisia. Työhyvinvointifoorumin tavoitteita ja toimintaperiaatteita on sisällytetty myös Työterveyslaitoksen ja työsuojelupiirien tulosopimukseen. Masennuksesta johtuvan työkyvyttömyyden vähentämiseksi käynnistetyn Masto-hankeen ja Työhyvinvointifoorumin toimintoja on koordinoitu synergiahyötyjen saamiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti työsuojelupiirien tietojärjestelmien kehittämistä varten ns. Valtimo-hankkeen (2008–2012), jonka avulla pyritään parantamaan tuottavuutta. Hankkeen tavoitteena on kehittää helppokäyttöiset, keskeisiä prosesseja tukevat työvälineet työsuojeluvalvontaan, sen suunnitteluun ja seurantaan. Tavoitteena on myös luoda asiakkaiden käyttöön sähköisiä asiointipalveluja. Hankkeessa on useita osaprojekteja.

Erilliset tulosryhmät

Esikuntayksikön toiminnassa korostui kansliapäällikön avustaminen ja tukeminen laajakantoisissa, eri osastojen yhteistyötä edellyttävissä hankkeissa. Toiminnan painotuksia olivat ministeriön strategisten painotusten vieminen eri suunnittelu- ja seuranta-asiakirjoihin (ml. valtioneuvoston ikääntymiselonteko), kunta- ja palvelurakennemuutoksen ministeriön vastuualueen valmistelun koordinointi, hallitusohjelman toimeenpanon seuranta, ministeriön kansainvälisen toiminnan linjausasiakirjan valmistelu, säädösvalmistelun kehittäminen yhteistyössä osastojen kanssa sekä konserniyhteistyön tukeminen. Yksikkö osallistui ministeriön johtamisjärjestelmän kehittämiseen. Vuoden lopulla käynnistettiin sosiaali- ja terveystoiminnan strategisten linjausten uudistaminen (Strategia 2020 -hanke).

Kansainvälisen asioiden yksikkö. Ministeriön kansainvälisen toiminnan linjaukset valmisteltiin täydentämään ministeriön sosiaali- ja terveystoiminnan strategiaa vuodelle 2015. Linjaus koostuu strategiaosasta ja nykytilan sekä tulevien haasteiden ja tavoitteiden kuvauksesta. Linjausten toimeenpano on aloitettu.

EU:n työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvoston työtä jatkettiin Slovenian ja Ranskan EU-puheenjohtajakausilla. Slovenian kaudella keskusteltiin syövästä, antimikrobiresistenssistä sekä EU:n terveystoiminnan toimeenpanosta. Li-

säksi edistettiin sosiaaliturvan koordinaatioasetuksessa, josta Ranskan kaudella neuvostossa saavutettiin poliittinen yhteisymmärrys.

Ranskan kaudella komissio julkisti ehdotuksensa EU:n sosiaalipoliittiseksi toimintaohjelmaksi. Neuvostossa aloitettiin potilaiden liikkuvuutta ja yhdenvertaisuutta koskevien direktiiviehdotusten käsittely. Lisäksi pohdittiin talouskriisin sosiaalisia vaikutuksia ja työllisyystilannetta. Komissio julkisti myös nk. lääkepakettinsa, joka sisältää mm. direktiiviehdotukset koskien lääkeväärennöksiä ja potilaiden informaatiota reseptilääkkeistä. Ranskan kaudella keskusteltiin lisäksi harvinaisista sairauksista, Alzheimerin taudin torjunnasta ja terveysturvallisuudesta.

Osana YK:n Pekingin toimintaohjelmaa Slovenian kaudella esillä olivat indikaattorit tyttölasten asemasta ja naisista poliittisessa päätöksenteossa. Ranskan kaudella tarkasteltiin indikaattoreita naisista aseellisissa konflikteissa sekä työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisesta.

EU-jäsenmaat jatkoivat Lissabonin sopimuksen ratifiointia sekä pohtivat ratkaisua sopimuksen täytäntöönpanoon Irlannin negatiivisen kansanäänestystuloksen jälkeen. EU:ssa pohdittiin myös Lissabonin kasvu- ja työllisyysstrategian jatkoa vuoden 2010 jälkeen.

YK:ssa Suomi toimi sosiaalisen kehityksen toimikunnan jäsenenä. Toimikunnan 46. istunnon pääteemana oli täystyöllisyyden edistäminen ja ihmisarvoinen työ. Suomi järjesti oheistapahtuman vammaiskysymyksen valtavirtaistamisesta. Lisäksi valmisteltiin laaja 4. määräaikaisraportti YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen täytäntöönpanosta ja julkaistiin edistymisraportti HIV/AIDS torjunnasta vuoteen 2015 mennessä sekä osallistuttiin YK:n HIV/AIDS -huippukokoukseen. UNAIDSin pohjoismainen konsultaatio järjestettiin Helsingissä lokakuussa ja siihen osallistui myös järjestön väistynyt pääjohtaja Peter Piot. YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista ja sen valinnainen pöytäkirja tulivat kansainvälisesti voimaan 3.5.2008. Suomi ei ole sopimusta vielä ratifioinut, sillä sen määräykset edellyttävät muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Yhteistyö maailman terveysjärjestön kanssa huipentui pääjohtaja Margaret Chanin Suomen vierailuun kesäkuussa. Vierailun aiheina olivat perusterveydenhuolto, terveys kaikissa politiikoissa, ei-tarttuvat taudit ja tartuntataudit sekä lähialueyhteistyö. Maailman terveysjärjestön puitteissa käytiin myös hallitusten välisiä neuvotteluita kansanterveyden ja lääkkeitä koskevien teollisoikeuksien suhteesta sekä pandeemisen influenssan torjunnasta. WHO:n Euroopan aluetoimiston kanssa järjestettiin väkivallan ehkäisyä ja työterveyttä käsittelevät konferenssit.

Pohjoismaiden- ja Pohjoisen ulottuvuuden kumppanuusohjelman sosiaali- ja terveysalan yhteistyötä kehitettiin. Työsuojelualan yhteistyön käytännön toteuttaminen aloitettiin Kiinan kanssa ja Australian kanssa allekirjoitettiin sosiaaliturvasopimus.

Viestintäyksikön toimintaa leimasivat laajojen hankkeiden ja ohjelmien viestinnän suunnittelu ja toteutus sekä verkkopalvelun kokonaisuudistuksen käynnistyminen päivittäisen viestinnän, julkaisutoiminnan ja verkkoviestinnän hoitamisen rinnalla.

Terveyden edistämisen politiikkaohjelman viestintä suunniteltiin ja sille tuotettiin tukiaineistot. Ohjelma järjesti muun muassa ministerin maakuntakierroksen ja tavoitteli kuntapäätäjää seitsemän paikkakunnan seminaarikiertueella. Osana politiikkaohjelmaa lanseerattiin Kunnan ministerit -kampanja, joka jatkuu hallituskauden loppuun saakka. Sen tueksi asetettiin ministeriöiden viestijöistä koostuva viestintäverkosto.

PARAS -hankkeessa linjattiin viestintää ja vaikuttamista. Hankkeen vaiheen takia käytännön viestintätoimia jouduttiin siirtämään.

Kaste-ohjelma rakensi vuoden aikana yhteistyötä kentän eri toimijoiden kanssa. Viestintä integroitiin sen toimeenpanosuunnitelmaan ja alueelliset johtoryhmät kytkettiin viestinnän toteuttamiseen.

Innovaatio-ohjelman ja Toimiva terveyskeskus-hankkeen viestinnän suunnittelu ja toteutus aloitettiin. Lääkehuollon uudelleen organisoimisesta kerrottiin elokuussa ja hanke vaati runsaasti sisäisen ja ulkoisen viestinnän panosta loppuvuoden aikana.

SATA -komitean työtä taustoitettiin toimituksille taustatilaisuuksissa.

Masennusperäisen työkyvyttömyyden vähentämisen tähtäävän MASTO-hankkeessa ydinviestit täsmennettiin ja ohjelmalle luotiin viestintäsuunnitelma ja -kalenteri. Hanke järjesti viime vuonna useita tapahtumia. Masto-kiertue levitti työssä jatkamista tukevia hyviä käytäntöjä.

Työsuojeluviikon 2008 teemana oli riskien arviointi. Kaksivuotinen kampanja käynnistyi Tampereella järjestetyllä seminaarilla yhteistyössä työsuojelupiirien ja työmarkkinaosapuolten kanssa. Kampanjan ja työsuojeluviikon viestintä suunniteltiin työhyvinvointitiedottajien verkostossa.

Kriisiviestinnässä toimenpiteitä vaativat Espanjan bussiturma ja Kauhajoen koulusurmat. Kriisiviestinnän koulutus siirrettiin vuoteen 2009.

Viestintäyksikkö sai sosiaali- ja terveysministeriön graafisen ilmeen päivittämisen päätökseen. Ministeriö otti päivitetyn ilmeen ja sen mukaiset tuotteet käyttöön kertomusvuoden keväällä. Julkaisujen määrää saatiin rajatuksi ja operatiiviset julkaisut siirretyksi hallinnonalalle.

Viestintäyksikkö aloitti STM:n ja koko hallinnonalan julkaisutuotannon uudelleen organisoimisen osana hallinnonalan fuusiohankkeita. Kertomusvuonna valmisteltiin koko hallinnonalan julkaisujen tuotantoprosessin keskittämistä Terveyden ja hyvinvoinnin

laitokseen. STM:n, Kasanterveyslaitoksen ja Stakesin lehdet yhdistettiin uudeksi Tesso-lehdeksi, joka alkoi ilmestyä vuoden 2009 alusta.

www.stm.fi palvelun kävijämäärät pysyivät edellisvuoden tasolla. Sivustolla vierailleita kiinnostivat eniten tiedotteet, julkaisut ja yhteystiedot. Lisäksi Kaste-, Sata- ja Masto -hankkeiden verkkosivut keräsivät runsaasti kävijöitä. Yksittäisistä sivuista käydyimpiä oli aiempien vuosien tapaan toimeentulotukea esittelevä sivu.

Viestintäyksikkö käynnisti ulkoisen verkkopalvelun uudistamishankkeen, joka eteni suunnitelmien mukaan. Uusi verkkopalvelu on käytössä alkuvuodesta 2009. Uudistus-hankkeen osana valmisteltiin sivujen ylläpidon uudet linjaukset, jotka keskittävät verkkosisältöjen toimittamisen.

Valmiusyksikkö siirtyi vuoden 2007 alusta suoraan kansliapäällikön alaiseksi, osastojen ulkopuolella toimivaksi erilliseksi tulosryhmäksi. Muutos on mahdollistanut valmiusyksikön työn painopisteen siirtämistä enemmän sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisen ohjaamiseen ja kehittämiseen.

Vuoden 2008 keskeisenä tehtävänä jatkui yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen (YETT) strategian toimeenpano hallinnonalalla sekä vuoden 2008 turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon valmistelu. Yksikkö osallistui myös pandemiasuunnitelman toimintaperiaatteiden täytäntöönpanoon ministeriössä.

Valmiusyksikkö julkaisi kesällä 2008 sosiaalitoimen valmiussuunnitteluoppaan. Käynnissä on oppaan toimeenpanoon liittyvä koulutus.

Valmiusyksikkö on osallistunut Kauhajoen ampumistapauksen hoitoon huolehtimalla alueellisten ja paikallisten toimijoiden tueksi asetetun Kauhajoki-työryhmän työstä. Yksikkö oli keskeisesti mukana Malagan bussionnettomuuteen joutuneiden suomalaisten lääkinnällisen avun tarvetta koskevien toimenpiteiden arvioinnissa ja toteuttamisessa.

Valmiusyksikkö on vastannut hallinnonalan osalta suunnitelman valmistelusta, jolla valtion kriisijohtamismalli toteutetaan alue- ja paikallishallinnossa ottaen huomioon aluehallinnon uudistukset. Lisäksi on kehitetty STM:n ja hallinnonalan johtokeskustoimintoja sekä päivystys- ja hälytysjärjestelmiä.

Kansainvälisessä yhteistyössä on edelleen ollut esillä pandemiavarautuminen sekä EU-tason terveydenhuollon varautumisen tiivistäminen.

Ministeriön tilivirastoon kuuluvat muut yksiköt

Ministeriön tilivirastoon kuuluvat työsuojelun piirihallinto, terveydenhuollon oikeusturvakeskus, työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta sekä sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta. Ne antavat omat tilinpäätös- ja toimintakertomuksensa.

Työsuojelun piirihallinto. Vuosi 2008 oli runkosopimuskauden 2008–2011 ensimmäinen toimintavuosi. Uuden sopimuskauden painopisteet ovat työn ja työolojen aiheuttaman haitallisen kuormituksen ehkäisy, tapaturmien torjunta, kemikaaliriskit ja työelämän pelisääntöjen valvonta. Viranomaisaloitteisten tarkastusten määriä on tarkoitus lisätä kuluvalle sopimuskaudella vähintään 50 prosenttia.

Työn ja työolojen aiheuttaman haitallisen kuormituksen ehkäisy kattaa sekä henkisen että fyysisen kuormituksen ja korostaa kokonaisvaltaista lähestymistä työn vaara- ja kuormitustekijöiden arvioinnissa. Valvontaa tehtiin asiakasväkivallan uhan, haitallisen häirinnän ja epäasiallisen kohtelun, käsin tehtävien nostojen ja siirtojen sekä toistotyön hallinnan osalta.

Työtapaturmien torjunta oli edelleen yksi keskeinen painoalue valvonnassa. Vuonna 2008 oli tavoitteena turvallisuuden hallintajärjestelmien varmistaminen tapaturmavaraallisilla aloilla.

Kemikaaliriskien hallinta oli uusi painoalue, jota työsuojelupiirit ja sidosryhmät ovat painottaneet. Myös kemikaalilainsäädännön uudistamisprosessin käynnistänyt REACH-asetus sekä kansallinen kemikaaliohjelma ovat lisänneet tarvetta tehostaa kemikaaliriskien valvontaa.

Vuonna 2008 tehostettiin valvontaa myös työelämää säätelevien säännösten osalta. Työsuojelupiireillä oli tulostavoitteet ulkomaisen työvoiman, tilaajavastuun, työaikalainsäädännön sekä tuotevalvonnan osalta. Harmaan talouden ja pimeän työvoiman käyttöön puututtiin ulkomaalaisen työvoiman sekä tilaajavastuulain valvonnan avulla. Työaikalainsäädännön valvonta kohdistui EY-asetuksen perusteella autonkuljettajien ajo- ja lepoaikavalvontaan yritysten toimitiloissa. Valvontaa tehtiin myös suunnattuna työaikavalvontana tietyille toimialoille.

Henkilöstön osaaminen on monipuolistunut rekrytointien ja annettavan koulutuksen myötä vastaamaan tulostavoitteiden asettamia osaamisvaatimuksia. Työsuojelutarkastajien koulutusta uudistettiin. Työsuojelupiirien valtakunnallinen koulutus siirrettiin ministeriöstä vuoden 2008 alusta piirien yhteisten tukipalveluiden hoidettavaksi. Tavoitteena oli saada sama orientaatio kaikille uusille tarkastajille tehokkaasti ja keskitetysti kouluttamalla. Työsuojeluosasto ja työsuojelupiirit suunnittelivat kurssin sisällön yhteistyössä tukemaan piirien omaa perehdytystä.

Vuoden 2008 tulostavoitteet saavutettiin pääosin. Viranomaisaloitteisten tarkastusten määrän lisääminen 50 prosentilla toteutui jo vuonna 2008 joidenkin piirien osalta.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 14.7.2008 kolmikantaisen työsuojeluhallinnon resurssityöryhmän, jonka tavoitteena on selvittää työsuojeluhallinnon ja erityisesti työsuojelun piirihallinnon resurssitarve. Ryhmä laati toimeksiantonsa mukaisesti syyskuun 2008 loppuun mennessä kolmikantaisesti valmistellun ja perusteltu ehdotuksensa valtion uuden tuottavuusohjelman (2012–2015) toteuttamisen kannalta merkityksellisistä seikoista. Ryhmän työ jatkuu helmikuun 2009 loppuun saakka.

Pääministeri Matti Vanhasen II hallitusohjelman linjauksiin pohjautuvan aluehallinnon uudistamisen eli ALKU-hankkeen ja siihen sisältyvän Aluehallintoviraston perustamisen valmistelu on sitonut työsuojelupiirien henkilöstöresursseja merkittävästi vuoden 2008 aikana. Uudistuksen valmistelu tapahtuu lukuisissa työryhmissä, joissa on edustus myös työsuojeluhallinnosta. Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2010. Toteutuessaan uudistus merkitsee työsuojelupiirien siirtymistä osaksi uutta Aluehallintovirastoa.

Terveydenhuollon oikeusturvakeskus. Vuonna 2008 keskuksen toimintaan vaikutti merkittävästi organisaatiouudistuksen valmistelu. Vuoden 2009 alusta aloitti uusi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Samalla Oikeusturvakeskus lakkautettiin. Uudelle lupa- ja valvontavirastolle siirtyi sekä oikeusturvakeskuksen että samassa yhteydessä lakkautetun Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen tehtävät. Uuden viraston perustaminen vei paljon viraston henkilöstön voimavaroja. Yhdistymisen valmistelussa onnistuttiin hyvin ja aikatauluissa pysyttiin kiitettävästi.

Oikeusturvakeskuksessa seurattiin aktiivisesti hoitotakuun toteutumista. Keskus antoi uhkasakolla tehostetun määräyksen viidelle sairaanhoitopiirille odotusaikojen saattamiseksi säädösten edellyttämälle tasolle. Nämä sairaanhoitopiirit saavuttivat määräyksen jälkeen ripeästi tilanteen, jossa yli 6 kuukautta jonottaneet oli käytännössä hoidettu.

Uusien valvonta-asioiden määrä ylitti jälleen ennakoarviot. Uusia valvonta-asioita tuli lähes 900 eli noin 100 enemmän kuin edellisenä vuotena. Asioita kyettiin myös ratkaisemaan huomattavasti aiempaa enemmän, 868 asiaa (712 vuonna 2007). Asioiden lisääntymiseen vaikutti erityisesti terveydenhuollon toimintayksiköiden valvontaan liittyvien valvonta-asioiden lisääntyminen.

Ammattioikeuksia koskevia hakemuksia käsiteltiin edellistä vuotta enemmän. Suomessa saadun koulutuksen perusteella myönnettiin 7400 laillistusta vuonna 2008 (6466 vuonna 2007). EU/ETA-maissa saadun koulutuksen perusteella laillistettujen määrä laski vuodesta 2007 (514) ollen nyt 333. Suomessa koulutettuja nimikesuojattuja terveydenhuollon ammattihenkilöitä rekisteröitiin lähes yhtä paljon kuin edellisenäkin vuotena eli 7672.

Vuonna 2008 annettiin tuomioistuimille 126 mielentilatutkimukseen perustuvaa mielentilalausuntoa ja 6 mielentilalausuntoa asiakirjojen perusteella. Mielentilatutkimuksen yhteydessä annettuja vaarallisuusarvioita käsiteltiin kaikkiaan 9. Lisäksi oikeuspsykiatristen asioiden lautakunnassa käsitellään Helsingin hovioikeuden pyytämät vaaralli-

suusarviot silloin, kun rikoksenteijä on määrätty suorittamaan koko rangaistusaikansa rangaistuslaitoksessa ja hän hakee ehdonalaiseen vapauteen pääsyä suorittuaan 5/6 tuomiosta. Vuonna 2008 käsiteltiin kaksi tällaista vaarallisuusarviota.

Raskaudenkeskeyttämislupien määrän osalta ei viime vuosina ole tapahtunut muutoksia. Niitä annettiin yhtä paljon kuin edellisenä vuotena eli 897 kappaletta.

Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnassa tuli vireille vuonna 2008 yhteensä 8 359 uutta asiaa. Vireille tulleiden asioiden määrä laski 6 prosenttia edellisestä vuodesta. Valitusasioita tuli vireille 6 838 ja poistohakemuksia 1 521. Edellisvuoteen verrattuna valitusten määrä laski 9 ja poistohakemusten määrä lisääntyi 22 prosenttia. Vuonna 2008 työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnassa ratkaistiin yhteensä 7 942 asiaa. Ratkaistujen asioiden määrä lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 2 prosenttia. Lautakunnan käsittelyaika nousi edellisestä vuodesta. Tämä johtui vuonna 2007 vireille tulleiden uusien asioiden ennakoitua suuremmasta kasvusta sekä siitä, että ratkaistujen asioiden määrä vuosina 2007 ja 2008 jäi alhaisemmaksi kuin vireille tulleiden asioiden määrä. Vuonna 2008 keskimääräinen käsittelyaika oli 6,8 kuukautta. Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan toiminnan taloudellinen tehokkuus oli vuonna 2008 päätöksen käsittelyhintaan perustuen 277 euroa ratkaisulta. Toiminnan tuottavuus oli 252 ratkaisua/henkilötyövuosi. Tehokkuuden ja tuottavuuden osalta työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta jäi hieman asetetuista tulostavoitteista. Edellisvuoteen verrattuna huomattavaa muutosta ei näissä kuitenkaan ollut.

Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakuntaan tuli vireille vuonna 2008 yhteensä 22 021 valitusasiaa tai poistohakemusta. Valitusmäärät pysyivät edellisen vuoden tasolla. Vuonna 2008 Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnassa ratkaistiin yhteensä 18 219 asiaa. Ratkaistujen asioiden määrä lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 34 prosenttia.

Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan käsittelyaikojen lyhentämiseksi ja muutoksenhakijoiden oikeusturvan parantamiseksi Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta annettua lakia on muutettu 1.8.2008 lukien. Lisäksi lautakunta sai vuoden 2008 lisätalousarviossa lisämäärärahaa 10 lisähenkilön palkkaamiseksi ruuhkan purkuun.

Ennakoitua suuremman valitusmäärän, resurssien väärän mitoituksen ja toiminnan uudelleenorganisoinnin johdosta valitusasioiden käsittelyaika nousi edellisen vuoden 13 kuukauden keskimääräisestä käsittelyajasta 16 kuukauteen. Käsittelyaika on kohtuuttoman pitkä. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan toiminnan taloudellinen tehokkuus päätöksen käsittelyhintaan perustuen oli 189 euroa ratkaisulta. Toiminnan tuottavuus oli 364 ratkaisua henkilötyövuodelta. Tehokkuudessa ja tuottavuudessa Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta jäi asetetuista tulostavoitteista.

Taulukko 11: STM:n tiliviraston muiden yksiköiden kustannukset vuonna 2008

	Työsuojelupiirit	TEO	SOMLA	TTLK
Talousarvio	27 345 000	6 115 000	3 492 000	2 053 000
Menot	26 387 813	6 851 235	3 452 852	2 114 858
Henkilötyövuodet	447,66	75,31	52,98	31,50
Kustannukset	26 464 673	6 849 788	3 471 059	2 138 354
Kustannukset/htv	59 117	90 954	65 516	67 884

1.5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Taulukko 12: Ministeriön virat vuosina 2006–2008

Virat:	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008
Johto ja erillisyksiköt	40	48	48
Hallinto-osasto ⁹	81	77	80
Talous- ja suunnitteluosasto	54	52	51
Vakuutusosasto	59	60	62
Perhe- ja sosiaaliosasto ¹⁰	56	55	..
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osasto	69
Terveysosasto	70	71	..
Sosiaali- ja terveystalveto ¹¹	61
Työsuojeluosasto	87	85	81
Yhteensä	447	448	452

Ministeriön virkojen määrä kasvoi edellisen vuoden lopusta neljällä. Ministeriöiden välisten tehtäväsiirtojen vuoksi sosiaali- ja terveysministeriöön siirrettiin kaksi virkaa ympäristöministeriöstä perhe- ja sosiaaliosastolle mm. asumistukitehtäviin ja kaksi virkaa työ- ja elinkeinoministeriöstä vakuutusosastolle mm. toimeentuloturvan tehtäviin. Yksi virka siirrettiin sosiaali- ja terveysministeriöstä elintarvikelainsäädännön tehtävistä maa- ja metsätalousministeriöön. Hallinnonalan sisällä siirrettiin neljän virkaa ministeriöstä työsuojelun piirihallintoon ja yksi virka Stakesista ministeriöön. Ministeriö perusti vuoden aikana lisäksi neljä virkaa, joista valtaosassa vakinaistettiin pitkäaikainen määräaikainen virkasuhde (yksi virka lapsiasiavaltuutetun toimistoon, kaksi virkaa hallinto-osastolle ylimmän johdon sihteeritehtäviin ja yksi virka viestintäyksikköön). Ministeriön sisällä sijoitettiin palvelukeskussiirtojen vuoksi vapautunutta henkilöstöä talous- ja hallinto-osastolle pääosin sellaisiin tehtäviin, joista henkilöstöä oli jäänyt tai on lähiaikoina jäämässä eläkkeelle.

⁹ Sisältää ministeriön yhteydessä toimivan tasa-arvovaltuutetun toimiston

¹⁰ Sisältää ministeriön yhteydessä toimivan lapsiasiavaltuutetun toimiston

¹¹ Sisältää ministeriön yhteydessä toimivan lapsiasiavaltuutetun toimiston

Taulukko 13: Ministeriön henkilöstövoimavarat vuosina 2006–2008

	2006	2007	2008
Henkilöstön määrä			
lkm 31.12.	487	483	469
naiset	342	342	329
miehet	145	141	140
htv	483	468	456
naiset	336	328	319
miehet	147	140	137
Määräaikaisten määrä			
lkm 31.12.	127	108	95
naiset	102	85	71
miehet	25	23	24
%-osuus henkilöstöstä 31.12.	26	22	20
Osa-aikaisten määrä			
lkm 31.12.	29	40	32
naiset	26	38	29
miehet	3	2	3
Keski-ikä	48,2	48,9	49,3
naiset	47,1	47,6	48,1
miehet	50,9	51,9	52,3
Sukupuolijakauma, naiset/miehet			
%-osuus			
- johto ¹²	45/55	42/58	42/58
- esittelijät	63/37	63/37	64/36
- avustava henkilöstö	86/14	88/12	87/13
Koulutustaso, indeksiluku	5,9	5,9	5,9
naiset	5,6	5,6	5,6
miehet	6,5	6,5	6,6
Kokonaispoistuma ¹³	12,6	15,6	15,5
Tulovaihtuvuus ¹⁴	11,1	14,8	12,6
Sairauspoissaolot, pv/htv	9,5	10,3	10,6
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet, % henkilöstöstä	0,4	0,8	0,8
Henkilöstökoulutus,			
pv/htv	5,4	4,4	4,5
euroa/htv	1 031	888	938
Työterveyshuolto, euroa/htv	246 ¹⁵
Työtyytyväisyysindeksi	68,4 ¹⁶	68,4	68,4 ¹⁷

¹² Kansliapäällikkö, osastopäälliköt ja tulosryhmän päälliköt

¹³ Palveluksesta eronneet ja palkattomalle virkavapaalle siirtyneet, %-osuus edellisen vuoden lopun henkilöstöstä

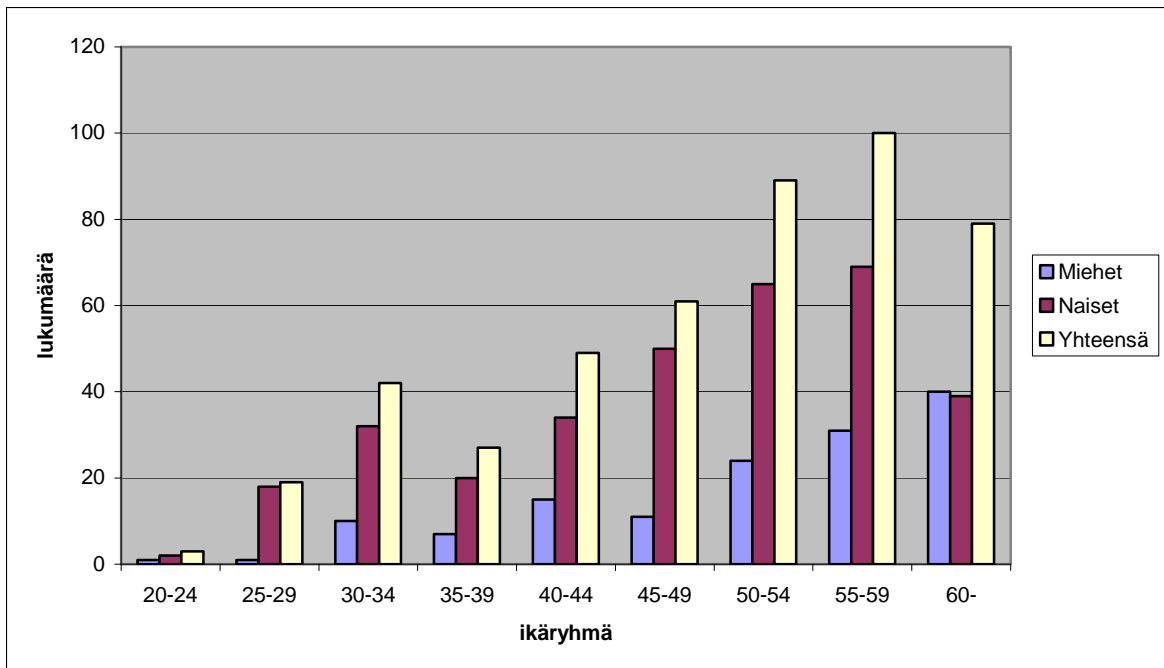
¹⁴ Palvelukseen otetut uudet henkilöt ja palkattomalta virkavapaalta palanneet, %-osuus edellisen vuoden lopun henkilöstöstä

¹⁵ Kelan palautuksen jälkeen

¹⁶ 2007

¹⁷ 2009

Kuvio 10: Henkilöstö ikäryhmittäin vuonna 2008

Ministeriön palveluksessa olevan henkilöstön määrä pieneni tuottavuusohjelman tavoitteiden mukaisesti vuonna 2008 yhteensä 12 henkilötyövuodella. Vähennys aiheutui osin ministeriön suurten monivuotisten hankkeiden päättymisestä vuoden 2007 lopussa. Myös lyhytaikaisten määräaikaisten virkasuhteiden määrää vähennettiin ja muutamia tyhjäksi tulleita virkoja lakkautettiin. Lisäksi osa viroista oli suuren osan vuotta täyttämättä, mikä ei ole kuitenkaan pysyvä henkilötyövuosivähennys. Toisaalta kesken vuotta palkattiin uusia projektihenkilöitä, joiden tehtävä jatkuu myös seuraavana vuonna ja näkyy lisäspaineena seuraavan vuoden henkilötyövuosimäärässä. Vuoden lopussa ministeriön palveluksessa oli 469 henkilöä, neljätolista vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa.

Määräaikaisten osuus henkilöstöstä on viime vuosina pienentynyt selvästi ja oli vuoden 2008 lopussa 20 prosenttia. Aiemmin määräaikaaisessa virkasuhteessa hoidettuja tehtäviä on vakinaistettu ja lyhytaikaisten virkasuhteiden määrää karsittu.

Ministeriön keski-ikä on ollut pitkään korkeampi kuin ministeriöissä keskimäärin. Vuonna 2008 keski-ikä nousi yli 49 vuoteen. Ministeriön suurin ikäryhmä oli edellisten vuosien tapaan 55–59-vuotiaat (21 %), mutta myös 50–54-vuotiaita on lähes yhtä paljon (19 %). Yli 60-vuotiaiden osuus kasvoi vuoden aikana selvästi ja oli vuoden lopussa 17 prosenttia henkilöstöstä.

Ministeriön henkilöstön sukupuolijakaumassa ei ollut olennaisia muutoksia vuonna 2008. Henkilöstöstä naisia on noin 70 prosenttia. Vuonna 2008 naisten osuus johto- ja esimiestehtävissä oli vähän yli 40 prosenttia, esittelijätehtävissä selvästi yli puolet (64 %) ja avustavissa tehtävissä muiden toimistotyöpaikkojen tapaan suuri (87 %)

Ministeriön henkilöstön vaihtuvuus pysyi melko ennallaan vuonna 2008. Ministeriön ikärakenteen seurauksena eläkkeelle jäävien määrä kasvaa lähivuosina ja vaihtuvuus kasvaneen edelleen. Sairauspoissaolot olivat edellisvuoden tasolla, ja työkyvyttömyyseläkkeiden määrä pysyi ennallaan. Henkilöstökoulutusta oli saman verran kuin edellisellä vuonna.

Ministeriön työtyytyväisyysindeksi oli helmikuussa 2009 tehdyssä kyselyssä edelleen hyvällä tasolla ja sama kuin keväällä 2007. Ilman kyselyyn lisättyjä palkkausta koskevia kysymyksiä indeksi olisi ollut noin yhden yksikön korkeampi kuin edellisessä kyselyssä.

1.6. Tilinpäätöslaskelmien analyysi

1.6.1. Talousarvion toteutuminen

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan talousarvion tilijaottelua uudistettiin vuoden 2008 alusta. Tilinpäätöksen liitteillä 1 ja 17 on asiasta eritellympää tietoa.

Talousarvion toteutumalaskelman mukaan sosiaali- ja terveysministeriön *tuloarviotileille* kertyi 506,4 milj. euroa, mikä on 18,2 milj. euroa enemmän kuin edellisellä vuonna. Tulojen kasvu selittyy Raha-automaattiyhdistyksen tuoton lisäyksellä 11,5 milj. eurolla ja Alkon maksamien osinkojen nousulla 6,5 milj. eurolla. Tilijaottelussa tilivirastolla on vahvistettu tuloarvio vain momentilla 12.33.90 Raha-automaattiyhdistyksen tuotto. Koska vuonna 2008 Raha-automaattiyhdistyksen tuotosta tuloutettiin talousarviossa arvioitu määrä ja koska ns. jakamattomien tuloarvioiden vertailuluvuksi merkitään tilinpäätöskertymä, kaikkien tuloarviotilien toteutumaprosentti on 100 %.

Valtionapujen ja valtion osuuksien palautuksia kertyi 31,7 milj. euroa, mikä on 0,5 milj. euroa enemmän kuin edellisellä vuonna. Menorästien peruutuksia ei ollut ja siirrettyjen määrärahojen peruutuksia tehtiin 0,03 milj. eurolla (0,9 milj. euroa vuonna 2007). Peruutetut siirretyt määrärahat on esitetty tilinpäätöksen liitteellä 4.

Hallinnonalan muut tulot olivat 0,3 milj. euroa (0,2 milj. euroa vuonna 2007).

Sosiaali- ja terveysministeriön käyttöön vuonna 2008 osoitetuista talousarvion *menomäärärahoista* käytettiin 12 930,5 milj. euroa ja siirrettiin seuraavalle vuodelle 57,0 milj. euroa. Vastaavat luvut vuonna 2007 olivat 10 620,9 milj. euroa ja 51,9 milj. euroa. Menojen merkittävä (22 %) lisäys johtui pääosin hallitusohjelman mukaisista määrärahasiirroista ympäristöministeriön ja työministeriön hallinnonaloilta. Siirtoja on tarkemmin selvitetty jäljempänä luvussa 1.6.2. tarkasteltaessa siirtotalouden kuluja sosiaaliturvarahastoille sekä tilinpäätöksen liitteellä 1.

Talousarvion toteutumalaskelmassa esitetään myös siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot. Niiden mukaisesti siirtomäärärahoja siirtyi vuodelle 2008 edellisiltä vuosilta 48,1 milj. euroa ja tilivuoden päättyessä seuraaville vuosille siirtyi 70,0 milj. euroa. Siirrettyjen määrärahojen suurempi määrä selittyy siitä, että momentille 33.60.31

Valtionavustus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin talousarviossa varattu 24,8 milj. euroa siirrettiin seuraavalle vuodelle, eikä määrärahaa vielä jaettu lääninhallitusten käytettäväksi. Muut suurimmat siirretyt määrärahat ovat momenteilla 33.01.01 Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (10,2 milj. euroa), 33.10.27 Korvaus Kansaneläkelaitokselle sähköisen arkiston rakentamiseen ja ylläpitoon (jäljellä vuoden 2007 talousarviosta 11,2 milj. euroa), 33.70.21 Työsuojelupiirien toimintamenot (6,0 milj. euroa) ja 33.70.50 Terveyden edistäminen (4,5 milj. euroa). Momentilla Eräät erityishankkeet (numerointi 33.01.63 vuonna 2007 ja 33.03.63 vuonna 2008) siirretyt määrärahat ovat yhteensä 6,8 milj. euroa. Ministeriön toimintamenojen siirtyvä määrä on 0,5 milj. euroa pienempi ja työsuojelupiirien siirtyvä määrä 0,3 milj. euroa suurempi kuin edellisenä vuonna. Terveyden edistämisen määrärahan osalta siirtyvässä määrässä on vain pieni muutos (+0,2 milj. euroa) ja eräisiin erityishankkeisiin varatussa siirtyvässä erässä on 3,7 milj. euron kasvu.

Tiedot arviomäärärahojen ylityksistä esitetään tilinpäätöksen liitteellä 3. Kaikille ylityksille saatiin arviomäärärahan ylityslupa. Liitteellä esitetään ylitystiedot sekä tiliviraston omassa kirjanpidossa olleista arviomäärärahoista että ministeriön vastuulla olevista jakamattomista määrärahoista, joiden käyttö ei näy tiliviraston tilinpäätöksessä. Suurin euromääräinen ylitys (5,7 milj. euroa) tuli momentille 33.60.33 (ent. 33.32.33) Valtion korvaus terveydenhuollon yksiköille lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin. Prosentuaalisesti korkein ylitys (8 %) oli momentilla 33.40.54 (ent. 33.20.53) Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista.

Momentin 33.60.33 ylitys aiheutui erikoislääkärikoulutuksessa, erikoishammaslääkärikoulutuksessa ja perusterveydenhuollon lisäkoulutuksessa olleiden lääkäreiden arvioitua suuremmista lukumääristä ja sen myötä lisääntyneistä koulutuskuukausista. Lääkärikoulutuksen aloittajien määriä on lisätty vuodesta 2000 lukien ja joka vuosi valmistuu enemmän lääkäreitä. Tämä lisää perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen koulutuskuukausia.

Momentilla 33.40.54 Talousarvion ylityksen syynä (ylitys 1,2 milj. euroa, toteutuma 108 %) oli kokonaiskustannusten kasvu sekä sijoitusten tuottoarvion aleneminen.

Momentin 33.60.35 (ent. 33.32.38) Valtionosuus kunnille perustoimeentulotuen kustannuksiin määräraha ylittyi 2,2 milj. eurolla. Vuoden 2008 syksyllä kolmatta lisätalousarviota valmisteltaessa läänit antoivat selvityksen kuluneen vuoden ennakkoiden ja valtionosuuden loppuerien määristä ja arvion tarvittavasta lisämäärärahasta. Tämän johdosta kolmannessa lisätalousarviossa lisättiin 12 milj. euroa momentille 33.60.35. Lääneistä ennakkoon saadut tiedot poikkesivat eniten Lapin läänissä vuoden 2008 lopullisen käytön osalta. Lisätalousarvion valmisteluaikana lääneissä olivat valtionosuuden loppuselvitykset vielä joidenkin kuntien kohdalla kesken tilanteessa, jossa lääni oli joutunut pyytämään lisäselvityksiä kunnan tekemään valtionosuushakemukseen.

Merkittävimpiä poikkeamia edelliseen vuoteen ja/tai talousarvioon verrattuna oli seuraavilla momenteilla:

Momentilla 33.01.66 (ent. 33.01.67) Kansainväliset jäsenmaksut ja maksuosuudet menot olivat 3,5 milj. euroa. Määrärahaa jäi käyttämättä 0,7 milj. euroa (toteutuma 83 %). Alitus aiheutuu siitä, että dollarin kurssi on ollut oletettua heikompi. Dollariperusteisten jäsenmaksujen osuus kaikista jäsenmaksuista on lähes 70 %. Näistä suurimmat ovat WHO:n ja kansainvälisen syöpäjärjestön IARC:n jäsenmaksut.

Adoptiotukea maksettiin 0,5 milj. euroa vuonna 2008. Menokohdalta 33.10.50.2 (ent. 33.15.51.2) säästyi 0,7 milj. euroa (toteutuma 42 %). Vuonna 2008 Suomeen saapuneita adoptiolapsia oli 163, kun vuosina 2007-2004 vastaavat luvut olivat 115, 222, 290 ja 313. Vuosittain Suomeen saapuvien lasten määrää on mahdoton ennustaa ja se voi vaihdella paljonkin vuodesta toiseen. Adoptiotukea maksetaan 1 900, 3 000, 3800 tai 4 500 euroa lapsen kohdemaan mukaan. Halukkuutta ulkomaiseen adoptioon on Suomessa enemmän kuin viime vuosina on pystytty järjestämään.

Momentin 33.10.52 (ent. 33.15.53) Eräät valtion korvattavat perhe-etuudet määrärahan käyttö oli 0,9 milj. euroa (toteutuma 58 %). Alitus 0,6 milj. euroa johtuu lasten kotihoiton tukeen oikeuttavien lasten määrän vähenemisestä ja kemikaaliviraston henkilöstön lasten päivähoidon arvioitua pienemmästä päivähoidon tarpeesta.

Asumistukea maksettiin momentilta 33.10.54 (ent. 35.30.54) 14,0 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Asumistukimääräraha oli vuoden 2008 talousarviossa 441 milj. euroa ja määrärahan käyttö 426,5 milj. euroa (toteutuma 97 %). Asumistukimäärärahan säästö johtuu pääasiassa siitä, että tuensaajien lukumäärä oli vuoden 2008 lopussa noin 139 600, kun sen oli arvioitu talousarvioesitystä tehtäessä olevan 145 000. Syynä oli ennakoitua suurempi työttömyyden ja tästä johtuen työttömien tuensaajien lukumäärän alentuminen.

Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutukseen osallistuvien opintososiaalisten etujen alitus työministeriöltä siirtyneellä momentilla 33.20.54 (säästö 15,7 milj. euroa, toteutuma 90 %) johtuu momentin mitoituksen arvioinnin vaikeudesta, koska momentin mitoitus on riippuvainen työ- ja elinkeinoministeriön työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen varatuista määrärahoista.

Valtion osuuden alitus aikuiskoulutuksesta momentilla 33.20.55 (ent. 33.17.54, alitus 5,0 milj. euroa, toteutuma 76 %) johtuu arvioitua pienemmästä tuen saajien lukumäärästä.

Momentin 33.30.60 (ent. 33.18.60) Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista talousarvion alituksen syynä (alitus 31,2 milj. euroa, toteutuma 97 %) oli ennakoitua alhaisempien EU-sairaanhoidon kustannusten korvaaminen ulkomaille.

Arvioitua suurempi maksutulo sekä arvioitua vähäisemmät avoimet maksut vaikuttivat momentilla 33.40.52 (ent. 33.19.52) Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista menoista siihen, että talousarvio alittui ja käyttämättä jäi 13,4 milj. euroa (toteutuma 81 %).

Momentin 33.40.56 (ent. 33.28.60) Valtion osuus pitkäaikaisesti työttömien eläketuesta talousarvio alittui 1,1 milj. eurolla (toteutuma 92 %), koska tuen saajia oli oletettua alhaisempi määrä.

Momentilla 33.40.60 (ent. 33.19.60) Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista syntyi säästöä 24,9 milj. euroa (toteutuma 99 %), mikä aiheutui etuusmenon arvioitua alhaisemmasta määrästä mm. vammaisetuuksien osalta.

Talousarviomenot olivat momentilla 33.60.30 (ent. 33.32.30) Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin 5 074,0 milj. euroa, kun menot olivat edellisvuonna 4 310,2 milj. euroa. Momentin menojen kasvua on selvitetty jäljempänä luvussa 1.6.2. tarkasteltaessa siirtotalouden kuluja kunnille.

Momentilla 33.60.34 (vuoden 2007 momentit 33.06.26 ja 33.32.34) mielentilatutkimustoiminnan menot olivat 3,4 milj. euroa. Määrärahaa jäi käyttämättä 1,1 milj. euroa (toteutuma 76 %). Alitus aiheutuu mielentilatutkimusten lukumäärän vähentymisestä.

Vuonna 2008 maatalousyrittäjien vuosilomapäivien määrä kasvoi yhdellä päivällä, mikä arvioitiin lisäävän määrärahan tarvetta momentilla 33.80.40. (ent. 33.57.40) Palvelujen käyttämäärä supistui arvioitua määrää voimakkaammin niin, että lomitettut päivät vähenivät, vaikka vuosilomaoikeus kasvoi yhdellä päivällä. Kokonaisuudessaan lomituspäivien määrän arvioitiin vähenevän vuodesta 2006 vuoteen 2008 yhteensä 37 170 päivää, kun toteutuma oli 112 500 päivää. Lisäksi sijaisavun käyttö väheni huomattavasti ennakoitua enemmän. Sijaisavun määrän arvioitiin vähenevän -1 %, kun toteutuma oli -12 %. Samana aikana myös maatalousyrittäjien määrä on vähentynyt ennakoitua enemmän, arvio oli -10 %, toteutuma -12 %.

Momentilla 33.90.50 (ent. 33.92.50) jaettiin Raha-automaattiyhdistyksen tuotosta avustuksina 312 milj. euroa, mikä on 6,0 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2007.

Talousarvion toteutumalaskelman yhteydessä esitetään tiedot myös EU-rakennerahastojen myöntövaltuuksista ja niiden käytöstä.

Ohjelmakauden 2000-2006 hanketoiminta päättyi sosiaali- ja terveysministeriön osalta vuoden 2008 lopussa, eikä myöntövaltuuksia enää sidottu. Valtuuskirjanpidossa vuonna 2007 momentilla 33.01.62 syntynyt virhe valtuuksien uusiutumista korjattiin vuoden 2008 lisätalousarvion yhteydessä. Vuodelle 2008 siirtyneitä kansallisia valtuuksia jäi käyttämättä vanhalta ohjelmakaudelta 3,9 milj. euroa ja EU-valtuuksia 0,8 milj. euroa. Yhteensä ohjelmakauden 2000-2006 loppumaksatuksiin momenteilla 32.70.61 ja 33.03.62 käytettiin 7,0 milj. euroa vuonna 2008.

Ohjelmakauden 2007-2013 myöntövaltuuksia sidottiin tilivuonna 1,2 milj. euroa ja niitä käytettiin maksatuksiin 0,07 milj. euroa. Uuden ohjelmakauden myöntövaltuuksia ja ar-

viomäärärahoja käytetään kokonaisuudessaan työ- ja elinkeinoministeriön momenteilla 32.70.64 ja 32.70.65. Työ- ja elinkeinoministeriö ei jakanut erillistä määrärahaa, vaan sosiaali- ja terveysministeriö sai erillisellä jakokirjeellä kirjausoikeuden momenttien käyttöön. Tämän vuoksi talousarvion toteutumalaskelmassa uuden ohjelmakauden momenttien käytön toteutuma on 100 %.

1.6.2. Tuotto- ja kululaskelma

Sosiaali- ja terveysministeriön tiliviraston tilikauden 2008 kulujäämä oli 12 460,0 milj. euroa, mikä on 2 296,3 milj. euroa (23 %) enemmän kuin edellisenä vuonna. Kulujäämän kasvun syynä oli siirtotalouden kulujen kasvu 2 312,2 milj. eurolla. Toiminnan kulut olivat 3,5 milj. euroa (3 %) edellisvuotta suuremmat. Kulujäämää pienensi rahoitus- tuottojen kasvu 6,9 milj. eurolla ja tuottojen lisäys veroista ja pakollisista maksuista 12,1 milj. eurolla. Tilinpäätöksen liitteessä 17 on esitetty tuotto- ja kululaskelman muodostuminen tilivirastoon kuuluvien yksikköjen osalta.

Toiminnan tuotot olivat 5,0 milj. euroa, mikä on 0,5 milj. euroa enemmän kuin edellisellä vuonna. Maksullisen toiminnan tuottojen määrä kasvoi 0,6 milj. eurolla ja niiden osuus kaikista tuotoista on 4,2 milj. euroa eli 84 %. Maksullisen toiminnan tuottojen muutoksia edelliseen tilikauteen verrattuna on tarkasteltu edellä luvussa 1.3.3. Muita toiminnan tuottoja kertyi 0,8 milj. euroa, josta on viranomaistoimintaan liittyviä yhteistoiminnan kustannusten korvauksia 0,08 milj. euroa ja yhteisrahoitteisesta toiminnasta saatuja tuottoja 0,3 milj. euroa. Yhteisrahoitteista toimintaa on myös käsitelty edellä luvussa 1.3.3.

Toiminnan kulut olivat 114,0 milj. euroa. Kuluissa on lisäystä 3,5 milj. euroa (3 %). Kulut muodostuivat siten, että sosiaali- ja terveysministeriön osuus tiliviraston kuluista on vajaa 2/3, työsuojelupiirien vajaa 1/4, Terveysturvakeskuksen osuus on noin 1/10 sekä työttömyysturvan ja sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan yhteensä 1/20 osa. Vuonna 2008 toiminnan kulut supistuivat 3 % sosiaali- ja terveysministeriössä, kun muissa tiliviraston osissa kulut kasvoivat 10-24 %.

TILIVIRASTON OSA	Toiminnan kulut	Muutos-%
Sosiaali- ja terveysministeriö	70 217 813,82	- 3
Työsuojelun piirihallinto	27 190 564,51	10
Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta	2 173 483,45	14
Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta	3 535 663,57	21
Terveysturvallisuuden oikeusturvakeskus	10 925 935 80	24
TOIMINNAN KULUT YHTEENSÄ	114 043 461,15	3

Kulujen kasvusta suurin osa oli henkilöstökulujen kasvua (8 %, lisäys 4,2 milj. euroa). Henkilöstökulut kasvoivat erityisesti Terveysturvallisuuden oikeusturvakeskuksessa (23 %) ja sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnassa (27 %). Terveysturvallisuuden oikeusturvakeskukseen on perustettu uusia virkoja toiminnan laajentumisen vuoksi. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnassa on kyse ruuhkan purkuun liittyvistä lisäresursseista. Ministeriössä henkilöstökulujen nousu oli 4 %.

Tiliviraston muista kulueristä kasvoivat voimakkaimmin vuokrat (9 %). Vuokratulot ovat nousseet vuodesta 2007 lähes 0,6 milj. eurolla. Suhteellisesti eniten vuokrat ovat nousseet Terveysturvallisuuden oikeusturvakeskuksen kohdalla (51 %), mikä aiheutuu toiminnan laajentumisen vuoksi hankittujen lisätilojen vuokrista. Myös työsuojelun piirihallinnon (11 %) ja sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan (12 %) vuokrat ovat nousseet indeksikehitystä nopeammin.

Muutos palveluiden ostojen kokonaismäärässä oli vuonna 2008 pieni (2 %, lisäystä 0,5 milj. euroa). Tiliviraston eri osissa muutos palveluiden ostojen määrässä vaihteli ostojen vähennyksestä (- 3 % ministeriössä) ostojen määrän kasvuun (38 % työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnassa). Kaiken kaikkiaan tilivirastossa lisääntyivät tietoliikenne- ja atk-käyttöpalveluiden ostot 1,0 milj. eurolla. Vähennystä sen sijaan syntyi painatus- ja ilmoituskuluissa (vähennystä 0,4 milj. euroa) ja asiantuntijapalveluiden hankinnassa (vähennystä samoin 0,4 milj. euroa). Uutena kulueränä tilivirastossa oli talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden ostot Sisäasianhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta, jonka kanssa toiminta käynnistyi 1.6. jälkeen. Ostetuista palveluista maksettiin 0,2 milj. euroa.

Henkilöstökulut ja palveluiden ostot ovat edelleen tiliviraston suurimmat kuluerät. Niiden osuus toiminnan kuluista (75 %) oli vielä suurempi kuin edellisenä vuonna (73 %).

Toiminnan kulujen ryhmässä Muut kulut kertyi kuluja 6,5 milj. euroa. Määrä on suunnilleen sama kuin edellisenä vuonna. Suurimpia kulueriä tässä ryhmässä ovat matkakulut ja kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut. Matkakuluja oli 3,5 milj. euroa (3,3 milj. euroa vuonna 2007) ja kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja 3,0 milj. euroa (3,2 milj. euroa vuonna 2007).

Valmistus omaan käyttöön sisältää 0,4 milj. euroa kuluja, jotka liittyvät lääkkeiden hintalautakunnan HILA 2010 –tietojärjestelmän rakentamiseen ja jotka on aktivoitu taseeseen aineettomien hyödykkeiden keskeneräisiin hankintoihin. Tietojärjestelmä otetaan tuotantokäyttöön vuoden 2009 alkupuolella.

Tiliviraston poistojen määrä oli tilivuonna 0,7 milj. euroa. Poistoja oli 0,1 milj. euroa edellisvuotta vähemmän ja niiden määrä tulee tulevana vuosina edelleen pienenemään. Tilivirastossa muutettiin käyttöomaisuuden poistosuunnitelmaa vuoden 2008 alussa siten, että alle 10 000 euron hankinnat kirjataan suoraan kuluksi. Aikaisemmin tämä raja oli 2 000 euroa.

Sisäiset kulut ovat yhteistoiminnan kustannusten korvauksia ja yhteisrahoitteisen toiminnan rahoitusosuuksia valtion virastoille ja laitoksille. Niiden määrä supistui 1,5 milj. eurolla 12,9 milj. euroon (- 11 %) vuodesta 2007.

Rahoitustuottoihin on kirjattu Alko Oy:ltä saadut osinkotuotot 53,3 milj. euroa, mikä on 6,9 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Satunnaiset tuotot ja kulut ovat saatuja ja maksettuja vahingonkorvauksia.

Siirtotalouden kulut olivat 12 820,0 milj. euroa, jossa on lisäystä 2 312,2 milj. euro (22,0 %). Siirtotalouden kuluihin kirjataan vähennyksenä siirtotalouden palautukset, joita kertyi 4,3 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2007.

Merkittävimmät erät siirtotalouden kuluista (yhteensä 97 %) ovat siirtotalouden kulut sosiaaliturvarahastoille 7 414,2 milj. euroa ja siirtotalouden kulut kunnille 5 074,4 milj. euroa. Näistä siirtotalouden kulut sosiaaliturvarahastoille kasvoivat 1 546,3 milj. eurolla (26 %) ja siirtotalouden kulut kunnille 764,0 milj. euroa (18 %).

Siirtotalouden kuluissa sosiaaliturvarahastoille suurimmat lisäykset edellisvuodesta syntyivät hallitusohjelman mukaisesti asumistukijärjestelmän, työvoimapolitiittiseen aikuis-koulutukseen osallistuvien opintososiaalisten etujen ja työmarkkinatuen siirrosta ympäristöministeriön ja työministeriön hallinnonaloilta. Vuonna 2008 momentin 33.10.54 käyttö oli 426,5 milj. euroa, momentin 33.20.52.1 käyttö 543,0 milj. euroa ja momentin 33.20.54 käyttö 134,3 milj. euroa. Lisäksi momentti 33.40.60 Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista kasvoi 383,9 milj. eurolla edellisestä vuodesta. Lisäys johtui pääosin kansaneläkkeisiin ja eräisiin siihen liittyviin etuuksiin 1.1.2008 voimaan tulleesta 20 euron tasokorotuksesta, kuntien kalleusluokituksen poistamisesta ja kansaneläkkeen maksamisesta alentamattomana laitoshoidossa oleville.

Kunnille maksettavia siirtotalouden kuluja kasvattivat pääosin lisäykset momentilla 33.60.30 Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin. Momentin talousarviossa merkittävin uusi yksittäinen lisäys oli hallitusohjelman mukaiset 171,3 milj. euroa, josta 150,0 milj. euroa liittyi kunta-alan palkkaratkaisun tukemiseen ja 21,3 milj. euroa vanhusten kotihoidon ja laitoshoidon palveluihin tehtäviin henkilös-

tölisäyksiin sekä perusterveydenhoidon parantamiseen. Kunta-alan palkkaratkaisuun liittyen valtionosuuksia korotettiin määräaikaisesti 18 milj. eurolla. Voimassaolevan lainsäädännön perusteella kuntien verotulojen kompensointiin käytettiin 119 milj. euroa. Valtion ja kuntien väliseen kustannusten jaon tarkistukseen liittyen valtionosuuksia lisättiin 226,1 milj. euroa. Vuosittain tehtävä kustannustason tarkistus oli 5,2 %, mikä edelleen lisäsi valtionosuuksia 238,0 milj. euroa. Asukasluvun nousu ja muut laskentatekijöiden muutokset kasvattivat vielä valtionosuuksia 53,5 milj. euroa. Valtionosuuksiin sisältyi myös joitakin euromäärältään pienempiä lisäyksiä sekä vähentäviä eriä, kuten maksu-uudistukseen liittyvä 25 milj. euron vähennys sekä avo-laitoshoidon rajanvedon poistamiseen liittyvä 44 milj. euron vähennys.

Siirtotalouden kulut kuntayhtymille supistuivat 3,6 milj. eurosta 1,9 milj. euroon. Kuntayhtymien rakennerahastohankkeisiin maksettiin 0,6 milj. euroa, missä on vähennystä 1,8 milj. euroa edellisvuodesta. Sairaanhoidopiirien kuntayhtymät saivat 1,0 milj. euroa valtionavustusta rikosten esitutkintaan liittyvien lasten ja nuorten oikeuspsykiatrisista tutkimuksista aiheutuviin kustannuksiin. Vuonna 2007 niille maksettiin vastaavaan tarkoitukseen 0,5 milj. euroa enemmän.

Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille olivat 8,0 milj. euroa edellisvuotta suuremmat. Lisäys johtuu pääosin siitä, että Raha-automaattiyhdistyksen tuotosta jaettiin avustuksia aikaisempaa enemmän.

Siirtotalouden kulujen palautuksia kertyi 35,5 milj. euroa, jossa on lisäystä on 4,3 milj. euroa. Maatalousyrittäjien lomituspalveluista palautuksia kertyi 1,1 milj. euroa aikaisempaa enemmän. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö palautti 3,6 milj. euroa ministeriöstä tilivuoden aikana Kelalle maksettuja työmarkkina- ja koulutustukeen liittyviä ennakkoita, jotka liittyvät ESR -rakennerahastotoimintaan.

Tuotto- ja kululaskelman kohdassa Verot ja veronluonteiset maksut esitetään Raha-automaattiyhdistyksen tuotto. Tuoton määrä oli 421,0 milj. euroa (409,0 milj. euroa vuonna 2007). Muut pakolliset maksut ovat ns. tilaajavastuulain (Laki tilaajan selvitysvastuusta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä 22.12.2006/1233) mukaisia laiminlyöntimaksuja, joita kertyi 0,1 milj. euroa. Laki tuli voimaan vuoden 2007 alussa ja maksuja alkoi pääosin kertyä vasta vuonna 2008. Lain tarkoituksena on harmaan talouden ja epäterveen kilpailun torjuminen. Vuonna 2008 tehtiin 985 tilaajavastuutarkastusta, joiden perusteella määrättiin 99 tilaajayritykselle yksi tai useampi laiminlyöntimaksu. Laiminlyöntimaksun suuruus on vähintään 1 500 euroa ja enintään 15 000 euroa. Tilaajavastuulain mukaisen valvonnan hoitaa keskitetysti Uudenmaan työsuojelupiiri.

1.6.3. Tase

Sosiaali- ja terveysministeriön tase 31.12.2008 on suuruudeltaan 150,2 milj. euroa. Taseen kasvu 89,0 milj. eurolla johtuu pääosin lyhytaikaisten saamisten ennakkomaksujen lisäyksestä.

Vuonna 2008 käyttöomaisuushankinnat olivat vain 0,1 milj. euroa, kun hankintoja oli edellisvuonna vielä 0,7 milj. euroa. Vähennykseen hankintojen määrässä vaikuttaa poistosuunnitelman muutos, jota on selitetty myös jo edellä tuotto- ja kululaskelman analyysissä poistojen kohdalla. Vuonna 2008 taseeseen kirjattiin vain arvonalisäverottomalta hankintahinnaltaan vähintään 10 000 euron suuruiset hankinnat. Taseeseen aktivoitaviksi tiliviraston hankinnoista jäi siten vain yksi virka-auto, yksi monitoimikone ja muutamia atk-ohjelmia. Taseen aineettomien hyödykkeiden keskeneräisiin hankintoihin sisältyy HILA 2010 -tietojärjestelmän rakentaminen, joka aloitettiin jo vuonna 2007 ja johon edelleen käytettiin 0,4 milj. euroa vuonna 2008. Käyttöomaisuusarvopapereissa ei tapahtunut muutoksia. Niiden erittely esitetään tilinpäätöksen liitteellä 10. Kokonaisuudessaan käyttöomaisuuden arvo taseessa supistui 1 %:lla.

Taseessa on lyhytaikaisia saamisia 131,8 milj. euroa, kun niitä oli vuotta aikaisemmin 42,7 milj. euroa. Syynä muutokseen on ennakkomaksujen määrän kasvu 87,6 milj. eurolla ja muiden lyhytaikaisten saamisten lisäys 1,4 milj. eurolla.

Ennakkomaksut sisältävät 120,5 milj. euroa Kelalle maksettuja eri etuisuuksiin liittyviä eriä, kun edellisvuoden tilinpäätöksessä oli vain yksi vastaava suoritus suuruudeltaan 33,1 milj. euroa. Ennakkomaksuihin sisältyy myös Raha-automaattiyhdistykselle maksettuja ennakkoja 7,8 milj. euroa. Vuotta aikaisemmin vastaavia ennakoita oli 7,7 milj. euroa.

Kelalle on maksettu myös ennakkoa muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon sähköisen asiakastietoarkiston rakentamista varten. Näitä ennakoita oli lyhytaikaisissa saamisissa 2,1 milj. euroa (lisäys 1,4 milj. euroa). Muista saamisista suurin on 0,8 milj. euron saaminen rahapeliyhteisöiltä peliriippuvuuden seurannan ja tutkimuksen kustannusten korvaamisesta.

Lyhytaikaisen vieraan pääoman saatuihin ennakkomaksuihin on kirjattu Raha-automaattiyhdistyksen tuoton ennakkoa 311,0 milj. euroa (324,5 milj. euroa vuonna 2007). Siirtoveloista oli Raha-automaattiyhdistyksen maksamattomien avustusten osuus 40,3 milj. euroa (43,8 milj. euroa vuonna 2007) ja tiliviraston lomapalkkavelan osuus 8,4 milj. euroa (7,8 milj. euroa vuonna 2007). Tiliviraston ostovelkojen määrä kasvoi 1,1 milj. eurolla. Muut lyhytaikaiset velat ovat pääosin matkahallintaohjelman välitilille kirjattuja henkilökunnan matkalaskuja, jotka maksettiin vuoden 2009 puolella. Euroääräinen lisäys johtuu Travel -matkahallintaohjelman käytön laajentamisesta työsuojelupiireihin.

1.7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan menettelyjä, joilla varmistetaan ministeriön talouden ja toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus, ministeriön ja sen hallussa olevan omaisuuden turvaaminen sekä ministeriön johtamisen ja ulkoisen ohjauksen kannalta oikeat ja riittävät tiedot ministeriön taloudesta ja toiminnasta.

Sisäisellä valvonnalla pyritään edesauttamaan ministeriölle asetettujen tavoitteiden toteutumisen. Sillä pyritään sekä estämään tavoitteiden kannalta haitallisia toimenpiteitä että vähentämään tällaisten tapahtumien vaikutusta.

Ministeriö toteutti sisäisen valvonnan tilan arvioinnin samoin menetelmin kuin aikaisempina vuosina. Ministeriön osastojen ja erillisten tulosryhmien johto arvioi sisäisen valvonnan viitekehikkolomaketta käyttäen yksikkönsä sisäisen valvonnan tilaa. Lisäksi yksiköt antoivat lausunnon yksikkönsä sisäisen valvonnan tilasta ja kehittämistarpeista.

Vuonna 2008 ministeriö totesi kehittämistarpeita olevan erityisesti ministeriön toimintatapojen ja yhdenmukaisten käytäntöjen vahvistamisessa. Myös valvontatoiminnan systemaattisuutta tuli kehittää. Näiden kehittämiseksi ministeriö on parantanut ohjeistustaan uusimalla mm. ministeriön taloussäännön, komiteataloutta koskevat ohjeet ja päätöksen maksettavista komiteapalkkioista, sisäisen tarkastuksen ohjesäännön, matkaohjeet ja valtion maksukorttien ohjeet. Sovittujen toimintamallien noudattamisessa on kiinnitetty erityistä huomiota johtoryhmän esittelymuistioiden yhdenmukaisuuteen. Myös erilaisten työryhmien ja hankkeiden arviointiin on kiinnitetty huomiota.

Talousarvioasetuksen 65 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma. Seuraavassa on kannanotto ministeriön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaan. Tähän lausumaan on kerätty nykyhetken keskeisimmät kehittämistarpeet.

Olemme arvioineet täyttääkö sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta sille talousarvioasetuksessa 69 §:ssä säädetyt tavoitteet ja todenneet, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttää pääosin sille asetuksessa asetetut vaatimukset. Sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on seuraavat pääasialliset kehittämistarpeet, joiden vuoksi ryhdytään toimenpiteisiin:

1. Ministeriön toiminnan tulee perustua entistä selkeämmin strategiaan tavoitteisiin ja hallitusohjelman toteuttamiseen. Strategisten tavoitteiden selkeys ja valmistelun johdonmukaisuus ja perusteellisuus sekä arvot ovat tärkeitä erityisesti organisaatio muutostilanteissa. Uuden strategian valmistelussa asiaan tulee kiinnittää erityistä huomiota.
2. Erilaisten riskien tunnistamista tulee edelleen kehittää. Tämä tarkoittaa taloudellisten riskien arvioinnin kehittämistä, henkilöstöön kohdistuvien riskien tunnistamista ja valvonnan toimivuuteen kohdistuvien riskien arviointia. Tämä on eri-

tyisen tärkeää organisaation muutostilanteissa, jotta osastojen tehtäväjakoon ei jää epäselvyyttä.

1.8. Arviointien tulokset

Vuonna 2008 ei valmistunut varsinaisia arviointeja.

1.9. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä ja takaisinperinnöistä

Ministeriöllä ei ole ollut tilikautena raportoituja väärinkäytöksiä. Vuonna 2008 EU-rakennerahastohankkeiden osalta ministeriöllä oli yksi takaisinperintä ja Itä-suomen lääninhallituksella kaksi takaisinperintää, josta toisesta on tehty myös sääntöjenvastaisuusilmoitus työ- ja elinkeinoministeriölle.

2. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA

Osaston, momentin ja tilijaoittelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA + LTA.†)	Tilinpäätös 2008	Verrattu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	4 983,16	5 202	5 202,35	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	4 983,16	5 202	5 202,35	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	441 777 396,74	453 103 906	453 103 905,62	0,00	100
12.33.90. Raha- automaattiyhdistyksen tuotto	409 495 000,00	420 995 000	420 995 000,00	0,00	100
12.33.92. Raha- automaattiyhdistyksen tuotto	31 217 178,96	31 741 368	31 741 367,88	0,00	100
12.33.98. Valtionapujen palautukset	1 452 623,15	2 562 552	2 562 552,23	0,00	100
12.33.98.1. Maatalous- yrittäjien lomituspalvelut					
12.33.98.2. Valtionavustus kunnille	18 009	18 009	18 009,49	0,00	100
12.33.98.3. Sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin	3 235,73	6 388	6 387,77	0,00	100
12.33.98.4. Muut valtionavut ja valtion osuudet	29 761 320,08	29 154 418	29 154 418,39	0,00	100
12.33.99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot	209 815,28	340 825	340 824,68	0,00	100
12.39.04. Menoristien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset	853 989,43	25 454	25 453,63	0,00	100
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	1 413,07	1 259	1 259,43	0,00	100
13. Korkotulot ja voiton tuloutukset	46 400 189,20	53 300 000	53 300 000,00	0,00	100
13.01.05. Korot muista lainoista	189,20	0	0,00	0,00	0,00
13.03.01. Osinkotulot	46 400 000,00	53 300 000	53 300 000,00	0,00	100
15. Lainat	1 076,32	0	0,00	0,00	0,00
15.01.04. Muiden lainojen lyhennykset	1 076,32	0	0,00	0,00	0,00
Tuloarvotilit yhteensä	488 183 645,42	506 409 108	506 409 107,97	0,00	100

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2007			Talousarvio 2008 määrärahojen		Vertailu		Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		Siirretty seuraavalle vuodelle
	Taloussarvio 2008 (TA + LTA:t)	Taloussarvio 2008 käyttö vuonna 2008	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2008	Taloussarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytetävissä vuonna 2008	Käyttö vuonna 2008 (pl. peruutukset)		
28.80.27.1. Tuotavuuden edistäminen		1 115 000,00				371 793,10	371 793,10	371 793,10	0,00	
28.80.27.3. Sosiaali- ja terveydenhuollon sähköinen asiakashetotarkistohanke		2 000 000,00				323 464,08	323 464,08	323 464,08	0,00	
28.81.25. Euroopan unionin osallistuminen matkakustannusten korvauksiin (siirtomääräraha 2 v)		116 300,00				116 300,00	116 300,00	101 998,42	0,00	
28.81.25.33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala		116 300,00				116 300,00	116 300,00	101 998,42	0,00	
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala		73 300,00		109 582,62	18 576,77	38 000,00	138 000,00	112 423,23	25 576,77	
30.01.22. Yhteisrahoitukset (siirtomääräraha 3 v)		100 000	81 423,23	91 005,85	100 000,00	0,00	100 000,00	81 423,23	18 576,77	
30.01.29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonsisäveromenot (arvionmääräraha)		9 583	9 582,62	9 582,62						
30.90.27. Yhteisrahoitukset (siirtomääräraha 3 v)		70 000,00				38 000,00	38 000,00	31 000,00	7 000,00	
30.90.29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonsisäveromenot (arvionmääräraha)		3 300,00								
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala		4 923 550	3 420 261,99	3 420 261,99	1 503 288,46	0,00	0,00	0,00	0,00	
32.70.61. Euroopan aluekehitysrahaston ja sosiaalirahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2000-2006 (arvionmääräraha)		4 797 000	3 293 711,54	3 293 711,54	1 503 288,46					
32.70.61.1.7. EAKR 2000-2006 Tavoite 1 - ohjelma Iltä-Suomi/STM:n hallinnonala		600 000	127 337,87	127 337,87	472 662,13					

Päätöksen, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2007		Talousarvion 2008 määrärahojen käyttö vuonna 2008		siirto seuraavalle vuodelle		Tilinpäätös 2008	Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot Käytävissä vuonna 2008	Käyttö vuonna 2008 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)	50 000	32 278,92	3 134 094,75	37 345,75	36 973,64	32 278,92	1 012 905,25	0,00	0,00	144 026 388,48	68 620 777,34
32.70.61.2.7. EAKR 2000-2006 Tavoite 1 - ohjelma Pohjois-Suomi/STM:n hallinnonala	4 147 000	32 278,92	3 134 094,75	37 345,75	36 973,64	32 278,92	1 012 905,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.70.64 EU:n rakennerahastojen rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007-2013 (arviomääräraha)	37 346	37 345,75	37 345,75	37 345,75	36 973,64	37 345,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.70.65 Valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007-2013 (arviomääräraha)	36 974	36 973,64	36 973,64	36 973,64	36 973,64	36 973,64	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.70.65.2.3. ESR 2007-2013/Muut ESR-hallinnonalat	36 974	36 973,64	36 973,64	36 973,64	36 973,64	36 973,64	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.80.51. Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet (kiinteä määräraha)	52 231	52 231,06	52 231,06	52 231,06	52 231,06	52 231,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.80.51.2.1. Työllistämisen valtionhallintoon/ Paikkaukset	52 231	52 231,06	52 231,06	52 231,06	52 231,06	52 231,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	13 115 845 822,38	10 662 803 429,53	12 926 629 025,30	56 186 698,09	56 186 698,09	12 982 815 723,39	133 030 098,99	45 845 317,87	212 658 317,87	144 026 388,48	68 620 777,34	
33.01.01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintameno (siirtomääräraha 2 v)	40 000 000	29 837 733,05	29 837 733,05	10 162 266,95	10 162 266,95	40 000 000,00	-	0,00	40 000 000,00	29 837 733,05	10 162 266,95	
33.01.01.1. Toimintameno	39 650 000	29 776 103,80	29 776 103,80	9 873 896,20	9 873 896,20	39 650 000,00	-	0,00	39 650 000,00	29 776 103,80	9 873 896,20	
33.01.01.2. Työterveyshuollon koulutus	350 000	61 629,25	61 629,25	288 370,75	288 370,75	350 000,00	-	0,00	350 000,00	61 629,25	288 370,75	

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2007			Talousarvio 2008 määrärahojen		Vertailu		Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		Siirretty seuraavalle vuodelle
	Taloussarvio 2008 (TA + LTA:t)	Taloussarvio 2008 käyttö vuonna 2008	siirto seuraavalle vuodelle	Taloussarvio 2008 Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtymiset	Käytettävissä vuonna 2008	Käyttö vuonna 2008 (pl. peruutukset)			
33.01.02. Työttömyysturvan muutoksenhaku-lautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 053 000	1 558 966,72	494 033,28	2 053 000,00	0,00	2 053 000,00	1 558 966,72	494 033,28		
33.01.03. Sosiaaliturvan muutoksenhaku-lautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	3 492 000	3 353 912,54	138 087,46	3 492 000,00	0,00	3 492 000,00	3 353 912,54	138 087,46		
33.01.21. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	36 316 000,00				10 857 554,58	10 857 554,58	10 857 554,58	0,00		
33.01.21.1. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	36 046 000,00				10 682 983,98	10 682 983,98	10 682 983,98	0,00		
33.01.21.2. Työterveyshuollon koulutus	270 000,00				174 570,60	174 570,60	174 570,60	0,00		
33.01.27. Korvaus Kansaneläkelaitokselle sähköisen arkiston rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)	21 000 000,00				16 269 320,82	16 269 320,82	5 101 978,06	11 167 342,76		
33.01.28. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän edistäminen tietoteknologian avulla sekä siihen tarvittavan infrastruktuurin rakentaminen (siirtomääräraha 3 v)	1 840 000,00	150 047,06	146 952,94	297 000,00	1 278 756,69	1 573 756,69	1 424 838,66	146 952,94		
33.01.29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonsisveromenot (arvionmääräraha)	4 972 867,96	4 951 822		4 951 822,38						
33.01.62. EU:n rakennusrahastojen valtion rahoitusosuus sosiaali- ja terveysministeriön osalta (arvionmääräraha)	5 881 827,22									

Pääluokan, momentin ja tiliaitoitteen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2007		Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)		Talousarvion 2008 määrärahojen käyttö vuonna 2008		siirto seuraavalle vuodelle		Tilinpäätös 2008	Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		Siirretty seuraavalle vuodelle
	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2008 käyttö vuonna 2008	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2008	Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2008	Käyttö vuonna 2008 (pl. peruutukset)				
- 33.01.62.1. ESR 2000-2006	4 846 348,62												
- 33.01.62.2. EAKR 2000-2006	666 637,05												
- 33.01.62.3. EAKR yhteisöaloitteet	368 841,55												
Eräät erityishankkeet (siirtomääräraha 3 v)	6 200 000,00												1 266 736,49
33.01.66. Kansanväliset jäsenmaksut ja maksusuudet (arvionmääräraha)	3 542 233,43												
33.01.67. Kansanväliset jäsenmaksut ja maksusuudet (arvionmääräraha)													
33.02.01. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 961 000,00												
33.03.21. Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)													
33.03.50. Valtionapu Työterveyslaitoksen menoihin (siirtomääräraha 2 v)													
33.03.62. EU:n rakennuslaitosten sosiaali- ja terveysministeriön osalta (arvionmääräraha)													
- 33.03.62.1. ESR 2000-2006	4 080 000												
- 33.03.62.2. EAKR 2000-2006	420 000												
- 33.03.62.3. EAKR yhteisöaloitteet	600 000												
Eräät erityishankkeet (siirtomääräraha 3 v)	7 690 000												
		4 210 000	3 490 189,86	947 469,25	6 115 000,00	-	0,00	555 892,62	3 490 189,86	719 810,14	6 115 000,00	5 167 530,75	947 469,25
		38 240 000	38 240 000,00	38 240 000,00	38 240 000,00	-	0,00	555 892,62	38 240 000,00	38 240 000,00	38 240 000,00	555 892,62	0,00
		5 100 000	3 752 542,20	3 752 542,20	3 752 542,20	1 347 457,80			3 752 542,20			38 240 000,00	0,00
		4 080 000	3 114 496,61	3 114 496,61	3 114 496,61	965 503,39			3 114 496,61	965 503,39		38 240 000,00	0,00
		420 000	93 404,82	93 404,82	93 404,82	326 595,18			93 404,82	326 595,18		38 240 000,00	0,00
		600 000	544 640,77	544 640,77	544 640,77	55 359,23			544 640,77	55 359,23		38 240 000,00	0,00
		7 690 000	2 189 807,82	2 189 807,82	2 189 807,82	-			2 189 807,82	-		38 240 000,00	0,00
			5 500 192,18	5 500 192,18	5 500 192,18				5 500 192,18			2 189 807,82	5 500 192,18

Päätöksen, momentin ja tiliaitoitteen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2008 määrärahojen käyttö vuonna 2008	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2008	Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot Käytävissä vuonna 2008	Käyttö vuonna 2008 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.04.21. Sosiaaliturvan muutoksenhaku- lautakunnan toimintameno (siirtomääräraha 2 v)	3 000 000,00						98 940,96	98 940,96	98 940,96	0,00
33.06.21. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen toimintameno (siirtomääräraha 2 v)	4 404 000,00						408 111,55	408 111,55	408 111,55	0,00
33.06.26. Mielentilatutkimus- toiminnan menot (arvionmääräraha)	1 524 442,55									
33.07.50. Valtionapu Työterveys- laitoksen menoihin (siirtomääräraha 2 v)	38 200 000,00									
33.07.51. Valtion korvaus työterveyshuollon erikoisääkärinkoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)	2 700 000,00						1 850 000,00	1 850 000,00	1 850 000,00	0,00
33.10.27. Valtion korvaus Kansaneläkelaitokselle eläustuen siirron toimeenpanokustannuksia (siirtomääräraha 2 v)		2 191 000	1 954 269,08	236 730,92	2 191 000,00	-	0,00	2 191 000,00	1 954 269,08	236 730,92
33.10.50. Äitiysavustus ja valtion tuki kansainväliseen lapsesiirtämiseen (arvionmääräraha)		11 400 000	10 700 300,00		10 700 300,00	699 700,00				
33.10.50.1. Äitiysavustus		10 200 000	10 200 000,00		10 200 000,00	0,00				
33.10.50.2. Adoptiioniki		1 200 000	500 300,00		500 300,00	699 700,00				
33.10.51. Lapsilisät (arvionmääräraha)		1 416 000 000	1 417 000 000,00		1 417 000 000,00	-1 000 000,00				
33.10.52. Eräät valtion korvattavat perhe-etuudet (arvionmääräraha)		1 500 000	872 196,86		872 196,86	627 803,14				
33.10.53. Sotilasavustus (arvionmääräraha)		19 500 000	18 900 000,00		18 900 000,00	600 000,00				
33.10.54. Asumistuki (arvionmääräraha)		441 000 000	426 502 963,20		426 502 963,20	14 497 036,80				

Päätöksen momentin ja tilinottoelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2008 määrärahojen käyttö vuonna 2008	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2008	Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot Käytettävissä vuonna 2008	Käyttö vuonna 2008 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.19.51. Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arvionmääräraha)	447 300 000,00									
33.19.52. Valtion osuus yrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arvionmääräraha)	38 500 000,00									
33.19.53. Valtion korvaus lapsen hoidon ja opiskelun ajalta kertyvästä eläkkeestä (arvionmääräraha)	109 480,42									
33.19.60. Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista (arvionmääräraha)	1 839 041 912,84									
33.20.50. Valtion osuus työttömyyskassoilta (arvionmääräraha)		436 000 000	431 000 000,00		431 000 000,00	5 000 000,00				
33.20.51. Työttömyysturvalain mukainen perusturva (arvionmääräraha)		62 000 000	63 000 000,00		63 000 000,00	-1 000 000,00				
33.20.52. Työmarkkinatuki (arvionmääräraha)		545 000 000	543 063 664,10		543 063 664,10	1 936 335,90				
33.20.53. Työmarkkinatuki maatalousyrittäjien tapaturvavakuutuksen kustannuksista (arvionmääräraha)	13 508 960,53		543 063 664,10		543 063 664,10	1 936 335,90				
33.20.53. Valtion osuus koulutusvävähästä (arvionmääräraha)		12 000 000	11 640 794,28		11 640 794,28	359 205,72				
33.20.54. Työvoimapolitiittisen aikuskoulutukseen osallistuvien opintososiaaliset edut (arvionmääräraha)		150 000 000	134 257 522,78		134 257 522,78	15 742 477,22				
33.20.55. Valtion osuus aikuskoulutuksesta (arvionmääräraha)		21 000 000	15 950 000,00		15 950 000,00	5 050 000,00				
33.20.56. Valtion osuus vuorotehtäviä vauksesta (arvionmääräraha)		42 500 000	42 499 645,41		42 499 645,41	354,59				

Päätöksen, momentin ja tilinotteen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2008 määrärahojen käyttö vuonna 2008	Talousarvio - Tilinpäätös 2008	Verailu - Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot Käytetty vuonna 2008 (pl. peruutukset)	Käyttö vuonna 2008	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.32.36.4. Kansallisen terveydenhuollon hankkeen kehittämishankkeet	1 800 000,00								
33.32.37. Valtionavustus sairaanhoitopiirien kuntayhtymille lasten ja nuorten psykiatrisesta hoidosta ja kuntoutuksesta sekä kuntien mielensterveyspalveluiden kehittämiseksi aiheutuviin kustannuksiin (kiinteä määräraha)	1 485 423,20								
33.32.39. Valtionavustus sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan (kiinteä määräraha)	2 500 000,00								
33.40.50. Valtion osuus merimesiläkassan menoista		44 200 000	43 861 642,49	43 861 642,49	338 357,51				
33.40.51. Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelaisia johtuvista menoista (arvionmääräraha)		471 700 000	466 800 000,00	466 800 000,00	4 900 000,00				
33.40.52. Valtion osuus yrittäjien eläkelaisia johtuvista menoista (arvionmääräraha)		70 000 000	56 600 000,00	56 600 000,00	13 400 000,00				
33.40.53. Valtion korvaus lapsen hoidon ja opiskelun ajalta kertyvää eläkkeestä (arvionmääräraha)		150 000	106 822,64	106 822,64	43 177,56				
33.40.54. Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista (arvionmääräraha)		14 500 000	15 700 000,00	15 700 000,00	-1 200 000,00				
33.40.55. Yleinen perhe-eläke (arvionmääräraha)		37 800 000	37 325 847,79	37 325 847,79	474 152,21				

Pääluokan, momentin ja tiliaotteen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2007		Talousarvio 2008 määrärahojen käyttö vuonna 2008		Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		Siirretty seuraavalle vuodelle
	Talousarvio 2008 (TA + LTA+)	Talousarvio 2008 käyttö vuonna 2008	Talousarvio - Tilinpäätös 2008	Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytetty vuonna 2008 (pl. peruutukset)	
33.40.56. Pitkäaikaisesti työttömien henkilöiden eläketuki (arvomääräraha)	13 500 000	12 412 700,00	12 412 700,00	1 087 300,00			
33.40.57. Maahanmuuttajan erityistuki (arvomääräraha)	22 900 000	22 885 000,00	22 885 000,00	15 000,00			
33.40.60. Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista (arvomääräraha)	2 247 800 000	2 222 936 083,99	2 222 936 083,99	24 863 916,01			
33.50.50. Rintamalliset (arvomääräraha)	70 200 000	69 948 877,42	69 948 877,42	251 122,58			
33.53.23. Terveysvalvonta (siirtomääräraha 2 v)	800 000,00				425 866,36	425 866,36	0,00
33.53.24. Tartuntatautiin valvonta (siirtomääräraha 2 v)	1 360 000,00				1 036 515,67	1 036 515,67	0,00
33.53.50. Terveysten edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	9 300 000,00				4 296 580,37	4 296 580,37	0,00
33.57.40. Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin (arvomääräraha)	190 008 211,93						
33.57.40.1. Korvaus lomituspalvelujen käyttökustannuksiin	189 826 211,93						
33.57.40.2. Oppisopimus-koulutuksen nettokustannusten korvaaminen	182 000,00						
33.57.50. Valtion Korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen hallintomenoihin (kiinteä määräraha)	15 238 592,16						
33.57.50.1. Korvaus lomituspalvelujen hallintomenoihin	15 144 592,16						
33.57.50.2. Harkinnanvarainen lisäkorvaus paikallisyksiköille	94 000,00						

Pääluokan, momentin ja tiliaotteen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2007		Talousarvio 2008 määrärahojen		Tilinpäätös 2008		Verotulo - Talousarvio - Tilinpäätös		Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		Siirretty seuraavalle vuodelle
	Taloussarvio 2008 (TA + LTA:t)	Taloussarvio 2008 käyttö vuonna 2008	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2008	Taloussarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2008	Käyttö vuonna 2008 (pl. peruutukset)			
33.60.30. Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin (arvionmääräraha)	5 075 497 000	5 074 039 437,00		5 074 039 437,00	1 457 563,00						
33.60.31. Valtionavustus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin (siirtomääräraha 3 v)	24 800 000	0,00	24 800 000,00	24 800 000,00	-	0,00	24 800 000,00	0,00	24 800 000,00	0,00	24 800 000,00
33.60.31.1. Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeet	20 800 000	0,00	20 800 000,00	20 800 000,00	-	0,00	20 800 000,00	0,00	20 800 000,00	0,00	20 800 000,00
33.60.31.2. Lasten ja nuorten psykiatristen palveluiden kehittämishankkeet	4 000 000	0,00	4 000 000,00	4 000 000,00	-	0,00	4 000 000,00	0,00	4 000 000,00	0,00	4 000 000,00
33.60.34. Valtion korvaus terveydenhuollon toimintayksiköille mielentilautkimuksista sekä potilassiirroista aiheutuvin kustannuksin (arvionmääräraha)	4 424 000	3 353 766,61		3 353 766,61	1 070 233,39						
33.60.34.1. Mielentilautkimukset	4 424 000	3 353 766,61		3 353 766,61	1 070 233,39						
33.60.38. Valtionavustus sairaanhoitopiirien kuntayhtymille rikosten esitutkintaan liittyvien lasten ja nuorten oikeuspsykiatristista tutkimuksista aiheutuvin kustannuksin (kiinteä määräraha)	1 000 000	1 000 000,00		1 000 000,00	0,00						
33.60.63. Valtionavustus sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan (kiinteä määräraha)	3 000 000	3 000 000,00		3 000 000,00	0,00						
33.70.01. Työsuojelupiirien toimintameno (siirtomääräraha 2 v)	27 345 000	21 299 165,66	6 045 834,34	27 345 000,00	-	0,00	27 345 000,00	21 299 165,66	27 345 000,00	21 299 165,66	6 045 834,34

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2007		Talousarvio 2008 määrärahojen		Vertailu		Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		Siirretty seuraavalle vuodelle
	Taloussarvio 2008 (TA + LTA.†)	Taloussarvio 2008 käyttö vuonna 2008	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2008	Taloussarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytetty vuonna 2008 (pl. peruutukset)	Käyttö vuonna 2008	
33.70.21. Terveysvalvonta (siirtomääräraha 2 v)	930 000	444 993,38	485 006,62	930 000,00	-	0,00	930 000,00	444 993,38	485 006,62
33.70.22. Tartuntatautiin valvonta (siirtomääräraha 2 v)	1 360 000	370 808,93	989 191,07	1 360 000,00	-	0,00	1 360 000,00	370 808,93	989 191,07
33.70.50. Terveystyön edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	9 600 000	5 059 066,92	4 540 933,08	9 600 000,00	-	0,00	9 600 000,00	5 059 066,92	4 540 933,08
33.70.51. Valtion korvaus työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	2 700 000	1 000 000,00	1 700 000,00	2 700 000,00	-	0,00	2 700 000,00	1 000 000,00	1 700 000,00
33.80.40. Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin (arviomääräraha)	197 300 000	186 722 518,58	10 577 481,42	186 722 518,58	10 577 481,42				
33.80.40.1. Korvaus lomituspalvelujen käyttökustannuksiin	197 118 000	186 540 518,58		186 540 518,58	10 577 481,42				
33.80.40.2. Oppisopimus-koulutuksen nettokustannusten korvaaminen	182 000	182 000,00		182 000,00	0,00				
33.80.50. Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen hallintomenoihin (kiinteä määräraha)	15 900 000	15 899 244,14	755,86	15 899 244,14	755,86				
33.80.50.1. Korvaus lomituspalvelujen hallintomenoihin	15 806 000	15 805 244,14		15 805 244,14	755,86				
33.80.50.2. Harkinnanvarainen lisäkorvaus paikallisyksiköille	94 000	94 000,00		94 000,00	0,00				
33.90.50. Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (arviomääräraha)	312 000 000	312 000 000,00		312 000 000,00	0,00				

Päätöksen, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2008 määrärahojen käyttö vuonna 2008	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2008	Vertailu - Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot Käytetty vuonna 2008 (pl. peruutukset)	Käyttö vuonna 2008	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.92.50. Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (arvionmääräraha)	306 000 000,00									
34. Työministeriön hallinnonala	4 565 063,42	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
34.05.61. Euroopan sosiaalirahaston osallistuminen EU:n rakennusohjelmien ohjelmin (arvionmääräraha)	4 499 499,26									
34.05.61.1.5. ESR 2000-2006/STM:n hallinnonala	4 499 499,26									
34.06.51. Työllistämisen, koulutus- ja erityisohjelmat (kinteä määräraha)	65 564,16									
34.06.51.2.1. Työllistämisen valtionhallintoon/ Palikkaus	65 564,16									
Määrärahoita yhteensä	10 672 830 560,17	13 121 947 795,17	12 930 481 438,62	56 932 969,10	12 987 414 407,72	134 533 387,45	48 143 793,05	216 110 914,05	146 108 210,51	69 977 249,91

Sosiaali- ja terveysministeriön talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)	Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)											
	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö				Vuoden 2008 valtuudet				Uusittavissa 2009 TA:ssa		Määräraha- tarve yhteensä	
Momentti, johon valtuus liittyy	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Käytetty valtuudet yhteensä	Käytetty valtuudet	Käyttämättä	Uusittavissa 2009 TA:ssa	Talousarvio- menot 2008	Määräraha- tarve 2009	Määräraha- tarve 2010	Määräraha- tarve 2011	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
32.70.61. Euroopan aluekehitysrahaston ja sosiaalirahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2000-2006	16 505	0	806	806	0	806	3 294	0	0	0	0	0
Aikaisempien vuosien valtuudet	16 505			806	0	806	3 294	0	0	0	0	0
Vuonna 2008 käytettävissä olleet valtuudet	0	806	806	806	0	806	0	0	0	0	0	0
32.70.64. EU:n rakennerahastojen rahoitusosus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007-2013	0	918	913	1 831	549	1 282	37	250	200	62	0	512
Aikaisempien vuosien valtuudet	0			918	549	1 282	37	250	200	62	0	512
Vuonna 2008 käytettävissä olleet valtuudet	0	918	913	1 831	549	1 282	37	250	200	62	0	512
32.70.65. Valtion rahoitusosus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007-2013	0	1 006	1 027	2 033	661	1 372	37	290	240	94	0	624
Aikaisempien vuosien valtuudet	0			1 006	661	1 372	37	290	240	94	0	624
Vuonna 2008 käytettävissä olleet valtuudet	0	1 006	1 027	2 033	661	1 372	37	290	240	94	0	624
33.03.62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosus sosiaali- ja terveysministeriön osalta ohjelmakaudella 2000-2006	17 870	0	3 867	3 867	0	3 867	3 753	0	0	0	0	0
Aikaisempien vuosien valtuudet	17 870			3 867	0	3 867	3 753	0	0	0	0	0
Vuonna 2008 käytettävissä olleet valtuudet	0	3 867	3 867	3 867	0	3 867	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	34 375	1 924	6 613	8 537	1 210	7 327	7 121	540	440	156	0	1 136
Aikaisempien vuosien valtuudet	34 375			7 047	0	7 047	7 121	540	440	156	0	1 136
Vuonna 2008 käytettävissä olleet valtuudet	0	1 924	6 613	8 537	1 210	7 327	74	540	440	156	0	1 136

3. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2008 - 31.12.2008	1.1.2007 - 31.12.2007
TOIMINNAN TUOTOT		
Maksullisen toiminnan tuotot	4 192 983,09	3 599 328,45
Vuokrat ja käyttökorvaukset	754,10	1 118,61
Muut toiminnan tuotot	<u>788 485,39</u>	<u>852 458,11</u>
	4 982 222,58	4 452 905,17
TOIMINNAN KULUT		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	2 143 458,38	1 979 533,22
Henkilöstökulut	56 621 618,85	52 446 646,29
Vuokrat	6 982 925,27	6 391 461,15
Palvelujen ostot	28 558 859,99	28 048 428,51
Muut kulut	6 532 351,44	6 522 071,74
Valmistus omaan käyttöön (-)	-380 951,86	-21 307,78
Poistot	661 194,55	758 958,38
Sisäiset kulut	<u>12 924 004,53</u>	<u>14 467 612,06</u>
	-114 043 461,15	-110 593 403,57
JÄÄMÄ I	-109 061 238,57	-106 140 498,40
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Rahotustuotot	53 302 369,60	46 401 187,41
Rahotuskulut	<u>-1 324,14</u>	<u>-1 012,60</u>
	53 301 045,46	46 400 174,81
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT		
Satunnaiset tuotot	3 200,00	0,00
Satunnaiset kulut	<u>-290 000,00</u>	<u>-20 300,00</u>
	-286 800,00	-20 300,00
JÄÄMÄ II	-56 046 993,11	-59 760 623,59
SIIRTOTALouden TUOTOT JA KULUT		
Tuotot		
Muut siirtotalouden tuotot ulkomailta	34 792,61	33 373,43
Kulut		
Siirtotalouden kulut kunnille	5 074 352 702,41	4 310 370 252,87
Siirtotalouden kulut kuntayhtymille	1 894 079,57	3 560 676,03
Siirtotalouden kulut sosiaaliturvarahastoille	7 414 153 918,53	5 867 897 399,75
Siirtotalouden kulut voittoja tavoittelem. yhteisölle	362 988 967,85	355 006 731,82
Siirtotalouden kulut ulkomaille	1 380 440,48	1 142 955,36
Muut siirtotalouden kulut	532 916,44	826 566,98
Siirtotalouden kulujen palautukset (-)	<u>-35 507 692,25</u>	<u>-31 217 178,96</u>
	-12 819 795 326,03	-10 507 587 403,85
JÄÄMÄ III	-12 875 807 526,53	-10 567 314 654,01
TUOTOIT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA		
Verot ja veronuiteiset maksut	420 995 000,00	409 495 000,00
Muut pakolliset maksut	149 142,04	1 500,00
Perityt arvonnäisäverot	10 705,46	4 983,16
Suoritetut arvonnäisäverot	<u>-5 316 502,73</u>	<u>-5 812 716,55</u>
	415 838 344,77	403 688 766,61
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	<u>-12 459 969 181,76</u>	<u>-10 163 625 887,40</u>

4. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN TASE

	31.12.2008	31.12.2007
VASTAAVAA		
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet	382 824,44	559 072,77
Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat	<u>474 915,64</u>	<u>93 963,78</u>
	857 740,08	653 036,55
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Koneet ja laitteet	524 674,22	851 105,52
Kalusteet	<u>144 240,96</u>	<u>204 722,89</u>
	668 915,18	1 055 828,41
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET	<u>16 819 667,23</u>	<u>16 819 667,23</u>
Käyttöomaisuusarvopaperit		
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET YHTEENSÄ	18 346 322,49	18 528 532,19
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS		
PITKÄAIKAISET SAAMISET		
Pitkäaikaiset saamiset	5 156,01	5 156,01
LYHYTTÄIKÄISET SAAMISET		
Myyntisaamiset	52 300,33	79 864,18
Siirtosaamiset	306 822,43	115 147,56
Muut lyhytaikaiset saamiset	3 105 570,53	1 729 634,54
Ennakkomaksut	<u>128 380 438,52</u>	<u>40 804 744,58</u>
	131 845 131,81	42 729 390,86
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT		
Kassatilit	<u>1 622,85</u>	<u>1 331,75</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ	131 851 910,67	42 735 878,62
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>150 198 233,16</u>	<u>61 264 410,81</u>

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN TASE

	31.12.2008	31.12.2007
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
VALTION PÄÄOMA		
Valtion pääoma 1.1.1998	-296 297 206,17	-296 297 206,17
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-31 285 249,14	-57 571 854,10
Pääoman siirrot	12 564 291 089,09	10 189 912 492,36
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-12 459 969 181,76</u>	<u>-327 582 455,31</u>
	-223 260 547,98	-10 163 625 887,40
VIERAS PÄÄOMA		
LYHYTAIKAINEN		
Saadut ennakot	311 463 067,68	325 138 186,75
Ostovelat	10 655 400,74	9 552 289,76
Tilivirastojen väliset tilitykset	1 270 055,23	1 250 052,06
Edelleen tilittävät erät	1 246 169,75	1 266 508,10
Siirtovelat	48 779 956,54	51 626 305,37
Muut lyhytaikaiset velat	<u>44 131,20</u>	<u>13 524,08</u>
	373 458 781,14	388 846 866,12
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	<u>373 458 781,14</u>	<u>388 846 866,12</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>150 198 233,16</u>	<u>61 264 410,81</u>

5. LIITETIEDOT

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan talousarvio vuodelle 2008 laadittiin käyttäen uutta rakennetta. Uudessa rakenteessa hallinnonalan pääluokan luvut ja momentit on ryhmitelty uudelleen selkeämmiksi kokonaisuuksiksi. Muutosten seurauksena vuoden 2008 talousarvion toteutumalaskelman tilinpäätöstietoja ei voida monessakaan kohden suoraan verrata vuoden 2007 tietoihin. Tilinpäätöksen liitteeseen 17 on koottu sosiaali- ja terveysministeriön tiliviraston käytössä ollut hallinnonalan tilijaottelunumeroinnin vastaavuus vuosina 2008 ja 2007.

Hallinnonalan talousarvioon siirrettiin ympäristöministeriön hallinnonalalta momentti 33.10.54 Asumistuki ja työministeriön hallinnonalalta momentit 33.20.31 Valtion korvaus kunnille kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä, 33.20.52 Työmarkkinatuki ja 33.20.54 Työvoimapolitiiseen aikuiskoulutukseen osallistuvien opintososiaaliset edut. Hallitusohjelman mukaisista määrärahasiirroista työministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonaloilta tuli sosiaali- ja terveysministeriön tiliviraston talousarvioon 1 136,0 milj. euroa. Siirtynceistä momentteista tiliviraston kirjanpidossa ovat momentit 33.10.54 ja 33.20.54 sekä momentin 33.20.52 lisäjaoteltu erä Kelan maksama työmarkkinatuki.

Ulkomaanrahan määräisiä siirtovelkoja oli Tanskan kruunuina ja ne muutettiin euroiksi käyttämällä Euroopan keskuspankin noteeraamaa vuodenvaihteen valuuttakursssia:

Valuutta	Kurssi 31.12.2008
Tanskan kruunu (SEK)	7,4506

Tilivirastossa kirjattiin taseen ennakkomaksuihin joulukuun 30. päivänä useita Kelalle maksettavia vuoden 2009 siirtomenoja, jotka tuli olla Kelan tilillä jo 31.12.2008. Ennakkomaksujen määrä taseessa kasvoi tämän johdosta 120,5 milj. eurolla. Tiliviraston poistosuunnitelmaa muutettiin vuoden alussa siten, että taseeseen aktivoidaan vain arvonalisäverottomalta hinnaltaan vähintään 10 000 euron suuruiset hankinnat aikaisemman aktivointirajan ollessa 2 000 euroa. Muilta osin tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet eivät ole olennaisilta osin muuttuneet eivätkä vaikuta tilikauden tuotto- ja kulujäämään eikä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen.

Vuoden 2008 toisessa lisätalousarviossa korjattiin vuodelle 2007 jäänyt virhe uusimalla käyttämällä jääneet ohjelmakauden 2000-2006 valtuudet momentilla 33.03.62.

Hallinnonalan virastoista Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus ja Terveydenhuollon oikeusturvakeskus yhdistyivät uudeksi tilivirastoksi 1.1.2009 lukien, joten Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen tilinpäätöstiedot sisältyvät vuonna 2008 viimeisen kerran sosiaali- ja terveysministeriön tiliviraston tilinpäätökseen.

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2007		Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)		Talousarvion 2008 määrärahojen käyttö vuonna 2008		siirto seuraavalle vuodelle		Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		
	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)	Talousarvio 2008	käyttö vuonna 2008	siirto	seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2008	Edellisiltä vuosilta siirtyneet		Käytetty vuonna 2008	Käyttö vuonna 2008 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.01.01.												
Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (S 2 v)			43 628 000	32 850 557,43	43 012 824,38							
Bruttomenot			43 628 000	32 850 557,43	43 012 824,38						32 850 557,43	
Bruttotulot			3 628 000	3 012 824,38	3 012 824,38						3 012 824,38	
Nettomenot		0,00	40 000 000	29 837 733,05	40 000 000,00			0,00	40 000 000,00		29 837 733,05	10 162 266,95
33.01.21.												
Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (S 2 v)												
Bruttomenot					0,00							
Bruttotulot					0,00							
Nettomenot		36 316 000,00		0,00	0,00			10 857 554,58	10 857 554,58		10 857 554,58	0,00
33.02.01.												
Terveydenhuollon oikeusturva-keskuksen toimintamenot (S 2 v)												
Bruttomenot			6 915 000	6 697 569,15	7 645 038,40							
Bruttotulot			800 000	1 530 038,40	1 530 038,40							
Nettomenot		0,00	6 115 000	5 167 530,75	6 115 000,00			0,00	6 115 000,00		5 167 530,75	947 469,25
33.06.21.												
Terveydenhuollon oikeusturva-keskuksen toimintamenot (S 2 v)												
Bruttomenot					0,00							
Bruttotulot					0,00							
Nettomenot		4 404 000,00		0,00	0,00			408 111,55	408 111,55		408 111,55	0,00
33.13.21.												
Työsuojelupiirien toimintamenot (S 2 v)												
Bruttomenot					0,00							
Bruttotulot					0,00							
Nettomenot		25 672 000,00		0,00	0,00			5 704 724,93	5 704 724,93		5 704 724,93	0,00

Momentin numero ja nimi	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös		
	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2008 määrärahojen käyttö vuonna 2008	Talouden siirto seuraavalle vuodelle		Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käyttö vuonna 2008 (pl. peruutukset)
33.20.52.							
Työmarkkinatuki		545 000 000	543 063 664,10	543 063 664,10	1 936 335,90		
Bruttomenot		0	0,00	0,00	0,00		
Bruttotulot							
Nettomenot	0,00	545 000 000	543 063 664,10	543 063 664,10	1 936 335,90		
33.70.01.							
Työsuojelupiirien		27 497 000	21 469 531,13	27 515 365,47		21 469 531,13	
toimintamenot		152 000	170 365,47	170 365,47		170 365,47	
Nettomenot	0,00	27 345 000	21 299 165,66	27 345 000,00	-	21 299 165,66	6 045 834,34

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Päätöksen ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	1 829 670 000,00	12 053 212,71	1
33.01.29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	20 000 000,00	911 666,85	5
33.10.51. Lapsilisät	1 416 000 000,00	1 000 000,00	0
33.20.51. Työttömyysturvalain mukainen perusturva	62 000 000,00	1 000 000,00	2
33.40.54. Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista	14 500 000,00	1 200 000,00	8
33.60.33. Valtion korvaus terveydenhuollon yksiköille lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin	94 170 000,00	5 729 984,77	6
33.60.35. Valtionosuus kunnille perustoimeentulotuen kustannuksiin	223 000 000,00	2 211 561,09	1
Päätökset yhteensä	1 829 670 000,00	12 053 212,71	1

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi.		Peruutettu Tilijaottelu	Yhteensä
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala			
Vuosi 2007			14 301,58
28.81.25.33.	Euroopan unionin osallistuminen matkakustannusten korvauksiin	14 301,58	14 301,58
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala			
Vuosi 2006			11 152,05
33.01.63.	Eräät erityishankkeet	7 186,96	7 186,96
Vuosi 2007			3 965,09
33.01.28.	Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän edistäminen tietoteknologian avulla sekä siihen tarvittavan infrastruktuurin rakentaminen	3 965,09	3 965,09
Pääluokat yhteensä			
Vuosi 2006			25 453,63
Vuosi 2007			7 186,96
			18 266,67

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2008	2007
Henkilöstökulut	45 972 127,12	42 539 011,70
Palkat ja palkkiot	45 085 700,60	41 821 756,84
Tulosperusteiset erät	425 295,64	318 823,91
Lomapalkkavelan muutos	461 130,88	398 430,95
Henkilösivukulut	10 649 491,73	9 907 634,59
Eläkekulut	8 602 457,95	7 993 434,10
Muut henkilösivukulut	2 047 033,78	1 914 200,49
Yhteensä	56 621 618,85	52 446 646,29
Johdon palkat ja palkkiot, josta	..	3 932 941,25
- tulosperusteiset erät	..	10 391,01
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	5 192,53	2 551,68
Johito	..	1 850,00
Muu henkilöstö	..	701,68

Johdon palkkojen ja palkkioiden erittelyä ei ole esitetty vuodelta 2008, koska tiliviraston henkilöstöhallinnon järjestelmät eivät sisällä tehtävätasoluokitusta. Vuoden 2007 tiedot koottiin manuaalisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tilivirastossa yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöiän mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta. Käyttöomaisuushyödykkeille ei ole määritetty jäännösarvoa. Poistojen tekeminen on aloitettu käyttöönottoaikaa seuraavasta kuukaudesta. Omaisuuden myyntiin yhteydessä tehdään viimeinen poisto omaisuuden viimeiseltä käyttökuukaudesta.

Poistosuunnitelmaa on muutettu 1.1.2008 lukien siten, että poistomenettelyn alarajana on arvonlisäveroton 10 000 euron hankintameno. Siten omaisuushankinnat, joiden arvo on alle 10 000 euroa, on poistettu kokonaisuudessaan hankintavuonna.

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo- %
11 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
112 Aineettomat oikeudet				
1120 Atk-ohjelmat	Tasapoisto	5 v.	20	0
1123 Liittymismaksut	Tasapoisto	5 v.	20	0
12 AINEELLISET HYÖDYKKEET				
125-126 Koneet ja laitteet				
1250 Autot ja muut maajetäsvälineet	Tasapoisto	5 v.	20	0
1255 Atk-laitteet, mikrot	Tasapoisto	3 v.	33,3	0
1255 Atk-laitteet, kirjoittimet	Tasapoisto	3 v.	33,3	0
1255 Atk-laitteet, palvelimet ja verkon laitteet	Tasapoisto	5 v.	20	0
1256 Toimistokoneet ja laitteet	Tasapoisto	5 v.	20	0
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	Tasapoisto	5 v.	20	0
1257 Matkapuhelimet	Tasapoisto	3 v.	33,3	0
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	Tasapoisto	5 v.	20	0
1269 Muut koneet ja laitteet	Tasapoisto	5 v.	20	0
127 Kalusteet	Tasapoisto	5 v.	20	0

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 7: Kansallisen- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet		Yhteensä
	112 Aineettomat oikeudet	119 Keskeinen aineett.kom-hankinnat	
Hankintameno 1.1.2008	1 194 815,29	93 963,78	1 288 779,07
Lisäykset	65 408,16	0,00	446 360,02
Vähennykset	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2008	1 260 223,45	474 915,64	1 735 139,09
Kertyneet poistot 1.1.2008	-635 742,52	0,00	-635 742,52
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-241 656,49	0,00	-241 656,49
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2008	-877 399,01	0,00	-877 399,01
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	382 824,44	474 915,64	857 740,08

	Aineelliset hyödykkeet		Yhteensä
	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	
Hankintameno 1.1.2008	1 824 134,92	308 607,34	2 132 742,26
Lisäykset	36 617,02	0,00	36 617,02
Vähennykset	-249 802,07	0,00	-249 802,07
Hankintameno 31.12.2008	1 610 949,87	308 607,34	1 919 557,21
Kertyneet poistot 1.1.2008	-973 029,40	-103 884,45	-1 076 913,85
Vähennysten kertyneet poistot	-112 302,78	0,00	-112 302,78
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-359 056,13	-60 481,93	-419 538,06
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2008	-1 086 275,65	-164 366,38	-1 250 642,03
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	524 674,22	144 240,96	668 915,18

	Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		Yhteensä
	130 Käyttöomaisuusarvopaperit	Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	
Hankintameno 1.1.2008	16 819 667,23	0,00	16 819 667,23
Lisäykset	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2008	16 819 667,23	0,00	16 819 667,23
Kertyneet poistot 1.1.2008	0,00	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2008	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	16 819 667,23	0,00	16 819 667,23

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2008	2007	Muutos 2008-2007
Korot euromääräisistä saamisista	2 369,60	1 187,41	1 182,19
Osingot	53 300 000,00	46 400 000,00	6 900 000,00
Rahoitustuotot yhteensä	53 302 369,60	46 401 187,41	6 901 182,19

Rahoituskulut	2008	2007	Muutos 2008-2007
Korot euromääräisistä veloista	1 324,14	1 012,60	311,54
Rahoituskulut yhteensä	1 324,14	1 012,60	311,54
Netto	53 301 045,46	46 400 174,81	6 900 870,65

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Sektorit	Lainapääoma 31.12.2008	Lisäys 2008	Vähennys 2008	Lainapääoma 31.12.2007	Pääomamuutos 2008-2007
Kotitaloudet	5 156,01	0,00	0,00	5 156,01	0,00
Palkansaajakotitaloudet	5 156,01	0,00	0,00	5 156,01	0,00
Yhteensä	5 156,01	0,00	0,00	5 156,01	0,00

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2008			31.12.2007		
	Kappale määrä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	10 000 031		16 819 667,23			16 819 667,23
Alko Oy	10 000 000		16 818 792,65			16 818 792,65
Pohjois-Hämeen Puhelin, sarja A, sarja B	30		437,29			437,29
Vaasan läänin Puhelin Oy	1		437,29			437,29
Osakkeet ja osuudet yhteensä	10 000 031		16 819 667,23			16 819 667,23

Saadut osingot

Myyntioikeuksien
alrajaja
%

Omistusosuus %

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2008	Vaihtuvakorkoiset		Kiinteäkorkoiset		Yhteensä
	Alle 1 vuosi	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	Yli 5 vuotta	
Vastavien rahoituserät					
Euromääräiset lainasaamiset		5 156,01			5 156,01
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat			1 622,85		1 622,85
Yhteensä			1 622,85	0,00	6 778,86

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

Vastuuitoumukset

	31.12.2008	31.12.2007	Muutos 2008-2007
Vuokrasopimukset	7 200 000,00	13 400 000,00	-6 200 000,00
Yhteensä	7 200 000,00	13 400 000,00	-6 200 000,00

Merkittävät monivuotiset taloudelliset sopimusvastuut

Vuokrasopimukset

	Vuosittaiset talousarvioimenot yhteensä, arvio
- Kestoajaltaan pidemmät kuin 4 vuoden sopimukset yhteensä	860 000,00
Toistaiseksi voimassaolevat sopimukset	860 000,00

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole valtiontakauksia, valtiontakuita eikä muita vastuuitoumuksia.

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole rahastoituja varoja.

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisällytettävät rahastoidut varat

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole taseeseen sisällytettäviä rahastoituja varoja.

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole lainoja eikä esitettävää tällä liitteellä.

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää tällä liitteellä.

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

1. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN TILIVIRASTON TUOTTO- JA KULULASKELMAN MUODOSTUMINEN YKSIKÖITTÄIN

1.1.2008 - 31.12.2008

TUOTTO- JA KULULASKELMA	Ministeriö	Työsuojelun piirihallinto	Työttömyysturvan muutoksenhaku- lautakunta	Sosiaaliturvan muutoksenhaku- lautakunta	Terv.huollon oikeusturva- keskus	Yhteensä
Toiminnan tuotot:						
Maksullisen toiminnan tuotot	-2 808 442,25	-156 224,38	0,00	0,00	-1 228 316,46	-4 192 983,09
Vuokrat ja käyttökorvaukset	0,00	-754,10	0,00	0,00	0,00	-754,10
Muut toiminnan tuotot	-455 673,01	-30 135,29	0,00	0,00	-302 677,09	-788 485,39
Toiminnan tuotot yhteensä	-3 264 115,26	-187 113,77	0,00	0,00	-1 530 993,55	-4 982 222,58
Toiminnan kulut:						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	1 151 236,06	760 767,24	32 732,90	49 920,02	148 802,16	2 143 458,38
Henkilöstökulut	26 302 668,86	20 995 517,02	1 692 200,63	2 741 528,03	4 889 704,31	56 621 618,85
Vuokrat	3 225 508,68	2 422 140,28	253 893,00	439 418,76	641 964,55	6 982 925,27
Palvelujen ostot	21 368 899,25	1 614 117,25	171 292,46	269 438,89	5 135 112,14	28 558 859,99
Muut kulut	5 156 798,72	1 281 730,49	1 451,22	19 080,77	73 290,24	6 532 351,44
Valmistus omaan käyttöön	-380 951,86	0,00	0,00	0,00	0,00	-380 951,86
Poistot	469 739,58	116 202,23	21 913,24	16 277,10	37 062,40	661 194,55
Sisäiset kulut	12 923 914,53	90,00	0,00	0,00	0,00	12 924 004,53
Toiminnan kulut yhteensä	70 217 813,82	27 190 564,51	2 173 483,45	3 535 663,57	10 925 935,80	114 043 461,15
JÄÄMÄ I	66 953 698,56	27 003 450,74	2 173 483,45	3 535 663,57	9 394 942,25	109 061 238,57
Rahoitustuotot ja -kulut:						
Rahoitustuotot	-53 300 005,00	-768,28	0,00	0,00	-1 596,32	-53 302 369,60
Rahoituskulut	627,37	431,11	7,07	0,00	258,59	1 324,14
Rahoitustuotot ja kulut yht.	-53 299 377,63	-337,17	7,07	0,00	-1 337,73	-53 301 045,46
Satunnaiset tuotot ja kulut:						
Satunnaiset tuotot	0,00	-3 200,00	0,00	0,00	0,00	-3 200,00
Satunnaiset kulut	290 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	290 000,00
Satunn.tuotot ja kulut yht.	290 000,00	-3 200,00	0,00	0,00	0,00	286 800,00
JÄÄMÄ II	13 944 320,93	26 999 913,57	2 173 490,52	3 535 663,57	9 393 604,52	56 046 993,11

TUOTTO- JA KULULASKELMA	Ministeriö	Työsuojelun piirihallinto	Työttömyysturvan muutoksenhaku- lautakunta	Sosiaaliturvan muutoksenhaku- lautakunta	Terv.huollon oikeusturva- keskus	Yhteensä
Siirtotalouden tuotot ja kulut						
Siirtotalouden tuotot						
Muut siirtotal.tuotot ulkomailta	-34 792,61	0,00	0,00	0,00	0,00	-34 792,61
Siirtotalouden tuotot yhteensä	-34 792,61	0,00	0,00	0,00	0,00	-34 792,61
Siirtotalouden kulut						
Siirtotal.kulut kummille	5 074 352 702,41	0,00	0,00	0,00	0,00	5 074 352 702,41
Siirtotal.kulut kuntayhtymille	894 079,57	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00	1 894 079,57
Siirtotal.kulut sosiaaliturarahastoille	7 414 153 918,53	0,00	0,00	0,00	0,00	7 414 153 918,53
Siirtotal.kulut voittoa tavoittelem.yht.	362 988 967,85	0,00	0,00	0,00	0,00	362 988 967,85
Muut siirtotal.kulut ulkomaille	1 380 440,48	0,00	0,00	0,00	0,00	1 380 440,48
Muut siirtotalouden kulut	532 916,44	0,00	0,00	0,00	0,00	532 916,44
Siirtotalouden kulujen palautukset	-35 507 699,25	0,00	0,00	0,00	0,00	-35 507 699,25
Siirtotalouden kulut yhteensä	12 818 795 326,03	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00	12 819 795 326,03
JÄÄMÄ III	12 832 704 854,35	26 999 913,57	2 173 490,52	3 535 663,57	10 393 604,52	12 875 807 526,53
Tuotot veroista ja pakollisista maksuista						
Verot ja veronluont. maksut	-420 995 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-420 995 000,00
Muut pakolliset maksut	0,00	-149 142,04	0,00	0,00	0,00	-149 142,04
Perityt arvonnäisäverot*	-10 705,46	0,00	0,00	0,00	0,00	-10 705,46
Suoritetut arvonnäisäverot	3 589 077,62	969 031,37	92 456,82	155 351,30	510 585,62	5 316 502,73
Tuotot veroista ja pak.mak.yht.	-417 416 627,84	819 889,33	92 456,82	155 351,30	510 585,62	-415 838 344,77
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	12 415 288 226,51	27 819 802,90	2 265 947,34	3 691 014,87	10 904 190,14	12 459 969 181,76

* Lukua ei ole teknisesti syistä jaettu toimintayksiköille

2. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN TILIVIRASTON KÄYTTÖSSÄ OLLUT HALLINNONALAN TILJAOITTELUNUMEROINNIN VASTAAVUUS VUOSINA 2008 ja 2007.

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Numerointi 2008	Momentin ja tilijaottelun nimi	Numerointi 2007
33.01.01.	Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot	33.01.21.
33.01.01.1.	Toimintamenot	33.01.21.1.
33.01.01.2.	Työterveyshuollon koulutus	33.01.21.2
33.01.02.	Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan toimintamenot	33.03.21.
33.01.03.	Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan toimintamenot	33.04.21.
-	Korvaus Kansaneläkelaitokselle sähköisen arkiston rakentamiseen ja ylläpitoon	33.01.27.
33.01.28.	Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän edistäminen tietoteknologian avulla sekä siihen tarvittavan infrastruktuurin rakentaminen	33.01.28
33.01.29.	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot	33.01.29.
33.01.66.	Kansainväliset jäsenmaksut ja maksusuudet	33.01.67.
33.02.01.	Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen toimintamenot	33.06.21.
33.03.50.	Valtionapu Työterveyslaitoksen menoihin	33.07.50.
33.03.62.	EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus sosiaali- ja terveysministeriön osalta	33.01.62.
33.03.62.1.	- ESR 2000-2006	33.01.62.1.
33.03.62.2.	- EAKR 2000-2006	33.01.62.2.
33.03.62.3.	- EAKR yhteisöaloitteet	33.01.62.3.
33.03.63.	Eräät erityishankkeet	33.01.63.
(Yhd. 33.60.34)	Mielentilatutkimustoiminnan menot	33.06.26.
33.10.27.	Valtion korvaus Kansaneläkelaitokselle elatustuen siirron toimeenpanokustannuksista	-
33.10.50.	Äitiysavustus ja valtion tuki kansainväliseen lapseksiottamiseen	33.15.51.
33.10.50.1.	- Äitiysavustus	33.15.51.1.
33.10.50.2.	- Adoptiotuki	33.15.51.2.
33.10.51.	Lapsilisät	33.15.52.
33.10.52.	Eräät valtion korvattavat perhe-etuudet	33.15.53.
33.10.53.	Sotilasavustus	33.28.50.
33.10.54. *	Asumistuki	35.30.54.
33.20.50.	Valtionosuus työttömyyskassoille	33.17.50.
33.20.51.	Työttömyysturvalain mukainen perusturva	33.17.51.
33.20.52. **	Työmarkkinatuki	34.06.52.
33.20.52.1	- Kelan maksama työmarkkinatuki	34.06.52.1.
33.20.53.	Valtionosuus koulutuspäivärahasta	33.17.53.
33.20.54. **	Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvien opintososiaaliset edut	34.06.50.
33.20.55.	Valtionosuus aikuiskoulutustuesta	33.17.54.
33.20.56.	Valtionosuus vuorottelukorvauksesta	33.17.55.
33.30.60.	Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista	33.18.60.
33.40.50.	Valtion osuus merimieseläkekassan menoista	33.19.50.
33.40.51.	Valtion osuus maatalousyrittäjän eläkelaista johtuvista menoista	33.19.51.
33.40.52.	Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista menoista	33.19.52.
33.40.53.	Valtion korvaus lapsen hoidon ja opiskelun ajalta kertyvästä eläkkeestä	33.19.53.
33.40.54.	Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista	33.20.53.
33.40.55.	Yleinen perhe-eläke	33.16.60.
33.40.56.	Pitkäaikaisesti työttömien henkilöiden eläketuki	33.28.60.
33.40.57.	Maahanmuuttajan erityistuki	33.28.51.
33.40.60.	Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista	33.19.60.
33.50.50.	Rintamalisät	33.21.52.
33.60.30.	Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin	33.32.30.
33.60.31.	Valtionavustus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin	33.32.36.
33.60.31.1.	Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeet	33.32.36.1.
33.60.31.2.	Lasten ja nuorten psykiatristen palveluiden kehittämishankkeet	-
-	Valtakunnalliset sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeet.	33.32.36.2.

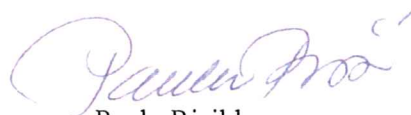
Numerointi 2008	Momentin ja tilijaottelun nimi	Numerointi 2007
-	Valtakunnalliset kansallisen terveydenhuollon hankkeen kehittämis-hankkeet	33.32.36.3.
-	Kansallisen terveydenhuollon hankkeen kehittämishankkeet	33.32.36.4
33.60.34.	Valtion korvaus terveydenhuollon toimintayksiköille mielentilatutkimuksista sekä potilassiirroista aiheutuviin kustannuksiin	33.32.34.
33.60.34.1.	- Mielentilatutkimukset	33.32.34.1.+ 33.06.26
33.60.38.	Valtionavustus sairaanhoitopiirien kuntayhtymille rikosten esitutkintaan liittyvien lasten ja nuorten oikeuspsykiatrisista tutkimuksista aiheutuviin kustannuksiin	33.32.37.
33.60.63.	Valtionavustus sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan	33.32.39.
33.70.01.	Työsuojelupiirien toimintamenot	33.13.21.
-	- Toimintamenot	33.13.21.1.
-	- Palvelupuhelintoiminnan hintatuki	33.13.21.2.
33.70.21.	Terveysvalvonta	33.53.23.
33.70.22.	Tartuntatautien valvonta	33.53.24.
33.70.50.	Terveyden edistäminen	33.53.50.
33.70.51.	Valtion korvaus työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin	33.07.51.
33.80.40.	Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin	33.57.40.
33.80.40.1.	Korvaus lomituspalvelujen käyttökustannuksiin	33.57.40.1.
33.80.40.2.	Oppisopimuskoulutuksen nettokustannusten korvaaminen	33.57.40.2.
33.80.50.	Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen hallintomeneihin	33.57.50.
33.80.50.1.	Korvaus lomituspalvelujen hallintomeneihin	33.57.40.1.
33.80.50.2.	Harkinnanvarainen lisäkorvaus paikallisyksiköille	33.57.40.2.
33.90.50.	Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen	33.92.50.
*	Momentti siirtyi vuonna 2008 ympäristöministeriön hallinnonalalta	
**	Momentti siirtyi vuonna 2008 työministeriön hallinnonalalta	

6. Allekirjoitus

Tilinpäätöslaskelmat ja toimintakertomus on hyväksytty Helsingissä 13. maaliskuuta 2009.

Liisa Hyssälä
Sosiaali- ja terveysministeri

Paula Risikko
Peruspalveluministeri

Stefan Wallin
Ministeri

Kari Välimäki
Kansliapäällikkö

